

ЈУГОСЛАВ РИСТИЋ, ПРЕДСЕДНИК САМОСТАЛНОГ СИНДИКАТА

Држава да преузме здраве делове предузећа

МИРОСЛАВ ТОДОРОВИЋ,
УДРУЖЕЊЕ РАДНИКА „ЗАСТАВЕ”

Држава нас је
преварила

СТРАНА 6

НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ
ИЗ УГЛА ПОЛИЦИЈЕ

Жртве у страху и
бране насилнике

СТРАНА 11

ДАНИЛО ПЕТКОВИЋ, МЛАДИ
ЕВРОПСКИ ШАМПИОН

Трећи пехар донео
у Крагујевац

СТРАНА 12

СЕЂАЊЕ НА МУЗИЧКОГ КО-
ЛЕКЦИОНАРА СТЕВУ ПАЈИЋА

Рок ташна са
11.000 плоча

СТРАНА 16

Dvosobni stanovi i stanovi na 5. i 6. spratu za samo 833 evra/m² + PDV.

SAMO 833 €/m² + PDV

GRATIS
BRANJE
POSREDOVANJE

SMALLVILLE
Kragujevac
Prodaja i informacije: +381 34 635 2641
info@smallville.rs, www.smallville.rs

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО

ЗНАТСКО ДВОРИШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

AUSPUH SERVIS

PRODAJA I UGRADNJA
ORIGINALNIH
IZDUVNIH SISTEMA

IMASAF

KelecsAuto

M. BLAGOJEVIĆA 55
362 557, 064 122 9 240

Reciklaža kertridža i tonera

dobar kertridž
mir u kući

Refill M

Karadorjeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 64

PERMONT

- ROLETNE
- VENECIJANERI
- TRAKASTE ZAVESE

063 853 9 006

Опет с ознаком хитно

Прошлог петка смо из Београда, из неке Владине собе за општење с јавношћу, сазнали да је тога дана у Крагујевцу боравила министарска тројка у саставу Никола Селаковић (правда), Небојша Родић (војска) и Славица Ђукић Дејановић (здравље) приде в.д. председника Врховног касационог суда Драгомир Милојевић. Додуше, докторка Ђукић и судија Гагац (Милојевић је у граду боље знао по надимку него имену) кад дођу у Крагујевац значи да су „скокнули“ и до својих кућа, зна се и да министар Селаковић у Крагујевцу има своје из рода златиборског, али далеко од тога да су они овде боравили приватно.

Посетили су Апелациони суд у Крагујевцу и, како је саопштено у протоколарним вестима, закључили „да се мора хитно решити проблем смештајних капацитета правосудних органа у граду“. Затим су разгледали зграде у којима су смештени Институт за јавно здравље (чувени Уред) и некадашња војна болница у насељу Бубањ. Претпоставља се да су их меркали као могућа места за удмљавање судија и тужилаца.

Министар војни Небојша Родић, који је недавно наследио А. Вучића пошто се он одрекао те функције, вероватно је био у овој мисији зато што су већ четири године апелационе судије, неки тужиоци и ко ли још из ове бранше смештени у згради бивше команде Гарнизона (тамо иза Народног музеја) и зато што је опет у опцијају војна болница. Која је улога била Славице Ђукић Дејановић, осим ако није колегама указивала гостопримство као Крагујевчанка, једино може бити да је нешто у вези са поменутим болницом, видеће се шта.

Овој државној екипи можда су недостајали министри из Коштиничине Владе, посебно онај, како се звао, који је водио ресор правосућа. Зашто он? Просто зато што је 2007. године, опет због „хитности решавања смештајних капацитета судова“, хтео да цркне или да исели здравствену станицу „четири“ и Институт за јавно здравље из зграде Уреда. Нису помогли ни протести грађана и запослених у Уреду, ни покушаји да се преко градске власти утиче

на стопирање узимања ове знамените зграде.

Сећамо се, „четворка“ је избачена као да је наступило ванредно стање, смештена у неусловну приватну зграду, да би се тек недавно вратила ближе центру града у нови објекат, међутим њега су Крагујевчани морали да праве од својих пара. Институт је остао у Уреду јер није имао где да се пресели, тражена је нова локација за зграду, можда је и пронађена, али очигледно нису нађене паре за њу, а паре треба да држава јер је Институт званично њена установа.

Тако је од „хитности“ да се прешест година Уред испразни за правосуће дошла нова „хитност“, уз исту причу. У међувремену су мајстори нешто „бушили“ уз темеље ове зграде, наводно ради неке изолације, али Уред би тек требало унутра реновирати да би могло да се усели правосуће. Међутим, где удомити Институт за јавно здравље?

А зграда бивше војне болнице тек је прича за себе. Пре неки дан „Блиц“ је писао да ту треба да „настане“ градска болница, нешто комбиновано војно-цивилна. Крагујевачка Скупштина наложила је урбанистима да раде и детаљни план за овај комплекс, а ваљда све рачунајући на обећање бившег министра војске Драгана Шутановца да ће се у Крагујевцу урадити нешто налик на моделе из Београда, Ниша и Новог Сада. Наиме, београдска ВМА и нишка и новосадска војна болница функционишу тако да пружају услуге и припадницима војске и грађанству, па би исто то могло да се примени и у Крагујевцу.

Међутим, Шутановац је из бивше власти, онај министар правде „како се звао“ из Коштиничине владе из још „бившије“, сада су на делу нова власт и нови министри. Значи, све иде испочетка. А заиста је врло хитно. Јер, судија и тужилаца, што новоименованих, што одбачених па враћених, има толико да би могли да напуне и једно стадионче.

Е, баш да видимо шта ће тројак Селаковић - Родић - Ђукић смислити да се „хитно реши проблем њихових смештајних капацитета“.

Карикатура: Горан Миленковић

Брука и срамота

(Одговор на шексћ „Грађевинска дозвола за прозор“, „Крагујевачке“ број 225)

Прво правило новинарског заната каже (до душе тако би требало да буде): питај обе стране па извуци закључак, или препусти читаоцима, (слушаоцима, гледаоцима) да га извуку сами.

Очигледно да се у Вашем тексту то није поштовало, односно на основу једне „тугалавје“ приче, Грађевинска инспекција се ставила на стуб срама, без икаквих пузданих података и на основу нетачне, непотпуне и необјективне приче пласиране на једној телевизији.

Ствари стоје овако, хронолошким редом:

1. Цитирам Ваш текст: „Стари брачни пар веома времешан и озбиљно нарушеног здравља у свом стану, у стамбеној згради, у улици Војислава Калановића, заменио је дотрајали, дрвени прозор новим, али је од Грађевинске инспекције добио налог да у року од 15 дана прибави грађевинску дозволу као да малтене гради нову кућу“, крај цитата.

Нетачно. Тотално нетачно.

Ствари стоје овако:

Приликом замене дотрајалих прозора, „стари брачни пар“, је порушио део фасаде, извршио демонтажу постојећег

дрвеног прозора и намонтирао врата, како би себи обезбедио други (излаз) улаз у стан из дворишног дела зграде. По пријави комшија, Грађевинска инспекција излази на лице места (дана 02.09. текуће године) и по сагледавању ситуације, обавештава „стари брачни пар“ да им је за такву врсту грађевинских радова, неопходно решење о реконструкцији објекта и упућује их да се обрате надлежном органу, тј. Секретаријату за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине града Крагујевца.

Након тога „стари брачни пар“ одлучује да зазида порушени зид фасаде зграде-паралет (односно ново отворених врата) и изврши монтажу само нових фасадних прозора, тј. врати у претходно стање изглед фасаде.

После дописа (предатог 05.09. текуће године) надлежном Секретаријату, „стари брачни пар“ од њих добија обавештење шта им је све потребно за такву врсту радова.

2. Тек после тога, „стари брачни пар“ позива новинарску екипу и незадовољни добијеним обавештењем, представља тотално нетачно стање, односно обавештење од Секретаријата за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине града Крагујевца, представља као решење Грађевинске инспекције, којим им

је наложено да у року од 15 дана прибави грађевинску дозволу за изведену радове.

Овим поступком обмањује новинаре чиме покреће интересовање већине медија и лавину негативних коментара, као што је и Ваш чланак.

Тек након објашњења медијима који су се заинтересовали за ово (РТС, Тањуг), који смо и Вама у горе наведеном одговору дали, схватили су да су изманипулисани од стране „старијег брачног пара“, али су они бар дошли и питали другу страну за чињенчно стање, за разлику од Вас.

Али Ви, као искусни новинар сматрате, да коментар „друге стране“ није потребан, јер како кажете, шта они могу да нам кажу...?

На жалост, овакви демати не могу ништа да промене (јер је штета већ учињена), на основу (да још једном поновим) нетачне, непотпуне и необјективне приче „старијег брачног пара“, пласиране на једној телевизији, а и ретко ко ће се сетити чланка из претходног броја Ваших новина.

Али како што прво правило новинарске професије каже...

Да Вас на крају и цитирам и завршим овај одговор на начин на који сте завршили и ви Ваш: „брука и срамота“.

Саша Миленковић,
Секретар секретаријата
за инспекцијске

Редакцијски коментар на овај одговор објавићемо у следећем броју

prozori i vrata
sunce
suncemarinkovic.com

Пакет у боји

Potražite Akri Kolor prozore u boji
i dekorima drveta po sniženim cenama

034/330-870
011/6300-541

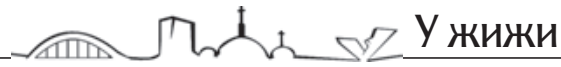
ЖИТОПРОДУКТ

Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачким ценама

Произвођачке цене,
гарантовани квалитет
белог, лиснатог,
печеног, замрзнутог
пецива

Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима:
ТЦ Аеродром, Мала лијаца,
код улаза у Житопродукт,
у кругу Заставе,
у Улици Драгослава Срејовића 5

НОВИ ФИНАНСИЈСКИ ШОКОВИ ЗА РОДИТЕЉЕ ПРВАКА И ПРЕДШКОЛАЦА

Докле се њумѝа родитељски динар

Осигурање је од 300 до 500 динара, исти распон је и за „ђачки динар“. Комплет за енглески, који се састоји од књиге и радне свеске, стаје од 1.000 до 1.500 динара, у зависности од тога за ког се издавача школа определила. Слично коштају и предшколци, а родитељи се, притиснути беспарицом, све чешће питају колико образовне установе, заправо, зарађују на њима

Пише Марија Обреновић

И ЗА ПРЕДШКОЛЦЕ МОРАЈУДА СЕ КУПУЈУ УЏБЕНИЦИ

Родитељи ђака првака тек што су се освестили од „директа“ који су им задали трошкови опремања малишана за полазак у школу, а већ их је на првом родитељском састанку дочекао нови ударац.

– Ни сама не знам где сам нашла новац који ми је био потребан да купим свеске, торбу, опремим собу бар најосновнијим стварима како би дете имало где да учи и мислила сам – то је све. Међутим, када се након родитељског састанка супруг вратио кући, само што нисам пала у несвест. За комплет за енглески језик треба да платимо 1.000 динара, а још 700 ће нас коштати уџбеник за изборни предмет лепо писање. Осигурање треба да платимо 300 динара и још толико издавајемо за родитељски динар. По 50 динара мора да се да за Црвени крст, па за „Трку за срећније детинство“, па за библиотеку и Дечји савез, што укупно чини још 200 динара. Ужина за овај месец стаје 500, а наредног ће бити мало скупља.

На послетку смо још добили и понуду за рекреативну наставу – седам дана у Соко Бањи за 20.000 динара. За то сам одмах рекла да не долази у обзир. И ово што морам да платим, плаћам из делова. Један дан шаљем 200, други дан 300 динара, књиге ће морати да сачекају плату, прича Јелена, питајући се успут шта је са оном девизом да је основно школовање бесплатно.

Ништа задовољнији нису ни родитељи предшколаца. На адресу наше редакције стигло је писмо са кратким питањем – зашто једнодневни излет у Аранђеловац кошта читавих 1.650 динара.

■ Родитељи ко банкомат

Мало је родитеља који се ових дана не осећају као банкомат – дете дође из школе и каже дај, а они треба да избаце новац. Треба платити осигурање које у овдашњим школама кошта од 300 до 500 динара, исти распон важи и за ђачки динар. Комплет за енглески за ђака првака који се састоји од књиге и радне свеске, а не улази у програм бесплатних уџбеника Министарства

„ Срђана Светозаревић: Родитељи треба

да знају да се родитељски динар плаћа добровољно, његова висина може само да се предложи, а на родитељу је да ли ће платити тај износ, дати мање или више, или га неће платити уопште

просвете, стаје од 1.000 до 1.500 динара, у зависности од тога за ког се издавача школа определила. Ту су и „ситнице“ попут чланарина за Црвени крст, Дечји савез, библиотеку, па ужина, за неке и боравак. Поједине су, попут саговорнице са почетка наше приче, већ „нокаутирали“ са најавом рекреативне наставе.

Ни предшколци, занимљиво, не коштају много мање. За родитељски динар треба издвојити 300, комплет уџбеника кошта 1.510, осигурање је 200 динара, а поменути излет 1.650.

Резервоар са новчаницама се, међутим, код многих „банкомата“ испразнио, па се све чешће питају мора ли баш све да кошта толико, да ли су првачићима баш неопходни уџбеници за енглески за

које треба платити хиљадарку, на шта иду паре од фамозног родитељског динара и од кад је предшколско постало школа, па су неопходни и уџбеници. А понајвише од свега питају се колико школе, заправо, зарађују на њима и куда после иде тај новац?

Срђана Светозаревић, саветница у Школској управи, објашњава да такозвани родитељски динар не представља само новац који родитељи уплаћују, већ и све оно што се прикупи као рабат од уџбеника, дечјих часописа и сличних ствари које се у школи ученицима продају.

– Оно што родитељи треба да знају јесте да се родитељски динар плаћа добровољно. Његова висина може само да се предложи, али је заправо на сваком родитељу хоће ли платити тај износ, дати мање или више, или га неће платити уопште. Чињеница је, такође, да мимо овог родитељског динара школе такође убирају одређену суму од родитеља. Рецимо, рабат на уџбенике се креће од 15 до 30 одсто од цене, то је новац који исто остаје школи. Од дечје штампе такође остаје петина.

Међутим, иако у закону јасно стоји да је то новац који се може користити искључиво за унапређење наставе, школе су у таквој ситуацији да обично одлази и за покривање неких других трошкова, попут кречења, набавке клупа и слично, каже наша саговорница.

Да је ситуација таква потврђује и Милан Вукашиновић, директор Основне школе „Радоје Домановић“.

– Висину родитељског динара одређује Савет родитеља у коме седи по један представник сваког одељења. У нашој школи пракса је таква да се унапред зна намена. Прошле године смо овим, али и новцем прикупљеним од уџбеника, купили клавир и опремили боравак. На жалост, од локалне самоуправе, чија је обавеза финансирање текуће одржавања, новац стиже ретко, па је део пара отишао и на куповину средстава за хигијену, убруса, тоалет папира.

Ове године део ће отићи на кречења, каже Вукашиновић.

Слична ситуација је и у Установи за децу „Нада Наумовић“. Осим родитељског динара, који ове године износи 300 динара, установи ће остати још 300 од сваког купљеног комплета уџбеника за предшколце. Лани је прикупљена сума искоришћена за набавку дворинских справа, играчака и дидактичког материјала.

■ Школе принуђене да зарађују

Законом о основама система образовања и васпитања предвиђено је да се из буџета Министарства просвете финансирају зараде запослених. Локалним

РОДИТЕЉСКИ ДИНАР ЗА КРЕЧЕЊЕ:
ДИРЕКТОР ШКОЛЕ „РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“
МИЛАН ВУКАШИНОВИЋ

самуправама остављено је плаћање трошкова одржавања, сређивања школских зграда и комуналних услуга, док је „трошак“ за унапређење наставе пао на родитеље. Реалност је, међутим, таква да буџет који град планира сваке године за овдашње основне и средње школе најчешће не буде у потпуности реализован. Тачније, сума коју Скупштина када усваја буџет намерава да утроши најчешће не стигне до школа, пошто се испостави да пара нема, па су ди-

ректори принуђени да се сналазе како знају и умеју, а најчешће преко леђа родитеља.

Екскурзије и рекреативна настава су сасвим друга прича. И овде савет родитеља бира најбољу понуду, али одређује и још нешто – дневницу васпитача и наставника. У томе најчешће и лежи „квка“ зашто исто путовање које реализује иста агенција ђаке једне школе кошта по једној, а друге по другој цени.

– Дешава се, поготово када су у питању екскурзије у иностранство, које се реализују у вишим разредима средње школе, да у једној пут у Атину, на пример, кошта 200 евра, а у другој школи 400. Разлику најчешће праве управо дневнице. У крагујевачким школама оне се крећу од 300 до 600 динара по детету, наравно пута број дана. Исто важи и за рекреативну наставу. Савет родитеља, такође, одлучује о износу, али се то најчешће ради тако што родитељи исте те наставнике питају колико добијају колеге из других школа.

На неки начин, родитељи су ту у непријатној ситуацији – и ако дају мало и ако одреде више. Моје мишљење је да би Министарство просвете требало да одлучи колика ће дневница бити на нивоу Србије, јер, рецимо, у Београду оне иду и преко хиљаду динара. Ако то није могуће, онда бар на нивоу града да буде иста за све, каже Срђана Светозаревић.

Да би реализовале екскурзију или рекреативну наставу школе и вртићи морају, по Закону о јавним набавкама, да објаве конкурс за најповољнијег понуђача.

– На наш конкурс јавиле су се три агенције: „Крагујекспрес“, „Престиж плус турс“ и „Индекс“. Понуда „Крагујекспреса“ била је најповољнија, пошто је њихова цена за једнодневни излет у Аранђеловац, који обухвата и обилазак пећине Рисовача, била 1.390 динара. На ту цену додато је још 260 динара, колико износи дневница за васпитаче и медицинску сестру који ће

ДНЕВНИЦА ЗА
ВАСПИТАЧА 260
ДИНАРА:
МИЛКА СИМИЋ,
УСТАНОВА ЗА ДЕЦУ

пратити групе, каже Милка Симић, помоћница директора Установе за децу „Нада Наумовић“.

Екскурзија, као ни рекреативна настава, уосталом, нису обавезне. Ко жели да му дете путује нека плати, а ко не жели не мора. Оно што родитељима нико не саопштава је да ни поседовање уџбеника није по закону обавезно, нити игде пише да га дете мора имати, поготово за изборне предмете, међутим то се, с разлогом, прећуткује.

УПОЗНАВАЊЕ СА НОВИМ ДИРЕКТОРИМА ЈАВНИХ ГРАДСКИХ ПРЕДУЗЕЋА

Стартују ове недеље

Од тринаест градских предузећа у којима је спроведен конкурс за директоре изабрано је шест, док ће у преосталих пет бити поновљен. Директорске функције задржали су Обрен Ђетковић у „Водоводу” и Дејан Раонић у „Чистоћи”, док су нови руководиоци постављени у Јавном стамбеном предузећу, Градској стамбеној агенцији, „Градским гробљима” и „Тржницама”. Иако су међу пријављеним кандидатима били и до сада актуелни директори ових

предузећа Слободан Крунић, Владан Михајловић, Драган Радовић и Ђорђе Алемпијевић, они нису успели да прођу конкурсну процедуру. Њих ће на овим функцијама заменити кандидати који су успешно прошли тестове, а што је још важније, добили су већину гласова одборника Скупштине града. То су Иван Ристић, Радиша Јеремић, Милун Петковић и Душан Жупљанић. Осим Ристића, који је члан ЛДП, остали су из странке ЗЗШ – УРС.

МИЛУН ПЕТКОВИЋ,
ГРАДСКА ГРОБЉА

Уређење гробљанске инфраструктуре

Директора ЈКП „Градска гробља” Драгана Радовића замениће Милун Петковић, дипломирани правник, рођен 1962. године у селу Жаково - Општина Исток. Од 1977. живи у Крагујевцу, где је завршио Економску школу, а потом и Правни факултет. Ожењен је, отац двоје деце.

На нову функцију у Градским гробљима долази из ЈКП „Чистоћа”, где је запослен већ 24 године. Прошао је све инстанце од приправника за заступање предузећа у судским предметима, преко референта за исте послове и секретара предузећа, до директора сектора за кадрове, правне и опште послове. На пословима руковођења ангажован је већ 16 година. Од 2009. Петковић је и на дужности миритеља и арбитра Републичке агенције за мирно решавање радних спорова.

Његов програм рада (оцењен је са 3,5 бодова) предвиђа подизање нивоа услуга које пружа предузеће, уређење инфраструктуре на градским гробљима, набавку специјалног возила за превоз и друге неопходне опреме.

Програм рада предвиђен је за период од 2014. до 2017. године док ће свака година појединачно бити планирана у зависности од пословних резултата остварених у претходној години, тако да ће бити могуће и извесне корекције, каже Петковић.

ИВАН РИСТИЋ,
ЈАВНО СТАМБЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ

Оживљавање занатског центра

Већ ове недеље у фотелу првог човека Јавног стамбеног предузећа уместо Славољуба Јелића сешће Иван Ристић, дипломирани машински инжењер. Рођен је 1973. године у Крагујевцу и, бар за сада, носи титулу најмлађег међу директорима градских предузећа. По завршетку студија остао је да ради на Машинском факултету као истраживач-сарадник и предавач. Његов следећи радни ангажман био је у компанији „Филип Морис” у сектору продаје, а потом се „преселио” у ДДОР Нови Сад, где је

провео две и по године. Био је и директор дилерске куће „Арена моторс”, а последње службовање пред нову функцију било је у „Делта ђенерали” осигурању.

За програм који је доставио Комисији за именовање директора Ристић је од максималних пет добио 4,4 бода, чиме се „ласирао” на треће место по основу предлога програма иза најбољег Дејана Раонића (4,8) и другопласираниог Радише Јеремића (4,7).

Ристић сматра да је најважнији део његовог програма оживљавање занатског центра, који би требало да изађе на тржиште. Потребно је, тврди, само добро организовати већ постојећу радну снагу, коју чине веома стручни људи за послове одржавања и хитне интервенције.

У систему услуга треба нарочито појачати хитне интервенције како би биле доступне свим грађанима у току 24 сата, па и онима са којима Стамбено нема уговор о одржавању, објашњава Ристић.

Он напомиње да је веома важан део програма и систем обједињене наплате, која би се могла повећати кроз сарадњу и договоре са корисницима, уместо принудних наплата. Исто тако, размишља и о могућности да наплату воде поново врати на рачуне СОН-а, што би грађанима знатно олакшало плаћање комуналија.

Ристић наглашава да има доста искуства у руковођењу које је стекао у приватним фирмама и већ је навикао на одговорност, процедуре и одређени систем у квалитету рада, што ће му, нада се, бити од велике помоћи на новој функцији.

РАДИША ЈЕРЕМИЋ,
ГРАДСКА СТАМБЕНА АГЕНЦИЈА

Решити расељавање колонаца

Радиша Јеремић, дипломирани машински инжењер биће нови директор Градске стамбене агенције: Рођен је 1951. године у Крагујевцу, где је завршио Техничку школу и Машински факултет. Био је стипендиста Фабрике оружја, где је по завршетку студија 1975. године и започео свој радни век. Од

1996. године је на месту директора технологије, алата, опреме и инвестиција, а до последњег тренутка радио је и на изради пројекта за ино партнере. Има пуних 37 година радног стажа.

Био сам задовољан својим послом, али оно што ме је иницирало да се пријавим на овај конкурс је то што сам радио послове везане за инвестиције, а друго, и емотивно сам везан за Стару колонију где сам рођен, што ме је подстакло да што пре решим проблем расељавања колонаца у нове станове, објасно је Јеремић.

Доставио је Комисији за именовање директора програм рада који је добио 4,7 бодова и заузео друго место на ранг листи. Обухватају је четири године развоја предузећа, а програм садржи планове у области повећања добити, активности, кадрова, организације рада у предузећу.

Приоритет је решити питање расељавања колонаца, каже Јеремић, али исто тако, треба почети са реализацијом већ донетих планова у

блоку „Авала”. Такође, атрактивна је и локација у Танкосићевој улици, нарочито део са леве стране надвожњака. Метино брдо је, такође, значајан простор, који је у фази уређења и легализације, али ту тек треба да се утврди квалитет земљишта за градњу.

Јеремић каже да не зна све детаље о стању предузећа којим ће руководити, али ће се са њима упознати чим ступи на нову дужност.

ДУШАН ЖУПЉАНИЋ,
ГРАДСКЕ ТРЖНИЦЕ

Изместити зелену пијацу

Управи прихода, где је од места референта напредовао до шефа одсека за прекршајни поступак.

У градску управу прешао је 2007. године, где је био помоћних начелника за градску управу и месну самоуправу, затим начелник одељења, а потом и начелник Градске управе за инспекцијске послове. Његов последњи радни ангажман у Градској управи био је на месту секретара секретаријата за послове надзора над законитошћу рада и пословања јавних и јавно комуналних предузећа, што је и био повод да конкурише за место директора у „Тржницама”.

Жупљанић сматра да може да унапреди рад овог предузећа, да смањи трошкове и повећа приходе, што је и навео у свом програму.

Идеја је да се измести зелена пијаца на другу локацију, јер Крагујевац то заслужује, а у општини су Кнежев арсенал и, евентуално, простор где се налази касарна „Радомир Путник”, каже Жупљанић и додаје да је планирао и повећање капацитета пијаца, елиминисање ванпијачне продаје, као и бољу сарадњу са тржницама Србије.

Гордана БОЖИЋ

ПОНАВЉА СЕ КОНКУРС ЗА ДИРЕКТОРЕ

Кандидати трче други круг

Комисија за именовање директора расписала је други пут конкурс за именовање директора у пет градских предузећа. Избори ће бити поновљени у „Нискоградњи”, пошто на претходном конкурсном није било кандидата, и Радио телевизији Крагујевац, где су се пријавиле две кандидаткиње, али су обе отпале већ у првом кругу због процедуралних разлога.

Конкурс је поновљен и у Спортском центру „Младост”, „Градском зеленилу” и Предузећу за изградњу града. Рок за достављање пријава траје 15 дана од објављивања у Службеном гласнику.

Тражимо да се програм за предузећа у реструктурирању измени, јер овакав какав је значи њихово гашење. Из ових фирми треба издвојити здраве делове и људство који имају тржишну перспективу и да их преузме држава. То није у супротности са тржишном привредом, јер не тражимо да држава финансира ове фирме, већ да обезбеди одговорно управљање, а касније може да их прода, али правим инвеститорима

Разговарао Милош Пантић

Намере државе за решавање судбине 179 предузећа у реструктурирању, чије издржавање кошта 750 милиона евра годишње, су познате. До половине идуће године те фирме ће изгубити овај статус и оне које се дотле не продају ићи ће у стечај. Председништво Савеза самосталних синдиката у Крагујевцу званично је 18. септембра издало саопштење у коме тражи измену овог програма и то је прва синдикална организација у Србији која се успротивила оваквом решењу.

Председник Градског већа самосталног синдиката Крагујевца Југослав Ристић објашњава због чега се они залажу за измену државног програма за ових 179 предузећа и како би требало решити њихов статус.

Какав је ваш предлог за решавање њиховог статуса?

Програм Владе, ако би се применио овако како је објављен, значио би губитак више од 3.500 радних места у Крагујевцу јер би се све ове фирме погасиле. Како је ова Влада прокламовала да ће се њен успех мерити бројем новозапослених, сматрамо нелогичним да се програм, који подразумева запошљавање, започне отпуштањем.

Гашењем тих предузећа нестају и технологије којима она располажу, а за које само неупућени могу да кажу да не вреде. Зато тражимо да се програм измени, иако смо свесни да је досадашње стање у предузећима у реструктурирању неодрживо. Предлажемо да се из ових предузећа издвоји имовина и људски ресурси који имају тржишну перспективу и са тим капиталом се формирају нова предузећа без оптерећења. Остатак имовине треба продати, а за раднике обезбедити социјални програм. Наравно, ову меру би пратило и увођење одговорности за управљачку структуру тих предузећа. Тако би се сачувале технологије као нејвреднији ресурс сваког предузећа. Ако ово не учинимо квалификујемо се за јефтину радну снагу код страних директних инвеститора, који раднике плаћају на граници минималне зараде, а често им ускраћују и законом загарантована права.

Да ли би то био потпуно нови модел приватизације друштвених фирми?

ЈУГОСЛАВ РИСТИЋ, ПРЕДСЕДНИК САМОСТАЛНОГ СИНДИКАТА КРАГУЈЕВЦА

Држава да преузме здраве делове предузећа

Не би био нов модел, јер је такво решење примењено са Фабриком аутомобила „Застава“, која је издвојена као предузеће без икаквих дугова и унето у нову заједничку фабрику са „Фијатом“ као оснивачку улог државе. Применом оваквог модела и за остала предузећа ми бисмо очували фабрике, односно њихови тржишно здрави делови би били подржављени, пренети у власништво државе. На тај начин би се очувала њихова технологија. Јер ако очувате технологију, ви заправо управљате. Ми сада не располажемо ни једном технологијом у „Фијату“ и зато смо под потпуном доминацијом страних инвеститора.

Наш је предлог да ти издвојени делови предузећа остану државни у неком одређеном времену. Јер, државна фирма има интерес да плати раднике колико треба, а приватна да плати што мање и оствари што већи профит. Државна фирма има друштвену одговорност да запослене плати толико колико може да би остварила рентабилност, а приватне занима само профит, а не и како људи живе. То је начин да се сачувају наше технологије у поседу ове државе.

Ако се наша земља опредељена за тржишну привреду, колико је то спојиво са преузимањем толико броја фабрика у државно власништво?

Када кажемо да држава преузме власништво, нисмо рекли и да треба да преузме финансирање ових фирми, као што је до сада било. До сада су фирмама у реструктурирану давале државне паре без икаквог плана и контроле. Ако из бившег „Филипа Кљајића“, на пример, издвојите одређене производне целине и људе, јасно је да они данас могу да зараде своје плате и да им не би требало државно финансирање.

Није идеја да држава и даље издржава ова предузећа и да их финансира, већ да се одговорно управља. Лажна је теза да је држава лош власник. Добра држава је добар послодавац. Зар не може држава да управља једном фирмом и да она буде тржишно ефикасна. Код нас се то свело на помагање ових предузећа из буџета, на давање субвенција, што је неопходно. Ми се за то не залажемо. Има свуда у свету државних фабрика. На пример, чак је у Јапану и Аргентини, земљама које никако нису склоне социјализму, било решења да су фабрике које су дошле до руба стечаја давале у власништво радницима. Један број тих фабрика је опстао, али је запажено да су радници губили интересовање да буду акционари како су се фирме ближиле потпуно опоравку.

Са друге стране код нас имате примере приватизације, где смо имали фабрику електро каблова за ауто индустрију у Рачи и где је радило 700 људи. Сада је власник фабрике „Јура“ и запошљава 1.000 људи, плаћајући их мало више од законског минималца. Предали смо те људе онима који их изабљују.

Кажете да страни инвеститори плаћају раднике на ивици законског минималца. Значи ли то да их домаћи капиталисти плаћају више?

То није правило, јер има и домаћих власника фирми који дају минималне плате, али домаћи ин-

веститори по правилу нису велики и не запошљавају тако велики број људи као страни. Они виде да је код нас велика незапосленост и користе то тако што плаћају радну снагу мизерно, стварајући општу несигурност у земљи, јер све то оставља тешке последице на живот породица и целог друштва.

Процењујете да ће применом државних мера у Крагујевцу без посла остати 3.500 људи. Са друге стране, пословодство Групе „Застава возила“, на пример, процењује да је за четири највеће фирме из ове групе на видик решавање опстанка, јер се преговара са страним партнерима, а неки делови прелазе у окриље државе?

Ја не бих толико веровао руководству „Заставе“ које ево већ две деценије најављује стране партнере. Волео бих да грешим и да заиста највећа предузећа из ове групе добију нове власнике, али не верујем. „Застава медицина рада“ ће

” Радници су често изманипулисани.

Њима се нуде отпремнине за одлазак из ових предузећа у реструктурирању, а да им се претходно не каже каква је перспектива тих фирми. И људи се опредељују да узму 300 евра по години, колико им се нуди, јер боље је ишта него ништа, јер су доведени у конфузну ситуацију

СТАЊА У ПРЕДУЗЕЋИМА У РЕСТРУКТУРИРАЊУ

Радили шта су хтели

Кажете да сте свесни да је досадашње стање у фирмама у реструктурирању неопходно. Шта сте под тим мислили?

Хајде да видимо колико у тим предузећима ради људи који су добили отпремнине или отишли у пензију, а потом су поново ангажовани да раде у тим истим фирмама по уговору о делу. Мислим конкретно на Групу „Застава возила“. Мислим да је то за сваку осуду када видимо армију младих људи која чека на бироу да се запосли.

Али, такво решење да се по уговору о делу ангажују радници који су напустили фирму са отпремнином примењује се и у Фабрици оружја, у којој сте дуго радили?

Већ неколико година немам конкретан увид у дешавања у Фабрици оружја, али знам да је то тамо

” Ја не бих толико веровао руководству „Заставе“ које, ево, већ две деценије најављује стране партнере. Волео бих да грешим и да заиста највећа предузећа из ове групе добију нове власнике, али не верујем

прећи у систем државног здравства, а „Застава ИНПРО“ ће бити подржављена јер запошљава инвалиде рада. За сва друга предузећа је крајње неизвесна судбина, односно потпуно је извесно да се када изгубе статус фирми у реструктурирању и скине им се ознака „Р“ стичу услови да им се блокирају рачуни због дугова и потом долази стечај и гашење. Код свих тих фирми постоји друштвена одговорност због стања у коме се налазе јер су добијали државну помоћ и субвенције 20 година, а нису радили ништа.

Залажете се да се применом ваших предлога очувају технологије наших фабрика. Али, те технологије су застареле и питање је да ли је са њима обезбеђена перспектива на тржишту?

Заблуда је да се у свакој земљи све ради на најмодернијим технологијама. А очување технологија које су освојене је врло важно. Ја се данас питам где је документација Фабрике аутомобила, производна документација, нацрти и пројекти. Узмите данас 10 машинских инжењера са бироа запошљавања и дајте им задатак да конструишу

обичан мењач за аутомобил. Неће успети ако немају папире, нацрте, а то је та наслеђена и освојена технологија. Инжењер за конструкцију оружја када дође са факултета највише што може да конструише је кубура, ако му не дате нацрте које поседује фабрика оружја. Зато је требало очувати технологију и радници бивше Фабрике аутомобила би могли да наставе да производе поједине делове за возила за неке друге партнере, јер су за то освојили потребну технологију, а не да данас седе код куће.

Или други пример. Да ли ми треба да пустимо да замре фабрика „Застава процесна опрема“ која је после приватизације направила 15 милиона евра дуга, а има своје производе и на месечном нивоу приход од 10 милиона динара.

Државни програм за фирме у реструктурирању предвиђа да се ова предузећа продају потенцијалним инвеститорима као имовина, без дугова. То има сличности са вашим предлогом о издвајању здравих делова предузећа без оптерећења наслеђеним дуговима?

Да, али продаја целе фирме као имовине повлачи питање да ли је то избегавање поверилаца. То је врло проблематично. Имали смо овакав модел у Крагујевцу код продаје „Филипа Кљајића“, а погледајте колико данас људи ради у тим предузећима и да ли је то постала само добра грађевинска локација. Нови власници су све уништили. Због тога ми мислимо да није јерес државно власништво у овим непотрајним фирмама у реструктурирању.

Рекли сте да је ваш предлог да здрави делови предузећа по-

КАКВИ СУ ИНВЕСТИТОРИ ПОТРЕБНИ

Странци добродошли, али прави

Из ваших коментара стиче се утисак да немате лепо мишљење о страним инвеститорима и да они нису добродошли. Са друге стране, наша индустрија је технолошки знатно заостала и како мислите да ухватимо прикључак са модерним технологијама без доласка страних фирми?

Далеко од тога да сам противник страних инвеститора. Стране инвестиције су добродошле, али оне које су праве. При том мислим на инвеститоре који запосленима дају плате у нивоу просечних у нашој земљи, а не оне који дају минималне зараде, ускраћују одмор, или на друге начине изабљују раднике.

стану државни на неко време. Шта то заправо значи?

Држава након неког времена, када се ове фирме стабилизују, може да одлучи да их прода новом власнику. Али, то би морали да буду квалификовани купци. Под тим сматрамо да фирма купац мора да буде већа од фирме коју купује и да буде из исте бранше. Да је овакво правило било на снази од почетка приватизације, данас би ове фабрике биле у много бољем стању. Тамо где су дошле озбиљне компаније нема проблема. На жалост, мало их је.

Какав је став Републичког већа Савеза самосталних синдиката о овим вашим предлозима?

Ми смо о нашем саопштењу и захтевима обавестили Републичко веће, односно Председништво у Београду и они су текст саопштења објавили на сајту, што значи да наше захтеве подржавају. Мислим да није искључено да то постане и званичан став Републичког већа Самосталних синдиката. Ове захтеве званично смо упутили и надлежним министарствима.

Најавили сте да се, у случају да Влада ипак спроведе свој план, са тим нећете мирити. Да ли то значи да ћете организовати протесте?

Не мора то увек да буде протест. Постоје различити облици изражавања неслагања са неким одлукама. Основно питање је да ли постоји друштвени консензус да нешто треба спровести. Поред тога, радници су често изманипулисани. Њима се нуде отпремнине за одлазак из ових предузећа у реструктурирању, а да им се претходно не каже каква је перспектива тих фирми. И људи се опредељују да узму 300 евра по години, колико им се нуди, јер боље је ишта него ништа, јер су доведени у конфузну ситуацију.

Нека Влада процени шта је боље. Ево, узмимо пример „21. октобра“. Да ли је логично да се та фабрика угаси? То је једно од предузећа које је у реструктурирању, а не добија субвенције од државе. Они имају велике дугове, од којих је већи део према држави, али имају машине и производног делова за „Горење“. Тај део треба сачувати и одржати, без потребе да држава даље финансира опстанак фабрике.

МИРОСЛАВ ТОДОРОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК УДРУЖЕЊА БИВШИХ РАДНИКА „ЗАСТАВЕ”

Држава нас је преварила

Услов за оснивање „Фијат аутомобила Србија” био је да нас око хиљаду оде из „Застава аутомобила”. Тачно је, добили смо отпремнине, две године примали новчане надокнаде, ишли на преквалификацију, али шта даље? Од државе не тражимо социјалну помоћ већ посао. Потписано је да ћемо имати предност у запошљавању код компоненташа, других послодаваца - ништа од тога није испоштовано, тврди Тодоровић

Пише Александар Јокићевић

С трпљење полако издаје бивше раднике „Заставе”. Преко градских одбора свих странака, а најпре Српске напредне странке и Социјалистичке партије Србије, које чине окосницу Владе, одлучили су да затраже разговоре са председником, премијером или ресорним министром. Добили су обећања да ће сви што хитније покушати да направе контакт, па се, према речима Мирослава Тодоровића председника Иницијативног одбора Удружења бивших радника „Заставе”, одлаже окупљање испред Скупштине града планирано за четвртак, 26. септембар, а тиме и готово

Имајући у виду обавезу „ФАС”-а да до марта 2012. године запосли укупно 2.433 радника, Министарство је постигло договор са „ФАС”-ом да ће у наредном периоду предност при запошљавању нових радника имати деца бивших радника „Заставе”. Приликом запошљавања нових радника „Фијат” и његови кооперанти ће позивати децу радника по списку који садржи потребне податке, а који припремају „Застава аутомобили”.

беђена помоћ, док ће за крупније захвате који су очито преко потребни за решавање проблема некадашњих запослених у „Застава аутомобилима”, који су већ неколико месеци на „белом хлебу”, морати да се побрине држава.

Докле бивши радници „Заставе” очекују да им неко излази у сусрет. Остали су без посла - па шта, још милион људи у Србији је незапослено, коментар је који се може чути готово свакодневно. Да ли су Крагујевчани који овако размишљају у праву?

Тачно је, добили смо отпремнине од 300 евра по године стажа и две године уплаћивана нам је новчана надокнада,

прве године по 22.000 динара, друге 19.000 месечно, уз услов који смо сви морали да испунимо, да идемо на преквалификацију уз обавезан енглески језик и основе рачунарства. Било је обуке за пекаре, куваре, керамичаре, завариваче. Међутим, питање је шта даље.

Две године како смо проглашени вишком су протекле у марту ове године. Уз посредовање града Министарство економије и регионалног развоја уплатило је још нека средства која смо поделили на 650 људи и тиме још четири месеца добијали од 16.000 до 18.000 динара надокнаде. Од јула, када више нема никакве новчане помоћи практично смо на улици.

ке аутомобила, на пример, провели 20 година.

„Застава аутомобили” имали су укупно 1.568 запослених, од којих је 65 људи прешло у „Застава ИНПРО”, ново предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, 70 је запослено у Групи „Застава”, 300 је испунило неки од услова и отишло у пензију, а у „ФАС” који је наследник Фабрике аутомобила, прешло је 47 људи. На Бироу за запошљавање, ако не грешим, од јануара 2011. године наша су се 903 бивша радника.

Да ли сматрате да сте преварили?

Да, људи су кивни и на синдикате и на државу, сви су нас преварили. Знам да у поменутом Протоколу стоји да коначну одлуку о запошљавању доноси послодавац. Фино су се оградиле, али да нам је неко бар понудио посао...

Протокол је помињао и Транзициони центар, нешто попут нека-

Људи су кивни и на синдикате и на државу, сви су нас преварили. Знам да у поменутом протоколу стоји да коначну одлуку о запошљавању доноси послодавац. Фино су се оградиле, али да нам је бар неко понудио посао.

„Фијат” вас, очито, није хтео. Зашто, да ли је неко прешао у „ФАС” и колико је људи, заправо, доласком италијанске компаније остало без посла?

Услов за оснивање „Фијат аутомобила Србија” био је да нас око 1.000 оде из „Застава аутомобила”. То данас вероватно нико неће да призна. „Фијат” је за отварање нових радних места и ново запошљавање, отворено ћу рећи, добијао од државе 10.000 евра по радном месту. Изгледа да је у томе тајна. Не може нико да ме убеди да су млади новозапослени бољи радници од оних који су на траци Фабри-

дашњег „Застава образовања и запошљавања” – 330-а?

Транзициони центар у оквиру Групе „Застава” такође је био обавеза Министарства економије и регионалног развоја, заједно са Националном службом за запошљавање и репрезентативним синдикатима у циљу доквалификације и преквалификације људи који су проглашени технолошким вишком у „Застава аутомобилима”. Национална служба за запошљавање је преузела обавезу да свим лицима која су завршила програм обуке понуди посао. Наравно, то се није догодило.

Кивни смо, искрено, на Националну службу за запошљавање. Тврдило се да су нас нудили послодавцима, а верујте, знам тек неколицину људи који су се запослили, чини ми се нико са новим занимањем, и углавном је то по основу уговора о делу. Проблем је и што углавном посредују приватне агенције за запошљавање, које, сигурно је, узимају део зараде, па се питамо шта у ствари ради Национална служба за запошљавање.

У овом тренутку Удружење бивших радника „Заставе” чини 650 људи, „ни на небу ни на земљи”. Зашто сте се прошле седмице обратили градоначелнику?

Обраћали смо се председнику Републике, премијеру, Министарству за рад и социјално збрињавање, Министарству за економију и регионални развој где је и посредовао градоначелник Верољуб Стевановић, па се може рећи да је једино он увек био спреман да нам отвори врата. Удружење се обратило граду за помоћ и заједно смо направили анализу социјалног стања отприлике 50 бивших радника су у великој социјалној потреби. Ето, то је један од проблема који смо решили, мада остаје питање да ли је то право решење.

У ствари, потребан вам је посао, а не социјална помоћ. Шта сте предлагали републичким институцијама?

Ми смо људи са великим радним искуством и желимо да радимо. Нисмо седели скршених руку, имамо и неколико пројеката међу којима и пројекат Центра за рециклажу аутомобила, камиона и аутобуса. Град је изразио спремност да без надокнаде определи локацију, али средства која нису мала треба да обезбеди држава. На тај начин могли бисмо да упослимо најмање 150 људи. Међутим, потребно је уложити од милион евра, па навише.

Каква је образовна и старосна структура у Удружењу бивших радника „Заставе”?

Од магистара техничких и технолошких наука до чистачице, и од 25 година до 65 година старости. Процентуално гледано око 60 одсто људи је у групи од 45 до 55 година старости, са радним искуством између 20 и 30 година. Верујте, нисмо баш неупотребљиви.

Да ли сте се сада по први пут обратили градским одборима странака на власти да вам помогну да дођете до надлежних у држави?

Први пут. До сада смо се више пута обраћали надлежним министарствима. Било је састанака, разговора, али овога пута од странака и пре свега оних министарстава од којих нисмо добили одговор, очекујемо помоћ.

Шта кажу у СНС-у и СПС-у?

Имамо обећање да ће учинити све како би нам обезбедили контакт. Из тог разлога и одустајемо од већ најављене радикализације протеста.

О чему се размишљало?

Размишљало се и о блокади „ФАС” - а.

КОРАК ДО РАСКИДА УГОВОРА ГРАДА И „АУТОСАОБРАЋАЈА”

Последња опомена, или коначна одлука

Годинама „Аутосаобраћај” није у стању да професионално обавља послове јавног превоза путника, због чега градска управа најављује раскид уговора са том фирмом. Град више не може да чека, поручује градоначелник Верољуб Стевановић, док је пословодство састанак са градским челницима схватило као давање последње шансе да се поправе

За четвртак, 26. септембар, најављен је штрајк запослених у „Аутосаобраћају” уколико им се не исплати плата за мај месец, а дугује им се девет зарада. Свеједно, и без обуставе рада возачи „АС”-а претходних дана и месеци нису стизали на време на приградским линијама Крагујевца, а у уторак, 24. септембра, готово цели радни дан трајао је састанак представника градске управе и „Аутосаобраћаја”.

Велике су примедбе грађана, рекао је дан раније градоначелник Верољуб Стевановић у изјави за медије, и донећемо одлуку која је неминовна, а то је да послове на приградским аутобуским линијама које припадају „Аутосаобраћају” поверимо „Ласта”, „Вуловић транспорту” или неком трећем превознику”, образложио је да ће таква одлука бити донета до краја септембра.

Представници „Аутосаобраћаја” су на себе преузели обавезу да за тих неколико дана консолидују своје редове и потруде се да одржавају поласке, а од исхода састанка који је заказан за среду, 25. септембар, у Министарству привреде много тога зависи.

Разговара се о првој транши кредита из Фонда за развој, који се користи за текућу ликвидност предузећа. Добили смо још један рок од града и потрудићемо се да задржимо приградске линије, објашњава кратко у телефонском разговору директор „АС”-а Слободан Сретеновић.

Градоначелник Стевановић са друге стране тврди да град „Аутосао-

браћају” не дугује ни динар, да су се у градској управи трудили да увек и зађу у сусрет овом предузећу. Он додаје да не жели више да црвени пред грађанима због кашњења превоза и аутобуса који су у ужасном стању.

■ Нема више опроста

Овако како раде доводе нас у позицију да раскинемо уговор и врло брзо ћемо шансу дати другом превознику, јер су за то стечени сви услови, каже Стевановић, напомињући да свако јутра слуша да деца не могу да стигну до школе у граду, односно до села, јер аутобуси касне и до пет сати, или уопште не долазе.

Према Стевановићевим речима, ти проблеми се са правом приписују градској управи, јер је заправо град годинама имао разумевања за „Аутосаобраћај”, увек имајући у виду да 480 породица зависи од тог предузећа. Подсетимо, локална самоуправа је пре неколико година постала власник 24 одсто акција када је „Аутосаобраћају” отписан дуг од око 500 милиона динара, запосленима повезан петогодишњи стаж, покренут социјални програм и процес реструктурирања.

Али, наводи даље градоначелник Стевановић, одговорност је и на претходној Влади јер није реализова-

ДА ЛИ ЈЕ ЗАКАСНЕЛА ИДЕЈА О ДАВАЊУ СТАНИЦЕ ПОД ХИПОТЕКУ

вала социјални програм како је обећала, а то би овог превозника могло да доведе у далеко повољнији положај јер би остало око 250 радника који би одржавали приградски и међуградски превоз. На тај начин, „Аутосаобраћај” би био у могућности да набави нове аутобусе, а градска управа би стратешком партнеру, коме би ово предузеће растерећено за вишак запослених сигурно постало

привлачно, своје акције практично дала гратис.

Уколико се социјални програм не реализује, предузеће ће бити у огромним проблемима које неће моћи да превазиђе, а град више не може да чека, објашњава Стевановић.

„Аутосаобраћај” је почетком овог месеца покушао да превазиђе проблем узевши под закуп 30 аутобуса, али ни то није помогло да аутобуске линије буду редовне. Изгледа, да више нема опроста.

И поред изненађења руководства „Аутосаобраћаја” најавом раскида у-

говора са градом о поверавању приградског саобраћаја, председник синдиката „Независност” Дејан Ђокановић отворено каже да је такав потез у суштини очекиван и схваћен је управо како треба, као последња опомена пред „искључење”.

■ Очувати предузеће

Он потврђује да су запослени у „АС”-у најавили да ће у четвртак, 26. септембра, обуставити рад уколико им до тада не буде исплаћена барем једна од девет заосталих зарада. Тако је одлучено на збору радника, а штрајк су подржала и сва четири синдиката који делују у тој фирми. Али, могуће је да још једна шанса коју је град пружио, и пре свега став Министарства привреде, одложи све.

Свакако, најављена обустава рада израз је великог и оправданог незадовољства запослених којима месецима нису исплаћене зараде нити трошкови превоза. Радници су у више него независној материјалној ситуацији и синдикати су морали да стану иза њихове одлуке. Запослени поред неисплаћених зарада са нестрпљењем очекују и почетак реализације социјалног програма, који би обезбедио да 254, од укупно 480 радника, уз одговарајуће отпремнине оде из фирме.

Ђокановић каже да су представници свих синдиката предузећа у сталном контакту са надлежнима у

Министарству привреде, те да нема дилеме да ће социјални програм бити реализован, али да пре тога треба видети каква ће бити дефинитивна судбина тог предузећа, да ли ће моћи да преживи дводесетипетогодишњу агонију, или ће отићи у стечај.

Запослени не могу сносити одговорност за стање у „АС”-у. Део кризнице је на претходним руководством, на садашњем, свакако и град има удела. Три члана Надзорног одбора, дакле, већина су представници градске управе. Недавно су се сви синдикати изјаснили за оставку актуелног директора, потребан је неко ко се може увихати у коштац са проблемима. Преко нам је потребна реализација социјалног програма, али и у случају да изгубимо приградски превоз, као и када је „Ласта” преузела наше градске линије, синдикати ће се борити за запослене. Да их, свеједно ко вози на линијама, преузме.

Међутим, основни циљ је очувати предузеће, пошто нисмо виђени за стечај. Имамо слободну имовину, реч је о главној аутобуској станици, која се може ставити под хипотеку. Размишља се и у том смеру, како бисмо обновили возни парк. Са друге стране имамо тржиште које је гарант за инвестиционо улагање, и то нам признају у Министарству привреде, открива Ђокановић.

Александар ЈОКИЋЕВИЋ

Демократска омладина Крагујевца послала је Градској агенцији за саобраћај 2.400 потписа грађана са захтевом да се уведе ноћни превоз. Међутим, у Градској агенцији за саобраћај тврде да је истраживање показало да реалне оправданости за то нема, иако се због развоја града разматра могућност да се неке линије ипак уведу

Иако сви говоре о великом привредном напретку и модернизацији Крагујевца, недавно се покренуло питање да ли један град можемо сврстати у категорију развијених без ноћног јавног превоза. Све су чеђши апели градској власти, нарочито млађих суграђана, да се то питање реши и Крагујевац уврсти у малобројне градове у Србији који својим суграђанима пружају такву услугу.

Тако је Демократска омладина Крагујевца покренула иницијативу за увођење ноћних линија, образлажући свој захтев потребама радника „Фијата” и безбедношћу младих који се из града враћају у раним јутарњим сатима. Они су објаснили да, као универзитетски град, Крагујевац мора да уведе ноћни

превоз јер су такси услуге прилично скупе, а због ширења града све је више удаљених насеља. Такође, истиче се да би јавни превоз повећао безбедност суграђана.

Непостојање ноћних линија градског превоза највише погађа младу популацију, студенте и ученике, али и све оне који раде до касних вечерњих сати. Ноћни аутобуси који би саобраћали на сат времена допринели би да се смањи број људи који сами седају за волан или се возе са особама у алкохолисаном стању. Због тога смо сакупили 2.400 потписа за реализацију овог програма и предали их Градској агенцији за саобраћај и Градској управи и на-

дамо се да ћемо добити позитиван одговор, истакла је Александра Јовановић, председница Клуба Демократске омладине у Крагујевцу.

ТРАЖИМО РЕШЕЊЕ КОЈЕ ЋЕ ГРАД ШТО МАЊЕ КОШТАТИ: ЕДИС ДУРГУТОВИЋ

ИМА ЛИ ОПРАВДАЊА ЗА УВОЂЕЊЕ НОЋНОГ ПРЕВОЗА

Истраживање рекло - не

ГРАДСКИ АУТОБУСИ МОГЛИ БИ НА НЕКИМ ЛИНИЈАМА ДА ВОЗЕ И НОЋУ

Међутим, у Градској агенцији за саобраћај (ГАС) истичу да је једини одговор који они могу да дају на овако образложен захтев - негативан. Објашњавају да подаци који су везани за потребе индустријске зоне, односно раднике у „ФАС”-у, нису тачни, јер ГАС првенствено и искључиво води рачуна о својим корисницима.

Када је отворен „Фијат” наши запослени су обавили више разговора са људима задуженим за превоз радника. На бази тих података направили смо корекције у реду возње, та-

ко да први и последњи полазак одговара запосленима, при томе водећи рачуна да не угрозимо већ постојећу мрежу система јавног градског превоза. Исто смо урадили када је отворен „Плаза центар” и одговорно тврдим да пажљиво разматрамо сваки захтев и на основу темељне анализе доносимо закључке, објашњава Едис Дургутовић, помоћник директора ГАС-а за сарадњу са медијима.

Он, такође, истиче да је Градска стамбена агенција спровела анализу о оправданости увођења ноћних линија и да та истраживања трају ско-

ро годину дана. Радили су их стручњаци из области саобраћаја, а у узорак су укључене све старосне групе.

Сва та истраживања су показала да не постоји реална оправданост увођења ноћног превоза јер би то било расипање новца. По њима, то би нанело штету буџету града и функционисању самог система. Ипак, због убрзаног развоја и ширења града не искључују чињеницу да је одређеним популацијама потребна нека ноћна линија, па се већ годину дана ради на проналаску решења.

Градска агенција за саобраћај је спремна да пронађе решење да ноћни превоз постоји, а да грађане и град што мање кошта и зато се и преговара са аутопревозницима. Опција су они који већ обављају градски превоз, јер не можете да постигнете бољу цену са новим превозницима, него са онима који ту услугу већ обављају. Што се тиче безбедности, треба истаћи, да људи у алкохолисаном стању не могу да уђу у градске аутобусе, тако да ноћне линије не би решиле тај проблем. Јавни градски превоз јесте најјефтинији, али то опет не значи да се грађани неће возити таксијем, то је ствар личног избора истиче Дургутовић.

Крај истраживања можемо очекивати за месец дана и тада ће се знати да ли постоји оправданост увођења бар неке линије, јер она за цео град не постоји.

Виолеџа ГЛИШИЋ

Поред смањења броја деце која слабије чују, на мањи број уписаних утицао је и закон из 2009. године, који је омогућио похађање редовне школе сваком ко то жели. Зато је велики број родитеља одлучио да малишане који не чују упише у редовне школе, иако је то мач са две оштрице, сматра директор Младен Шурлан

Пише Јаворка Станојевић

У понедељак је званично почела Светска недеља глувих и наглувих у чијем обележавању и Србија традиционално учествује. Упркос бројним симболичним манифестацијама солидарности са особама које не чују наша земља, међутим, нема поуздане податке о њиховом броју, па се бројност ове популације мери на основу процена које показују да у Србији има близу 200.000 глувих, док се број наглувих оцењује као далеко већи.

Ни Крагујевац, који такође активно учествује у обележавању Недеље посвећене глувима, не располаже прецизнијим бројкама. Младен Шурлан, директор крагујевачке Школе са домом ученика оштећеног слуха, тврди да за 20 година рада у овој области није успео да нађе ни једну републичку, нити градску институцију која има базу података о овим особама. Једино мерило, стога, представља цифра од око 600 чланова Савеза глувих и наглувих Крагујевца, који окупља чланове из читавог региона Шумадије.

Осим у недељи када институције и представници власти за њихове представнике организују званичне пријеме, интересовање за особе које не чују спорадично показују још једино невладине организације и приватне агенције које обављају истраживања која плаћају произвођачи и дистрибутери слушних апарата и опреме за побољшање слуха.

■ Рано откривање

Према последњем истраживању, које је радила новосадска агенција „ЦСР“, по наруџбини компаније „Аудиовокс“ која дистрибуира слушне апарате, све већи бројне младих Крагујевчана не чује добро. До овог закључка дошли су испитујући 550 особа са оштећеним слухом међу којима се нашло и стотину житеља града на Лепеници. Њихово истраживање је показало да је код чак 16 одсто испитаних оштећење слуха откривено пре тридесете године. Такође се показало да је свега 49 одсто особа са оштећеним слухом старије од 60 година.

То, према њиховом мишљењу, говори да се помера доња старосна граница у којој слух почиње да слаби. Истичући јако присутну дискриминацију ове популације наручиоци истраживања упозоравају на негативне последице слушања гласне музике и дуготрајног ношења слушалица које доказано оштећују слух младих особа.

На Клиници за ухо грло и нос Клиничког центра Крагујевац, међутим, не могу да потврде да пос-

РАНО ОТКРИВАЊЕ ОШТЕЋЕЊА ПРЕСУДНО КОД ЛЕЧЕЊА

СВЕ МАЊЕ ЂАКА У ШКОЛИ ЗА ДЕЦУ ОШТЕЋЕНОГ СЛУХА

Уписан само један првак

тоји пораст броја пацијената са слушним проблемима. Директорка Клинике проф. др Љиљана Ердвички која оваква истраживања, којима недостаје стручна и научна верификација, не жели да коментарише, каже да се евентуални пораст броја малишана са оштећењем слуха може довести у везу са бољом дијагностиком која омогућава рано откривање проблема.

- За разлику од периода када су нам децу која слабије чују доводили родитељи када они, или педијатар, примете да беба слабије реагује на звук, или има успорен ментални развој, нити породилиште сада има апарат којим проверава слух сваког новорођенчета. На овај начин свака беба код које постоји оштећење слушног апарата одмах добија потребну медицинску помоћ. Ово је нарочито важно због чињенице да се током првих шест месеци живота звучним стимулацијама и, ако је неопходно, оперативним захватима и уградњом имплантата, могу активирати важни центри у мозгу међу којима су и они који утичу на развој говора. Пошто држава у потпуности финансира лечење овакве деце, што укључује и бесплатну уградњу веома скупих имплантата,

рано откривање проблема је најважнији предуслов да таква деца добију могућност да поправе слух. То се, уз адекватну рехабилитацију, најчешће и догађа, па се већина малишана које смо почели да лечимо у првих шест месеци опорави скоро до границе нормално чујућих. Ако се закасни онда лечење, које је могуће до навршетка треће године, иде теже. После три године центри за говор се више не могу развијати, па старија деца која нису благовремено лечена остају без могућности говорне комуникације, каже професорке Ердвички.

Према њеним речима, поред урођених мана до делимитичаног или потпуног губитка слуха код малишана до седам година често доводи хронични секреторни отитис. Реч је о хроничном запаљеном процесу који се понекад мора лечити и хируршком интервенцијом. Од ове болести, према речима др Ердвички, чешће оболевају превремено рођена деца, затим она која иду у обданиште, живе у лошим условима, не сисају, борава доста у затвореном простору.

Иако истиче да постоји веза између оштећења слуха и буке, директорка ОРЛ клинике не може да одговори у којој мери слушање гласне музике и ношење слушалица утичу на погоршање слуха младе популације.

- Постоје научна истраживања која су потврдила да код омладине старе између 15 и 24 године постоји повећање проблема са слухом. Према том истраживању већина испитаника која има оштећен слух често слуша гласну музику, а један број је слушалице користило и више од пет сати дневно. Иако се на основу једног научног рада не може извучити коначан закључак ипак је, узимајући у обзир доказано негативан утицај буке на слушни апарат, јасно да прегласна музика и слушалице угрожавају слух младе популације. Зато је на родитељима да поведу рачуна о навикама своје деце, каже др Ердвички.

■ Коју школу одабрати

Потврду о повећању броја младих који слабије чују немају ни у крагујевачкој Школи за децу оштећеног слуха, која има вишедеценијску историју рада са овом популацијом. Њихово искуство чак показује да се број уписаних малишана из године у годину смањује. Тако је ове године у клупу ове школе специјализоване за рад са децом оштећеног слуха сео је само један првак.

Директор Младен Шурлан, уз опаску да се примећује смањење броја малишана који слабије чују, али истовремено бележи више аутистичне и деце са другим сметњама у развоју, каже да је смањење броја ђака кумовао закон из 2009. године који је омогућио похађање редовне школе сваком ко то жели.

- Пошто више не постоји никакав услов да се дете школује у редовној школи велики број родитеља одлучује да малишане које не чују упише у школе у којима се школују вршњаци без здравствених и развојних проблема. То је, међутим, мач са две оштрице, јер оно што доби-

У ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ УШЛИ СМО ПРЕБРЗО: БИЈАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ

ЗА ДЕЦУ ОШТЕЋЕНОГ СЛУХА БОЉА ЈЕ НАША ШКОЛА: МЛАДЕН ШУРЛАН

јамо на једној губимо на другој страни. Добитак је дугорочан, пошто на тај начин друга деца, која у разреду имају друга са хендикепом, науче да прихвате различитост, чиме градиме толерантније и одговорније друштво. Краткорочно, међутим, та деца губе, јер у редовним школама немају могућност да се образую онако како би то могли у школи која има специјализован кадар и опрему прилагођену њиховим потребама.

Педагог Биљана Милосављевић која скоро две деценије ради у Школи за ученике оштећеног слуха сматра да, уз све предности инклузије, родитељи морају добро да размисле пре него што донесу одлуку где ће уписати дете.

- Иако су намере добре мислим да смо у инклузивно образовање ушли пребрзо, без довољно припреме и нужне финансијске подршке. Последица је да деца која слабије чују у редовним школама немају потребну стручну подршку, па зависе од добре воље и стрпљења учитеља који, уз дужно поштовање, немају довољно знања за рад са њима. Због тога се дешава да нам, у току школске године, долазе малишани који се нису снашли у редовним школама, а овде се веома брзо уклапају и напредују, објашњава наша саговорница.

Иако се у школи добро сналазе, а на послу најчешће бивају међу најбољим радницима, ђаци ове школе тек од скоро имају могућност да се школују за једно четворогодишње занимање уметничког профила. Остали уче занате који су „резервисани“ за особе које не чују. Овај стереотип делом је кривац и за чињеницу да су за две деценије рада директор и педагог имали само једног ученика који је уписао факултет. Пошто нема сумње да су млади који не чују интелектуално равни својим вршњацима питање зашто их нема на универзитетима ваља поставити онима који их се сете једне недеље у години, заборављајући да они не чују читавог живота.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА УКИДАЊЕ

На Вука

Родитеље ученика једне крагујевачке основне школе изненадио је лани захтев учитељице да малишани убудуће не доносе у школу флашице са водом, нити напитке у лименкама. Помислили су да је проблем у томе што деца можда конзумирају енергетска пића.

- Учитељица нам је, међутим, објаснила да је проблем у томе што се деца на одмору гађају флашицама, па је зато директор одлучио да убудуће забрани њихово ношење у школу, разрешила је дилему мајка једног ђака.

Начин на који је директор крагујевачке школе одлучио да реши овај проблем наликује оном што је Форум београдских гимназија недавно понудио као решење за „инфалцију“ вуковаца у српским школама. У писму, које је прошле недеље упућено новом министру просвете Томиславу Јовановићу, тражи се укидање Вукове дипломе.

■ Много поклоњених петица

Вукова диплома се, према наводима у саопштењу Форума, претворила у своју супротност и као таква чини огромну штету систему вредности у школском систему. Од било каквих реформи образовања, како сматрају у Форуму, неопходнији су потези који ће помоћи да се образовање у Србији ослободи превазиђених норми и система вредности.

„Још од шестог разреда, родитељи и ученици врше притисак у циљу поправљања четворки на петице, јер ће дете можда бити вуковац“, наводи се у саопштењу у коме се тврди да и сами наставници и школе доприносе претераној производњи вуковаца.

Вуковцима се, наводи Форум београдских гимназија, даје лажни осећај вредности и лажна нада да ће бити успешнији у животу од других, а касније се испоставља да су већи број вуковаца сасвим просечни ученици и неуспешни студенти.

„Укидање Вукове дипломе би допринело стабилизацији система

БРОЈЧАНО ОЦЕЊИВАЊЕ ТРЕБА УКИНУТИ: ГОРАН ЈОКСИМОВИЋ

вредности у основним и средњим школама, правичнијем оцењивању, бољој мотивацији свих ученика и бољем раду наставника“, сматрају предлагачи.

Иначе, Форум београдских гимназија је синдикат који се бави условима рада наставника, али у једнакој мери и квалитетом образовања, а у последње време јавна и стручна иступања Форума допринела су одлагању лоше осмишљене реформе средњег образовања и посебно реформе гимназија.

Они наводе и да је афера око мале матуре открила низ слабости нашег образовног система, као и да је, све што је после тога уследило, открило негативни утицај Вукове дипломе у школском систему.

АЊЕ ВУКОВЕ ДИПЛОМЕ

ПОВИКА, а лисице месо једу

Вукова диплома одавно је изгубила на значају, ученицима се поклањају петице само да би били вуковци и зато је треба укинути, сматрају у Форуму београдских гимназија. Директори школа, просветни саветници, али и ђаци генерације, па и сам министар просвете сматрају да то није лек за бољке образовног система

„Свима је познато да је Вукова диплома одавно изгубила на значају, да се догађа хиперпродукција вуковаца и да се ученицима поклањају петице само да би били вуковци”, сматрају у Форуму.

Да основне школе заиста производе велики број одликаша сматра и Горан Јоксимовић, саветник у овдашњој Школској управи.

Од 63 ученика, колико је завршило у јуну једну овдашњу основну школу, чак 20 је из ње изашло са Вуковом дипломом. Питање је колико ће њих успети да задржи тај успех и током средње школе, јер је евидентно да је број вуковаца тамо знатно мањи.

ОЦЕЊИВАЊЕ ТРЕБА ДА БУДЕ РЕАЛНИЈЕ: СЛАВИЦА ЈАНКОВИЋ

Иначе, сматрам да је Вукова диплома један од старих алата који је током година изгубио способност да мотивише ученике.

На неки начин она подстиче размишљање да смисао учења није савладати градиво и усвојити одређена знања, већ добити добру оцену. У пракси се, на жалост, показало и да при том није важно на који начин се до те оцене стигло. Моје мишљење је да

бројчано оцењивање треба укинути. Једина права оцена је описна, она која каже шта ученик уме, колико зна, колико је вешт, а у исто време шта би требало да поправи и на чему више да ради. Напоследку, слабост бројчаног оце-

њивања је и то што је у пракси доказано да за исти рад код једног наставника ученик може да добије петицу, а код другог тројку, каже Јоксимовић.

Његова колегиница Љиљана Сретеновић, сматра да укидање нечега што афирмише труд и вредност није добро, већ да треба размишљати у другом правцу.

Можда би требало увести више диплома за различите области, тада би сваки ученик могао да се афирмише у ономе у чему је најбољи, а не би сви журили ову једну, коментарише наша саговорница.

Укидање лош потез

Да нешто озбиљно није у реду каже и статистика Школске управе. У моменту када је 1966. године ова диплома уведена као награда изузетним ученицима који су осам разреда основне школе, односно четири разреда средње, завршили са свим петицама, таквих је у свакој генерацији било свега по неколико.

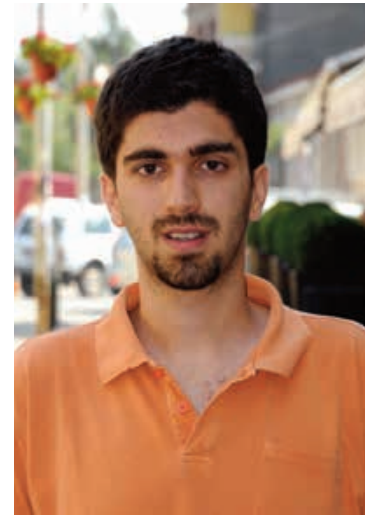
Ни покушај да се ограничи број ђака који ће носити ово признање увођењем додатног услова у виду бар једне награде освојене на неком од такмичења, који је учињен 1993. године, није уродио плодом.

Ове године од 1.540 осмака Вукову диплому у Крагујевцу добило је чак 220. Слична ситуација била је и претходних година. У средњим школама слика је мало другачија. У Прву крагујевачку гимназију и Медицинску школу стигне највећи број вуковаца, али их много мање матурира са овом дипломом. Директорка Медицинске Славица Јанковић каже:

ДЕВАЛВИРАЛА ЗБОГ ЛОШЕГ ОБРАЗОВНОГ СИСТЕМА

У принципу они остану добри ђаци, али вуковаца у свакој генерацији имамо тек по пет-шест. Можда проблем јесте нешто израженији у основним школама, али ипак нисам за укидање дипломе, пошто мислим да то није решење. Важно је истаћи изузетне ученике, иако ова диплома више не нуди могућност бирања средње шко-

ПРОШЛОГОДИШЊИ НАЈБОЉИ МАТУРАНТ ПРВЕ ГИМНАЗИЈЕ ВУКАН ЛЕВАЈАЦ НИЈЕ ЗА УКИДАЊЕ ВУКОВЕ ДИПЛОМЕ

ле или факултета. Треба радити на томе да оцене буду реалне, није решење укинути диплому зато што је све више поклоњених петица, већ лечити оне слабости ко-

је су до тога довеле. Против укидања Вукове дипломе је и Вукан Левајац, лане најбољи матурант Прве крагујевачке гимназије, данас студент Електротехничког факултета у Београду.

Не слажем се да је укидање Вукове дипломе решење. То би било исто као када бисмо предложили да, пошто је данас квалитет представља много нижи, једноставно укинемо позориште. Истина, проблем је што се дешава да, на пример, неки ученик три године има све петице, а онда се у четвртој опусти и престане да учи, па му се после поклањају оцене да би био вуковац. У исто време неко ко је имао можда једну четворку у првој години, а након тога све петице, свакако нема ту снасу. Вукова диплома нема никакав практичан значај, али је питање угледа. Треба ствари посматрати и на мало другачији начин. Наиме, можда није лоше што ђаци на све могуће начине покушавају да стигну до таквог, а не неког другачијег „угледа”, каже Левајац.

Да просветни систем има много бољки, показује се и на броју „петичара”. Нови министар просвете те бољке, и сам рече, неће лечити „ампутацијом” Вукове дипломе. Питање је само како ће. Форум београдских гимназија можда није предложио најбоље решење, али је овим потезом свакоко успео да пажњу јавности скрене на проблеме који се деценијама „гурају под тепих”. Можда је управо то и био циљ.

Марија ОБРЕНОВИЋ

ALL INCLUSIVE
DINARSKI KREDIT
ZA REFINANSIRANJE

6 MESECI BEZ RATE

- ★ BEZ TROŠKOVA OBRADE I PREVRÉMENE OTPLATE
- ★ ODLIČNE KAMATE
- ★ DODATNI KEŠ
- ★ MANJA RATA
- ★ FULL GREJS PERIOD 6 MESECI

ALL INCLUSIVE
REFINANSIRAJUĆI DINARSKI KREDIT
Ekskluzivno za nove klijente!

8 Godina
u Srbiji

☎ 0800 000 800 🌐 piraeusbank.rs

**PIRAEUS
BANK**
OTVORENA ZA VAS

ПОЧЕТАК СУЂЕЊА ВЕШТАЦИМА ВАСИЛИЈУ ПАЈОВИЋУ И ТИХОМИРУ ПЕТРОВИЋУ

Где се деде налог за експертизу

Вештаци се у оптужници терете да су знатно мање проценили вредност куће Милана Стевановића Фреона, која је потом продата као хипотека, а власник извршио самоубиство, међутим на почетку суђења испоставило се да у судским списима нема доказа о томе које и када од Грађевинског факултета у Београду тражио експертизу вештачења, на којој је оптужница и заснована

У Основном суду је 20. септембра почело суђење судским вештацима грађевинске струке Василију Пајовићу и Тихомиру Петровићу због сумње да су породичну кућу Мире и Милана Стевановића Фреона, у Улици Црвеног барјака број 17, од 278,93 квадрата и са око три и по ара плаца, проценили испод тржишне вредности. Тако је на лицитацији у суду продата за само 116.996 евра, или 70 одсто процењене вредности. То је и био повод да Милан дигне руку на себе у тренутку принудног иселења 1. фебруара прошле године, што потврђује опроштајно писмо написано непосредно пре самоубиства, у коме је саопштио да не може поднети губитак куће.

Подсетимо, хипотеку је активирала „Креди“ банка због невраћеног кредита од пет милиона динара (50.000 евра) узетог од Фонда за развој 2003. године, чији је она била гарант. Банка је отплатила дуг у целости, да би потом активирала хипотеку којом је Стевановић јемчио банци. Заложиво је комплетну имовину у Улици Црвеног барјака, рачунајући и пословни део куће.

■ Разлика је драстична

Након тога експертски тим Грађевинског факултета у Београду проценио је да је кућа од 278,93 квадрата са плацом од 329 квадратних метара вредела 14. августа 2008. године 34 милиона 528.226 динара, када је курс евра био 77,39 динара, односно 446.153 евра. Вештак Пајовић проценио је вредност на 19,2 милиона динара, Петровић на око 16,5 милиона динара, да би се после усагласили на нешто више од 19 милиона динара. Дакле, разлика у процесу судских вешта-

ка истражника са факултета је драстична.

Зато је Основно јавно тужилаштво подигло оптужницу против вештака Пајовића и Петровића због кривичног дела давање лажног исказа. Терете се да су поменути непокретност обезвредили и према оцени стручњака Грађевинског факултета из Београда одредили јој скоро три пута мању вредност од реалне тржишне.

Међутим, на почетку суђења вештацима, прошлог петка, испоставило се да нема „папира“ о томе ко је, када и због чега тражио накнадну експертизу Грађевинског факул-

ШТО НЕМА СУД ИМА ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ: НАРЕДБА ИСТРАЖНОГ СУДИЈЕ ИЗ КРАГУЈЕВЦА

КОЛИКА ЈЕ СТВАРНА ВРЕДНОСТ КУЋЕ У УЛИЦИ ЦРВЕНО БАРЈАЧЕ 17

тета у Београду, што се у процесном смислу показало као камен спотицања у овом случају. Да недостаје овај налог потврдио је и судија Жарко Стевановић, а одбрана окривљених то је на почетку узела као главни адут.

Дакле, доводи се у питање како сам налог, тако и ко је наручила експертизу, на основу које је тужилаштво подигло оптужницу. Одбрана вештака, адвокати Владимир Јанковић и Звонко Марковић, пред почетак главног претреса предложили су да се предмет врати у фазу претходног поступка - истрагу, како би се у том поступку утврдило то што је на чудан начин „испарило“. Одбрана је такође указала на карактер скраћеног поступка и немогућност њихових клијената да ставе примедбе на

наредбу за експертизу, јер она није достављена странкама сходно законским одредбама.

Томе се успротивио тужилац уз образложење да се евентуални пропусти могу отклонити на главном претресу. С тим се сложио и адвокат Татомир Лековић који заступа породицу Стевановић. Он је чак ишао корак даље. Изјавио је да је предлог друге стране срачунат зарад одуговлачења поступка и упозорио суд да треба имати у виду да се ради о скраћеном поступку. Он је поставио питање и зашто би предмет ишао на Грађевински факултет да није било наредбе? По њему, то није разлог за одлагање суђења и истакао је да није истина да нису коришћени правни лекови у току поступка против вештака.

■ Наредбу има и факултет

Дилему ко је и када тражио помоћ стручњака из Београда у случају овог вештачења јасно разрешава сама експертиза Грађевинског факултета у чијем увидном делу пише да је наредбом Основног суда у Крагујевцу од 2. новембра 2012. године истражни судија Милосав Недељковић наложио да се обави вештачење од стране тима вештака са Грађевинског факултета. Тражи се да се утврди да ли су вештаци Василије Пајовић и Тихомир Петровић правилно извршили процену вредности непокретности, а уколико се сумња у налаз, задатак

МИРА СТЕВАНОВИЋ СА НОВИНАРИМА

Стрепња и нада

Дан очи суђења Мире Стевановић је на конференцији за новинаре испред своје бивше породичне куће, између осталог рекла:

- Плашим се како ће судија Жарко Стевановић водити процес, пошто се зна да је он био председник Суда када је кућа продата и можда је био упознат са свим малверзацијама које су направљене.

Она је уверена да још увек може да поврати кућу која је „отишла на добош“ због дуга који је направио њен покојни супруг.

комисије вештака Грађевинског факултета је да изврши вештачење, односно процену непокретности и изјасни се о њеној вредности у периоду од 14. марта 2008. године до 21. јула 2009. године, написано је у овом документу.

У тексту експертизе стоји и то да је Основни суд у Крагујевцу 5. новембра 2012. године доставио списе предмета Грађевинском факултету, а да је потом декан факултета донео решење о извођењу доказа вештачењем и именовао комисију вештака. У склопу те документације налази се и захтев за покретање истраге против вештака Пајовића и Петровића овдашњег Основног суда на основу захтева Основног јавног тужилаштва од 8. јуна прошле године, односно Зорице Недељковић, заменика ОЈТ-а.

У међувремену је, како нам је потврдио адвокат Татомир Лековић, Грађевински факултет Основног суда у Крагујевцу послао оверену фотокопију наредбе с потписом истражног судије Милосав Недељковића који су они добили. Ваљда овај документ сада неће стати.

После свега, судија Жарко Стевановић одлучио је да се главни претрес одложи за осам дана, а за то време треба прибавити недостајућа акта, па ће онда бити решено којим ће путем даље ићи овај судски процес.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

ПОЧЕЛА АКЦИЈА ДЕРАТИЗАЦИЈЕ

Циљ је уништити 70 посто глодара

На територији града и приграда у понедељак је почела акција систематске дератизације коју финансира град Крагујевац, а поверен је Институту за јавно здравље Крагујевац. Према речима др Зорана Прокића, члана Градског већа задуженог за заштиту животне средине, Институт је дао најповољнију понуду за обављање овог посла за који ће бити издвојено 879.000 динара из градског буџета. На терену ће бити ангажоване три екипе које ће дератизацију отпочети најпре у централним деловима града, а потом на периферији. Акција ће бити спроведена у наредних 15 дана, што је за површину на којој се спроводи оптималан период који гарантује успех и смањење популације глодара за минимум 70 посто.

Препарат за дератизацију друге је генерације антикоагуланата и има високу биолошку ефикасност. Регистрован је и дозвољен за употребу. Да би се дератизација успешно обавила, неопходно је да грађани дозволе приступ подрумским просторијама и дворштима

- Институт за јавно здравље обавезује се да све послове дератизаци-

ције обавља препаратима који су регистровани на тржишту и чија је ефикасност доказана. Грађанима који у току вршења дератизације не буду код својих кућа, оставићемо рок од два месеца након обављене дератизације да могу да се јаве у Институт за јавно здравље како би у њиховим домовима била спроведена дератизација. Користићемо две врсте препарата, типа пелета који ће се користити за спровођење дератизације у домаћинствима и парафински препарати који ће се

користити у канализационој мрежи и на отвореним површинама, каже Предраг Делић, помоћник директора Института за јавно здравље.

Акцијом ће бити обухваћене стамбене зграде (заједничке просторије), индивидуална домаћинства, зелене површине (неуређене површине), канализациона мрежа, дивља нехигијенска насеља, гробља, градска депонија „Јовановац“, дивље депоније, затим обале реке Лепенице и осталих река и потока у граду.

ПОЛИЦИЈА

КОНТРОЛА САОБРАЋАЈА

Ухваћено 78 алкохолисаних возача

Протеклог викенда у ноћним и јутарњим сатима спроведена је појачана контрола саобраћаја са акцентом на откривање прекршаја управљања возилом под дејством алкохола, прекорачење дозвољене брзине и некористиће сигурносног појаса за време војње.

Током акције откривено је 78 возача који су управљали возилом под дејством алкохола, три без возачке дозволе, 29 је прекорачило брзину кретања, а 66 није користило сигурносни појас за време војње.

Полицијска управа Крагујевац апелује на све учеснике у саобраћају да поштују саобраћајне прописе, у циљу заштите живота, личне и имовинске сигурности грађана.

Са 16 година 14 тешких крађа

Крагујевачка криминалистичка полиција лишила је слободе малолетног М. Т. (16) из Крагујевца због постојања основа сумње да је извршио 14 кривичних дела тешка крађа.

Постоји сумња да је М. Т. у току августа и септембра 2013. године на територији града Крагујевца, користећи доба ноћи и необезбеђеност локала, обијао радње и из њих износио новац и мобилне телефоне. Том приликом причињена је материјална штета од око 300.000 динара.

М. Т. је уз кривичну пријаву спроведен истражном судији Вишег суда за малолетнике у Крагујевцу.

НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ ИЗ УГЛА ПОЛИЦИЈЕ

Жртве у страху и бране насилнике

Према починиоцима дела из области насиља у породици полиција има нулту толеранцију, насилник се лишава слободе, а за жртву је најбитније да јој се даље осигура безбедност, каже заменик командира Полицијске испоставе у Крагујевцу Горан Радојевић. Често се, међутим, дешава да пред инспекторима жртве штите насилнике, па и поричу њихова дела, најчешће из страха за своју и будућност породице

Пише Елизабета Јовановић

Прошле недеље у Реснику муж је претукао супругу и сина, а затим напао и оца. Жена је задобила повреде главе и ока, а син и отац су прошли са лаким повредама. Претходне ноћи у Грошници је син претукао мајку, а у Козујеву муж жену. У свим овим случајевима интервенисала је полиција и они су само придодати већ дугом списку породичних насиља.

Статистички подаци о насиљу у породици воде се у Крагујевцу од 2007. године. Током прошле године поднето је 106 кривичних пријава, а за првих осам месеци ове године већ је евидентирано 65. Што се тиче прекршаја, по Закону о јавном реду и миру за угрожавање сигурности и вршење насиља, током 2012. било је 90 захтева прекршајном суду, а за првих осам месеци ове године већ је заведен 101. Током прошле године забележен је 41 „окршај“ између супружника, у овој години већ 43. Насиља родитеља над децом у 2012. било је 14, од почетка ове године 22, а обрнуто, насиља деце над родитељима – 27 током прошле године, а већ у овој 31 случај. Остало чине сукоби између браће и сестара, којих је лани било 12, а ове их има 45.

Колико је било правоснажних пресуда за кривична дела у овдашњој Полицијској управи не знају, али знају да је од стране Прекршајног суда током прошле године изречено 19 новчаних казни, шест затворских, а изречена је и заштитна мера обавезног лечења алкохоличара у десет случајева. У 2013. години било је 26 новчаних и десет затворских казни и 14 мера обавезног лечења.

– Ми смо обавезни да увек када се деси нека врста насиља у породици, без обзира да ли се ради о кривичном делу или прекршају, обавестимо Центар за социјални рад, како би они предузели мере из своје надлежности, каже Горан Радојевић, заменик командира Полицијске испоставе у Крагујевцу.

Полицијци су приликом изласка на лице места дужни да идентификују жртву и насилника, ако је потребно и раздвоје их, нађу сведоке насиља, обезбеде жртви физичку заштиту и омогуће јој да изјаву без присуства насилника и да прикупе чињенице неопходне за доказивање кривичног дела или прекршаја. При томе, каже Радојевић, треба узети у обзир све што је утицало да до насиља дође, прецизирати његову врсту и начин извођења, да ли је раније постојало у породици и да ли су надлежне институције већ поступале у таквим ситуацијама, а посебно се узима у обзир насиље над децом. Жртву насиља обавештавају да ће о свему известити Центар за соци-

јални рад, а насилника о мерама које ће према њему бити предузете.

– Ми имамо нулту толеранцију према починиоцима дела из области насиља у породици. У ситуацијама где се ради о алкохолисању или повратницима примењују се обавезно мере лишавања слободе и задржавања до 48 сати. Утврђује се на лицу места да ли је коришћено неко оружје или оружје, да ли лице које је извршило дело поседује у легалном поседу оружје, које се обавезно одузима, каже Радојевић.

■ Полиција реагује на сваки позив

Он даље наводи да је од 2007., када су почели да раде анализе насиља у породици, приближан број кривичних дела из године у години и креће се око стотину. Гледано по последицама, у 2013. години три жртве насиља задобиле су тешке и 29 лаке телесне повреде.

Анализа још каже да су у 67 одсто свих случајева мушкарци насилни, а само три одсто жене. Рецимо, прошле године се од укупно 106 кривичних пријава за насиље у породици 104 односиле на мушки пол, али су они у 20 случајева били и жртве. Жене су у 98 предмета биле жртве, али су у 14 оквалификоване као насилнице, док су деца у 11 случајева била жртве. Ови

НАЈВАЖНИЈЕ ЈЕ ЖРТВУ СКЛОНИТИ НА БЕЗБЕДНО МЕСТО

из постојећег окружења, рецимо да ли угрожена жена и даље може да борави у простору са насилником или не. Уколико се покаже да би то био ризик, контактирају се представници „сигурне куће“ и Центар за социјални рад да би се инцидент спречио и заштитила потенцијална жртва.

Заменик командира тврди да полиција реагује на сваки пријављени позив и истог момента излазе на терен. Није тачно да се делује најпре саветодавно, па тек ако се нешто деси – уследи интервенција. Уколико оштећена страна можда у тренутку осећа и своју

мужеви често вређају супруге, говоре да су лоше домаћице и мајке, да су неверне, а некада наводе и њихов лош изглед... А оне, с друге стране, говоре да су држане у изолацији, ван домаћаја шире породице и пријатеља, да им је било ограничено кретање, стално пребацивање кривице, што је доста утицало на њихово стање.

Жртве су се жалиле, поред осталог, и да им је био ускраћен приступ и располагање заједничким новцем, или да им је било забрањено да се запосле и образују, да граде каријеру. Било је продаје ствари и имовине без сагласности друге стране. Најгора ситуација је кад на све то дође и грубо физичко злостављање, често и пред децом.

Што се тиче квалификације кривичног дела, насиље у породици је понашање којим један члан угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице. Насиљем се посебно сматра наношење или покушај наношења телесних повреда, изазивање страха претњама убиством, присиљавање на сексуални однос, навођење на сексуални однос лица која није навршило 14 година, ограничавање слободе кретања, дрско, безобзирно и злонамерно понашање.

Поступање полиције у неким ситуацијама насиља регулисано је и посебним протоколом. Наиме, за случајеве насиља над женама донет је закључак Владе Србије фебруара ове године, који је тачно дефинисао како се полицијски службеници понашају у таквим ситуацијама и каква је потребна сарадња са другим државним органима да би се осигурала безбедност жртве, на шта протокол ставља највећи акценат.

■ Смештај у „сигурну кућу“

Горан Радојевић објашњава да се, уколико постоји непосредна опасност, несигурност или страх од насилника, полиција мора хитно фокусирати на питања која се односе на безбедност жртве. То се обезбеђује на тај начин што се жртви насиља, у сарадњи са Центром за Социјални рад и Центром за пружање услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“, обезбеђује смештај у „сигурну кућу“, а насилник се лишава слободе или одводи у психијатријску установу ако је под дејством алкохола или има неку врсту душевних проблема.

Приликом изласка на лице места прво се региструје стање жртве,

„ Горан Радојевић:

Скоро смо имали случај да је насиље над мајком и дететом откривено преко школе. Мајка је нерадо говорила о томе, чак је и негирала да су жртве, сматрајући да је нормално то што их отац, односно муж туче

кривицу, иако за то нема реалне разлоге, евидентира се догађај, прати ситуација, проверавају се пријаве из ранијег периода и по потреби обавештава тужилаштво.

– Најбитније је обезбедити заштиту жртви насиља, каже Радојевић.

■ Бахатост и пред инспекторима

Насилник обично тражи изговоре, који најчешће нису уверљиви, како би оправдао свој поступак. Међутим, насиље у породици скоро по правилу је континуирано и дуже траје, жртва трпи до момента када оно постане несносно.

– Оно што ми затичемо на лицу места у погледу психичког стања жртве је изражен страх од насилника, али и страх за будућност, размишљање шта ће бити са њом, са децом и уопште породицом. Најчешће се ломе не ретко и саме негирају кривицу насилника, каже Радојевић.

Ипак, жртва осећа олакшање кад је ван домаћаја насилника, јер се они служе и различитим облицима застрашивања и понижавања. Чак и у присуству полиције

постоји ли страх, узнемиреност и стрепња шта се даље може догодити. Жртва, међутим, често не жели да открива своје патње и поступке насилника, рецимо ако он сам издржава читаву породицу. Неретко се дешава да и сама жртва осећа одређену кривицу, тако да се у моменту доласка полиције колеба да ли да сведочи о догађају или да одустане, сматрајући да је интервенција полиције сасвим довољна да се злостављање прекине.

С друге стране, полиција поступа када има пријављен случај, било директно или преко тужилаштва, здравствених организација, школских установа, када се насиље односи и на децу, односно свих државних институција, што је и регулисано поменутиим протоколом. Скоро су имали пример где је насиље над мајком и дететом откривено преко школе, мајка је нерадо говорила о томе, чак је и негирала, сматрајући да је нормално то што их отац, односно муж туче.

Када осигура безбедност жртве насиља, полиција са њом обави разговор, али не у просторијама где се саслушавају кривични, него у посебним, како би се жртве пријатније осећале. Са њима разговор обављају посебно обучени полицијски службеници, али дешава се да жене врло често мењају своју причу да би сачувале свог партнера најчешће због егзистенције. Чак и када комшије пријаве да се из стана чуло запомагање, плач и ударци, жене страхују да то признају, некада дају изјаву да се ништа није десило, да је била само мања свађа. О свему полиција обавештава тужоца који се изјашњава да ли се ради о кривичном делу или прекршају, а након тога се предузимају одговарајуће мере према насилнику.

Од прошле године кренуло се и са психосоцијалним третманом. Он подразумева да насилници одлазе на разговоре у Центар за социјални рад, где уз стручну помоћ покушавају да реше свој проблем и коригују однос према члану породице.

Ову рубрику у склопу пројекта (Не)видљиво насиље над женама суфинансира

МИНИСТАРСТВО
КУЛТУРЕ И
ИНФОРМИСАЊА

ДАНИЛО ПЕТКОВИЋ ЕВРОПСКИ ШАМПИОН У ПОЗНАВАЊУ САОБРАЋАЈА

Трећи пехар донео у Крагујевац

Ученик из нашег града био је члан екипе Србије која је освојила прво место на европском такмичењу „Шта знаш о саобраћају“, а претходно је постао окружни и државни првак

Једанаестогодишњи Данило Петковић, ученик шестог разреда крагујевачке Основне школе „Драгиша Михајловић“ постао је европски шампион на 28. Европском екипном такмичењу „Шта знаш о саобраћају“, које је одржано од 20. до 23. септембра у Бару, у Црној Гори у организацији Светске аутомобилске федерације и клуба домаћина АМС Црне Горе. Учесће су узеле 22 европске државе.

Данило је један од четири члана државне репрезентације Србије који су освојили 627 поена од могућих 640. Екипу су чинили још Анђела Тошић из Пожаревца, Јелена Божовић из Београда и Немања Шљивић из Куле. Данилова тимска другарица Анђела се окитила још једним одличјем. Освојила је и друго место и фотоапарат на факултативном делу такмичења за идејно решење саобраћајног знака који би означавао децу у близини школа.

Иако су на овом такмичењу одлучивале нијансе најбоље су се показали основци из Србије, који су из теоријског дела (познавање саобраћајних прописа и решавање саобраћајних ситуација у предвиђеном времену) и практичног дела – војне бицикла по полигону са увођењем нових елемената, показали највише знања и спретности у категорији до 12 година.

Они су крајем августа имали шестодневне припреме пред ово такмичење на Авали у планинарском дому „Чарапићев брест“. Ту су још једном

ПОБЕДНИЧКА ЕКИПА СРБИЈЕ СА НАСТАВНИЦИМА (ДАНИЛО ДРУГИ С ЛЕВА)

пречешљали прописе, теорију и надоградиле своју војњу бициклом на полигону, под „диригентском палицом“ главног тренера Љубише Видојевића и менторке Јасмине Видојевић из Пожаревца, као и предметних наставника такмичара. Једино Данилов наставник Митар Живковић, који је у међувремену отишао у пензију, није био његов пратилац ни на припремама, ни на овом првенству, али чим је чуо прве резултате одмах га је позвао телефоном, честитао му уз ре-

ДАНИЛО СА ПЕХАРИМА

чи: „иако нисам присутан, ја ћу увек бити уз тебе“.

То је Данилу много значило, пре свега зато што је уз свог наставника техничког образовања заволео ову дисциплину, добио неопходна знања и упутства на тренинзима и што га је све до овог последњег такмичења пратио у свему, од школског до републичког такмичења где је увек освајао престижно прво место.

Почео сам да вежба теорију и тестове на почетку ове године. Тада се одржавало школско такмичење. Ту сам освојио прво место на индивидуалном такмичењу. Након тога се одржало Општинско такмичење у Крагујевцу за које сам се исто спремао и освојио прво место. Захваљујући томе пласирао сам се за Окружно такмичење, које је одржано у нашој школи, где сам такође победио. Иза тога је одржано републичко такмичење у Београду и тамо сам освојио прво место, каже Данило Петковић, главни јунак ове приче, додајући да се са тим успесима квалификовао у тим за европско првенство.

Нисам се надао, као ни остали чланови екипе, да ћемо победити на Европском такмичењу, иако смо прижељкивали победу. Дали смо

све од себе и успели смо у томе, поносан је крагујевачки основац.

На такмичењу у војњи бицикла српски такмичари успешно су прешли све препреке, попут косе даске, осмице са постављеним чуновима, а требало је и одвојити ланац с ручицом од магнета пролазећи круг бициклом и вратити га на место... Укупно су зарадили само 13 негативних поена.

Лепо је што сам освојио награду, заиста сам се јако трудио и труд се исплатио. Ово ће ми бити пострек да и даље тренирам још више, каже мали шампион додајући да је упоран, и да је имао малу трему, али жеља за победом је превагнула.

Када смо чули да смо победили били смо срећни. Скупили смо се у круг и сви смо плакали, као и наши наставници. Било ми је жао што није био и мој наставник да с нама подели радост, каже Данило Петковић.

Али, такмичење у познавању саобраћаја није једина ваншколска

активност којом се овај амбициозни ученик бави. Подједнако је, каже, успешан и у тенису који тренира осам година. Већ се окитио златним медаљама на турнирима у Србији. Тренира и пливање годину и по дана, али још није ушао у такмичарске воде. Опробао се и у кошарци, добро му је ишло, али је ипак одустао. Но, ни то није све. Похађао је и Музичку школу паралелно. Свирао је и хармонику све до прошле године, али је одустао због гомиле што школских, што ваншколских обавеза. Плашио се да због свега тога не запостави школу. Ипак, каже, спорт је његов живот.

Ове године је својој школи и граду донео три златна пехара са такмичења „Шта знаш о саобраћају“. Ово последње признање је и највеће које је његова школа добила за 30 година свог постојања. Осим тога Дача је као и његови другари из тима добио таблет рачунар за постигнут успех на државном такмичењу од Министарства саобраћаја.

НАСТАВНИК У ПЕНЗИЈИ МИТАР ЖИВКОВИЋ (ГОРЕ ЛЕВО) ПРАТИО ЈЕ ДАНИЛА НА ОПШТИНСКОМ ТАКМИЧЕЊУ

ДАНИЛО СА САДАШЊИМ НАСТАВНИКОМ ТЕХНИЧКОГ, МАЈКОМ И ДИРЕКТОРОМ ШКОЛЕ

АКЦИЈА ЦЕНТРА ЗА САМОСТАЛНИ ЖИВОТ

Ништа о нама без нас

Центар за самостални живот особа са инвалидитетом Србије спроводи пројекат „Ништа о нама без нас“ који је подржан од стране Министарства рада, запошљавања и социјалне политике. Пројекат се реализује у периоду од шест месеци, а активности се спровode у Крагујевцу, Нишу и Јагодини, градовима у којима активно делују локалне организације Центра за самостални живот.

Пројекат има циљ повећање укључености особа са инвалидитетом у живот заједнице, стимулацију њихових потенцијала и подстицање боље социјалне интеграције путем развијања личних капацитета за конструктивни дијалог и комуникацију са другим људима. Кроз пројекат се проширује мрежа социјалних контаката, уз повећање осетљивости за питања која су у вези са животом у локалној заједници. Пројекат укључује одржавање дводневног тренинга за осам до десет особа са и без инвалидитета из вештина говора и вођења де-

бата, формирање дебатних клубова у којима ће узети учешћа најмање пет особа са и две особе без инвалидитета, одржавање шест састанака клубова у виду креативних социо-едукативних радионица, одржавање „тест дебате“ у клубовима и јавне дебате на теме везане за људска права особа са инвалидитетом.

Општи циљ пројекта је повећање укључености ОСИ у живот заједнице, афирмисање њихових потенцијала и подстицање боље социјалне интеграције кроз активан допринос стварању инклузивног окружења, унапређење њиховог утицаја на јавно мњење и доношење одлука у заједници, смањење ризика од институционализације.

Теме које ће се обрађивати у оквиру дебатних клубова осим значаја за особе са инвалидитетом биће важне и за друге (групе грађана – стари, деца...или општа популација).

Др Милена Стојановић

МЛАДИ У АКЦИЈИ ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Виртуелно постаје стварно(ст)

Да у Србији постоји дискриминација на основу етничке припадности сматра чак 59 одсто младих у Србији. Проблема су и те како свесни, али 10 одсто средњошколаца, кажу истраживања, признаје да је барем понекад на друштвене мреже постављало фотографије увредљиве за неку мањинску групу. Млади људи врло често нису свесни да њихове активности у виртуелном свету имају последице на стварни живот, а управо то су имали прилике да чују на радионицама које су у крагујевачким средњим школама одржане током септембра.

Кампању под називом „Виртуелно постаје стварно(ст)“ заједнички су реализовали удружење грађана „Либеро“ и овдашња Канцеларија за младе у сарадњи са „Цивилнетом“, а уз подршку Министарства омладине и Спорта и Савета Европе.

Овогодишња кампања обухватила је четрнаест градова и општина у Србији. Млади у Крагујевцу су током септембра имали прилике више да чују о толеранцији, говору мржње, дискриминацији, начинима на који се њихови поступци у виртуелном свету рефлектују на стварни живот, каже Дијана Радовић, вршњачки едукатор и сарадник Канцеларије за младе у Крагујевцу.

Кроз радионице је прошло 250 крагујевачких гимназијалаца, ученика Прве и Друге техничке и Туристичко угоститељске школе.

У СУБОТУ „ТРКА ЗА СРЕЊИЈЕ ДЕТИЊСТВО“

Имамо циљ - дођите на старт

Наредног викенда на стотине малишана трчаће још једну трку солидарности. Градска организација Црвеног крста, наиме, у суботу, 28. септембра, организује традиционалну „Трку за срећније детињство“.

Акција „За срећније детињство“, поред спортско-рекреативног, примарно има хуманитарни карактер, пошто се продајом учесничких бројева по цени од 50 динара и прикупљањем средстава од донатора, обезбеђују финансијска средства и материјална добра за помоћ деци и младима.

Почетак трке, чији је мото „Имамо циљ - дођите на старт“, је у 10 сати у Великом парку.

Сваке године, Драгољуб Ивановић организује прославу рођендана своје супруге Руже у Геронтолошком центру, где овај временски брачни пар живи више од четири године. Овај 85. јубиларни рођендан, био је прилика да се забележи и њихова необична животна прича

У апартаменту број 11 у Геронтолошком центру прошлог уторка било је посебно свечано. На сточићу поред два букета цвећа стајали су торти, колачи, ратлук. Његови станари, брачни пар Ружа и Драгољуб Ивановић нису скидали осмех са лица. Нарочито Драгољуб, који је у парадном оделу окићеном бројним војним одликовањима дочекивао госте. Мада две године старији од супруге Руже, изузетно виталан и доброг здравља, он је тога

НЕОБИЧНА ПРИЧА СУПРУЖНИКА ИЗ СТАРАЧКОГ ДОМА

Ружа и Драгољуб заувек

РОЂЕНДАНСКО СЛАВЉЕ ПОЧЕЛО У АПАРТАМЕНУ

СЛАВЉЕНИЦА И „ГОСТИ“ У САЛИ ЗА РУЧАВАЊЕ

РУЖА ПРИМА ЧЕСТИТКЕ ОД КОМШИНИЦЕ

дана организовао прославу њеног 85. рођендана. Иако то чини сваке године, овом приликом желео је да се овај јубилеј и забележи.

Ружа је последњих година веома болесна, али се труди да некако држи корак са Драгољубом. Осмежује се и задовољно прима рођенданске честитке од својих „комшија“. Каже да се њен супруг веома лепо стара о њој, а он нам то и потврђује. Десило се да је Ружа поломилу кук децембра прошле године, па је била премештена у други павиљон за непокретне, али Драгољуб није могао да се одвоји од ње. Захтевао је да је врате у њихов заједнички апартамент, а заузврат је морао да потпише да ће он преузети сву бригу о њој.

- Ништа ми није тешко, каже Драгољуб и додаје да чак и ноћу контролише да ли Ружа дише и чим примети да није добро, одмах позове лекара. Све ће учинити, само да Ружа буде поред њега.

У апартаменту у Геронтолошком центру овај брачни пар уселио се пре четири и по године, после неколико покушаја да старачке дане проведу са својом децом. Драгољуб је потпуковник у пензији и, упркос бројним животним недаћама које су га сналазиле, остао је крепак, вредан и велики оптимиста. У то смо се и уверили, јер док смо разговарали са њим стално се осмехивао.

Мада су увек били добро ситуирани и имали свој кров над

главом, Ивановићи су ипак решили да старост проведу у старачком дому. За наше прилике оваква одлука делује помало чудно, али прича која следи уверљиво говори да је то био једини ваљани избор.

■ Кад те живот заболи

Соба ово двоје временских супружника веома је уредна и лепа. Њене зидове красе урамљене фотографије, гоблени, дипломе. Занимљиво је да је Вилерове гоблене радио Драгољуб, који је, иначе, вешт и за шиваћом машином, док је супруга Ружа, мада веома болесна, задужена за цвеће на лепој и пространој тераси. Нарочиту пажњу привлачи вели-

ка урамљена фотографија овог брачног пара из млађих дана.

Драгољуб је рођен у Залоговцу код Варварина 1925. године, али га је судбина довела у Крагујевац, који сматра својим градом. Пошто је после рата постао активно војно лице, по службеној дужности селио се по разним местима старе Југославије. Био је на служби у Кочанима, Зајечару, Бору, Неготину, Сарајеву, а у срце Шумадије дошао је 1955. године. Његова прва супруга звала се Даринка, са којом је 1953. добио сина. Упркос упозорењима лекара, она је после две године родила и ћерку, али је, нажалост, умрла на порођају. Пошто није могао сам да се брине о беби, девојчицу је усвојила Даринкина сестра, која није могла да има деце.

- Био сам велики мангуп у то време, па ме је мајка молила да се поново оженим. Сестра ми је рекла да има једна девојка у њеном селу и тако сам упознао Ружу, а одмах затим смо се и венчали 1957. године. Она има ћерку из првог брака,

али немамо заједничке деце, прича Драгољуб.

Ивановићи су живели лепо, у слози и љубави. Драгољуб је радио, а Ружа бринула о кући и деци, све док нису завршили школе и засновали своје породице. Пролазиле су године, а Драгољуб је, са чином мајора, пензионисан 1986. године. Пар је најпре живео у малом стану у солитеру „Це“, код некадашње Робне куће „Београд“, а касније је

И ПРЕ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА БИЛО ЈЕ СРДАЧНО ПОЉУБАЦ ЗА РУЖИН 70. РОЂЕНДАН

Драгољуб добио други од 60 квадрата, у Рудничкој улици у Ердogliји. Супружници су постајали све старији, а и болест их није заобишла, па су почели да размисљају шта да раде и како да старачке дане не проведу у самоћи. Одлучили су да се преселе у Ђуприју, где живи Ружина ћерка, рачунајући да ће бити збринуте под старе дане. Продали су стан у Крагујевцу и купили два у Ђуприји - један за себе, а други за Ружиног унука и његову породицу, са којим је Драгољуб 2006. године склопио уговор о доживотном издржавању.

■ Повратак у Крагујевац

Ружа је била све немоћнија, имала је мождани удари није могла више да остане сама у кући. Међутим, Драгољуб је у јулу 2007. године пао и искидао тетиву на ноzi, па је морао у болницу. Бринуо је за Ружу више него за себе, звао њену ћерку и унука да види да ли воде рачуна о њој, пошто је постала заборавна и тешко се кретала. Тек када је после десет дана изашао из болнице и видео у каквом је стању његова Ружа, која није хтела да се жали, сазнао је од комшија да је нико није обилазио. Драгољуб је, потом, разговарао

са њима, објашњавао да је старици неопходна туђа помоћ, да неко мора да је окупа, среди кућу, припреми храну, што је све стајало у уговору који је потписао Ружин унук. Како ни ћерка ни унук његове супруге нису имали разумевања за ове старе и болесне људе, а Драгољубов покушај да нађу заједнички језик није уродио плодом, платили су жену која је неговала Ружу.

Пошто је у уговору стајало да се он може раскинути уколико један од уговорача није задовољан, Драгољуб је то и учинио. Међутим, унук није хтео да напусти стан, па је једино решење било да се покрене судски поступак, али је и његова мајка уложила противужбу, па се процес одужио и још увек није завршен.

Видевши да о њима нема ко да брине, супружници су одлучили да напусте Ђуприју и оду у Нови Сад, где је живео Драгољубов син са породицом. Они су их лепо прихватили, бринули о њима и нашли жену која их је неговала док су син и снаја били на послу. Снајка им је припремала храну и таман када су помислили да су решили проблем десила се несрећа.

- Мом сину се догодила незгода, пао је са трећег спрата и у децембру 2008. године, умро од последица тог пада. Убрзо се разболела и снајка, па је морала да оде у превремену пензију, прича Драгољуб, показујући слику унуке, којој је купио стан у Новом Саду. Нису хтели да оптерећују младу девојку, која је тада била при крају студија, па су се Ивановићи договорили да оду у неки старачки дом. Распи-

тivalи су се, звали телефоном и, на крају, одлучили да се настане у Геронтолошком центру у Крагујевцу, где Драгољубову Ружу лечи и негује стручно особље, а он може да помогне суседима који су везани за кревет или немоћни као његова супруга. Драгољубова ћерка, коју је усвојила његова бивша свастика, живи такође у Крагујевцу и повремено их обилази.

Да једна невоља никада не иде сама сведочи ништа мање тужна прича о његовом и Ружином заједничком коначишту. Елем, пре више од десет година, Драгољуб је дао да се направи леп споменик од мермера и опремио два гробна места за себе и супругу на гробљу у Теферичу. Кад је све било готово, побунио се неки Ружин рођак и, иако је било места, није им дозволио да се ту сахране. Драгољуб је затим преместио споменик у друго село, где му је живео брат, који је убрзо умро. Онда је споменик требало поново селити, али га је Драгољуб поклонио братанцу (такође, изненада преминуо), уз обавезу да на њему стоји да су га подигли он и Ружа. Ивановићи су тада одлучили да буду кремирани. Звали су београдски „Огањ“ и у ратама плаћају ову услугу.

Када су га питали шта да ураде са урном, Драгољуб је рекао да се њихов пепео проспе у Дунав, али су се, на крају, договорили да почивају у Алеји цвећа. До тада, нада се овај крепки старац, има још много тога да уради у својој садашњој кући. Само да Ружа што дуже остане поред њега.

Гордана БОЖИЋ

ДРАГОЉУБ ОБЕЛЕЖАВА И СВОЈЕ РОЂЕНДАНЕ: СА ПОРОДИЦОМ НА 70. РОЂЕНДАН

НОВИ РОМАН МИРА ВУКСАНОВИЋА

Људи у нељудским
временима

Кованица „Бихпоље“ је исто што и смртпоље, тропоље, бојпоље, ратпоље, крвпоље, мрзипоље, злопоље. Ова кованица настала је од Босне и Херцеговине и свега онога што асоцира на Косово поље. Овим речима, крагујевачкој читалачкој јавности у галерији Народне библиотеке, Миро Вуксановић представио је свој нови роман.

Из необичне перспективе, призивајући за сведоке оно што се догодило и оно што је написано, великане попут Иве Андрића и Владимира Ђоровића и анонимне учеснике и жртве последњег рата у Босни и Херцеговини, Вуксановић нуди потресан приповедни мозаик који се у многоме разликује са стереотипима о том рату.

Миро Вуксановић аутор је неколико књига приповедака, антологичар, приређивач дела српских класика, а прославио се азбучним романима „Семољ гора“ (878 прича о речима), „Семољ земља“ (909 планинских назива), штампан у четири издања у тиражу од 14.000 примерака, који је поред НИН-ове освојио и „Мешину“ награду, и „Семољ људи“ (919 прича о надимцима). Вуксановић је на предлог Одељења за језик и књижевност изабран 2009. године за дописног члана Српске академије наука и уметности, у којој је на функцији управника њене библиотеке, а такође је на челу библиотеке Матице српске у Новом Саду и њене издавачке делатности.

Иначе, нови роман „Бихпоље“ објавила је зрењанинска „Агора“, а уредник књиге је Ненад Шапоња.

Роман је састављен од 13 приповедака. Наратор, неименовани београдски писац, пратећи неколико ратних и поратних догађаја у БиХ, истражујући дубине падова својих јунака, улази, истовремено,

МИРО ВУКСАНОВИЋ И НЕНАД ШАПОЊА

како у судбинске путање људи у нељудским временима, тако и у сеновита значење самог језика. Путује, запажа и прича.

Узео сам пролог Владимира Ђоровића, предговор његове књиге која је објављена 1926. године, где он у уводу од неколико страница објашњава територију и историју БиХ, а нарочито инсистира на верским односима. Морао сам да ставим историјску подлогу, да би читаоцу било лакше да сагледа догађаје из ближе прошлости. На самом крају цитирам један Андрићев текст, објаснио је Вуксановић.

Према његовим речима, у роману се све дели и дешава устројено, управо онако, како је то било и данас је у Босни и Херцеговини.

Једни причају о срушеним звонницама, други о урушеним торњевима, а трећи о порушеним минаретима. То је прича о дешавањима на тропољној табли, на којој нема победника, али су сви окривљени, открива писац део слагалица свог новог романа.

Уредник књиге Ненад Шапоња истакао је да је Вуксановић, мисленик књижевне критике, што се може запазити по списку литерарних награда које је освојио, али да

У галерији Народне библиотеке, Миро Вуксановић представио је свој нови роман „Бихпоље“, који је објавила зрењанинска „Агора“. То је прича о дешавањима на тропољној табли, на којој нема победника, али су сви окривљени, открива писац део слагалица свог новог романа

НАРАТОР, НЕИМЕНОВАНИ БЕОГРАДСКИ ПИСАЦ, ПУТУЈЕ, ЗАПАЖА И ПРИЧА

уме да фасцинира и просечно, али ипак захтевнијег читаоца, јер су неке од његових књига доживеле импозантне тираже за наше услове.

Путујући од отменог Мостара Шантићевог и Ђоровићевог, Дучићевог Требиња и поратно сетне пустоши Невесиња, па до Бањалуке наших дана, козарског Кнешпоља Скендера Куленовића и Сребрничког поља, овај упорни сведок троруког рата, у маниру прозне литургије или помена ужасу, води свог читаоца у причу која се не да до краја испричати, ону о усуду једног простора, о људима који су изашли из „Проклете авлије“, о судбини и историји зазирања другог, навео је Шапоња.

Мирослав ЧЕР

РАЗВАН ВОНКУ ИЗ РУМУНИЈЕ, РОМАН КИСОВ ИЗ БУГАРСКЕ, ЗАКАРИЈЕ ГАЛО ИЗ ИТАЛИЈЕ И ДРАГАН МРАОВИЋ

СУСРЕТИ ПИСАЦА И У КРАГУЈЕВЦУ

Гости из Румуније,
Бугарске и Италије

Закарије Гало из Италије, Роман Кисов из Бугарске и Разван Вонку из Румуније најпре су посетили Шумарице, одржали књижевни сусрет са ученицима Прве крагујевачке гимназије, а у галерији Народне библиотеке дружили се са овдашњом публиком, али и писцима

Дашак београдске манифестације Међународних сусрета писаца и ове године, пети пут за редом, могла је да осети и овдашња публика. Три писца из Италије, Бугарске и Румуније, провела су неколико дана у Крагујевцу, где су се упознали са културно-историјским знаменитостима града, али и дружили са крагујевачким писцима.

Закарије Гало из Италије, Роман Кисов из Бугарске и Разван Вонку из Румуније најпре су посетили Шумарице, потом Скупштину града, одржали књижевни сусрет са ученицима Прве крагујевачке гимназије, а у галерији Народне библиотеке дружили се са овдашњом публиком, али и писцима. Посетили су Тополу и задужбине Карађорђевића, обишли Дом пријатељства Србије и Румуније у Лужницама.

Њихов домаћин у Крагујевцу био је Драган Мраовић, председник

одбора за међународну сарадњу Удружења књижевника Србије.

Он је објаснио да су јубиларни 50. Сусрети писаца ове године окупили велики број књижевника из свих делова света, који поред учешћа на дебатним скуповима и представљања својих дела у Београду, обилазе и двадесетак градова широм Србије, где се ближе упознају са лепотама земље, народом и његовом традицијом, културом и обичајима.

На дружењу у Библиотеци гости Крагујевца читали су своје песме, а сва тројица превођени су на српски. Роман Кисов из Бугарске и Разван Вонку из Румуније своје песме казивали су на матерњем језику, али и на одличном српском. Објаснили су да су често гости наше земље, пријатељи са овдашњим писцима, па отуда и познавање језика. Са друге стране, занимљиво је да је Италијан Закарије Гало рођен у Тунису, отац му је Италијан, а мајка Српкиња. Након више од шездесет година поново је посетио мајчин завичај и поново упознао давно заборављене рођаке.

Ову најстарију књижевну манифестацију на Балкану, Удружење књижевника Србије, ове године успело је да организује са врло скромним средствима. Током пола века трајања, ова књижевна манифестација угостила је преко две хиљаде писаца међу којима је било и нобеловца. Овогодишњи, 50. Међународни сусрети писаца окупили су 50 писаца из 23 земље.

М. Ч.

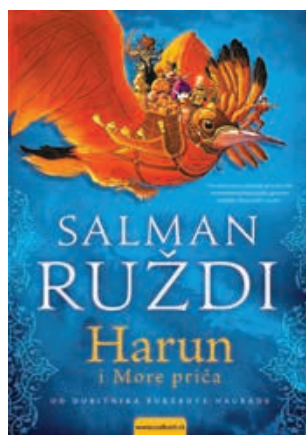
„ВУЛКАН ИЗДАВАШТВО“ НАГРАЂУЈЕ
Бајковито путовање

Два најбржа читаоца „Крагујевачких“ биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов „Вулкан издаваштва“. Потребно је да у петак, 27. септембра, позовете 034 333 116, после 10 часова и добијете роман „Харун и море прича“, Салмана Ружди. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан“, која се налази у Тржном центру „Плаза“.

Чаробни светови једног од најбољих савремених писаца бришу границе између стварности и маште. Једном давно, у далекој земљи Алифбеји, у једном тужном граду, најтужнијем на свету, толико тужном да му је чак и име заборављено, живео је весели момчић Харун, једино дете приповедача Рашида Халифе, чија је ведрина била чувена у читавом жалосном веллеграду. Због непресушног извора лепих прича, Рашид је имао не само један него два надимка. За своје обожаваоце био је Рашид, Океан идеја, пун веселих прича, баш као што је море пуно мргуд-риба; а за завидљиву конкуренцију био је Шах Бла-Блах. А онда, једног кобног дана, све ће кренути по злу: Харунова мајка напустила је дом, а његовом оцу одједном понестаје прича. Решен да свом оцу врати приповедачки дар, Харун на крилима птице одлази до Мора прича и започиње бајковито путовање необичним земљама, чудесним попут оних о којима Рашид приповеда.

Ова савремена бајка препуна вербалних трикова елоквентна је одбрана уметности, обојена магичним нијансама класика какви су „Чаробњак из Оза“ и „Алиса у земљи чуда“.

Сер Ахмед Салман Ружди (1947. Бомбај, Индија) је англоиндијски романописац и есејиста. Његов препознатљиви књижевни стил критичари најчешће називају магичним реализмом. Повезаности, расцепи и миграције између Истока и Запада представљају преовлађујућу тему његовог стваралаштва. Како због својих књижевних достигнућа, тако и због бројних контроверзи и скандала који га прате, представља једног од најзначајнијих писаца 20. века.

„ЛАГУНА“ НАГРАЂУЈЕ
Летећа машина

После скоро петнаест година, најпопуларнији роман португалског нобеловца Жозеа Сарамага којим се прославио у свету „Седам Сунаца и Седам Луна“, поново је пред српском читалачком публиком. Овај епски роман оживљава барокну атмосферу Лисабона 18. века с вештицама, алхемичарима, инквизиторима, слојевита је и двосмислена прича која отвара историјску, друштвену и личну перспективу.

Два читаоца „Крагујевачких“, добиће ову књигу, а потребно је да у петак, 27. септембра, позовете 333 116, после 11 часова ујутру. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Делфи“ у пешачкој зони.

Поигравајући се историјским чињеницама и фикцијом, у стилу мајстора магијског реализма, препознатљивим стилем и особеним правописом, португалски нобеловац је створио готово надреално дело о животу у осамнаестовековној португалској краљевини. Кроз причу о чудесном покушају изградње једног дивовског манастирског комплекса у забитом селу Мафри, и амбициозној замисли једног свештеника о првом ваздухоплову, Сарамаго ће исплети очаравајућу приповест о обичним стварима и необичним појавама, о љубави, прегнућу и човековој потреби да се приближи божанском.

У доба запањујућих јавних покајања јеретика, инквизиторских мучења, ширења куге и колонијализма, свештеник-отпадник Бартоломеу Лоуренсо де Гужмао изабрао је двоје људи, главних јунака романа, да му помогну у конструисању летеће машине: Балтазара званог Седам Сунаца, који само што се вратио са војне, и његову Блимунду звану Седам Луна, пророчицу која има моћ да проникне у душу сваког човека. Машина ће заиста полетети, али ће изазвати неслушене последице.

Жозе Сарамаго (1922–2010) је португалски писац, добитник Нобелове награде за књижевност 1988. године. Издавачка кућа „Лагуна“ има ексклузивна права за објављивање одабраних дела португалског нобеловца Жозеа Сарамага у 16 књига.

СКУЛПТУРЕ И РЕЉЕФИ

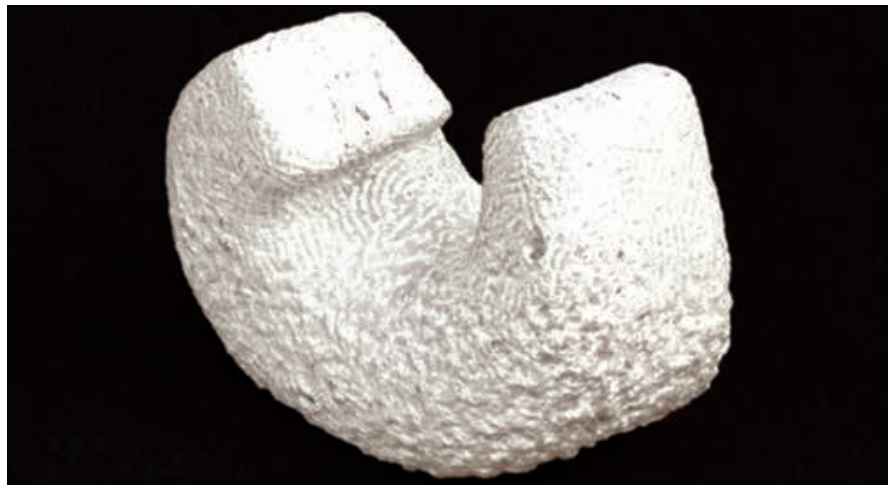
У мермеру и травертину

У галерији СКЦ-а отворена је изложба скулптура и рељефа ауторке Милена Белензаде. Реч је о поставци пет скулпура и два рељефа, а по речима уметнице рађени су у аранђеловачком мермеру и травертину. Иначе, ово је трећа самостална изложба ове уметнице у Крагујевцу. Последњи пут њене радове овдашња публика могла је да види пре пет година.

У каталогу изложбе Оливер Томић наводи да има уметничких дела о којима је могуће много говорити, а још више писати. Али, често таква дела сама говоре мало, каткад – ништа.

Насупрот томе, има оних креација пред којима човек занеми, не налази шта да каже, ни о чему да пише. Пред њих станемо, па се истински замислимо и мислимо, све даље и дубље, али не можемо мисли да преточимо у речи. Али, такво дело не престаје да говори, језиком који можда не разумемо, али који је пун дубоког значења. И не желимо да нам их стручњак преведе, јер за њега је мистерија нестала, а смисао сведен, јер је разоткривен.

Скулптуре Милене Белензаде свакако спадају у ред оваквих, значењем испуњених дела. Оне су логичне, јер су пуне речи и говоре непрестано. Можда је то шапат, биће да јесте, јер су гласни говор и вика наметљиви, одраз недостатка укуса и одсуства самопуздања. А Миленине скулптуре су поуздане као мермер,

ИЗЛОЖБА
СКУЛПТУРА
И РЕЉЕФА
МИЛЕНА
БЕЛЕНЗАДЕ

стамене у мекоћи, мирне у тону свога гласа. Њихово присуство се осећа када смо им близу чак и када нам нису у видном пољу. И то је присуство присно и јако, уноси спокој и мир у душу. Много су неспокоја и немира стајале ове скулптуре Милену, нема сумње, каже у каталогу Оливер Томић.

Милена Белензада, рођена је 1962. године у Гламочу. Дипломирала је 1988. године

на Факултету политичких наука у Београду, друштвено-политички смер, и 1993. године на Факултету ликовних уметности у Београду, одсек вајарство, у класи професора Николе Коке Јанковића. Магистрала је на Факултету ликовних уметности, одсек сликарство – мозаик, у класи проф. Ђура Радловића. Ради као наставник на овдашњем ФИЛУМ-у.

ИЗЛОЖБА ВЕРИЦЕ РАКИТЕ

Иконе и дуборези

„Када душа говори“ назив је изложбе која ће вечерас бити отворена у Старој скупштини. Крагујевчани ће свега четири дана имати прилику да разгледају дела суграђанке Вернице Раките, која је своју прву самосталну изложбу имала ове године у Ноћи музеја у галерији „Исидора“.

Дуборези и иконопис су оно што ову самоуку уметницу преокупира. Њени мотиви су најчешће флорални, али је подједнако вешта и у геометријској шари. Дуборезом се бави већ го тово деценију, а иконописа се латилла пре две године.

Из њене радионице за то време је изашло стотинак комада намештаја, рамова, кутија за накит и оквира за иконе.

У Старој скупштини посетиоци ће имати прилику да виде иконе овичене дуборезом. Свечано отварање заказано је за 19 сати.

КОЛАЖИ У СКЦ-У

Инспирација из мора

Рибе, морски коњићи и подводни свет инспирација су за нове радове Катарине Танасковић. Ова уметница представиће се новом поставком, под називом „Из мора у свет гламура“, у галерији СКЦ-а, а изложба ће бити отворена у уторак, 1. октобра.

Живи свет мора Катарина Танасковић је изместила у један нови простор. Колажи су бескрајно захвални за конструкције најразличитијих врсти, па се и у овом случају уметница препустила машти, да би спојила неспојиво, прекројила, иконструисала, створила нову стварност по сопственој мери.

У каталогу изложбе Маја Станковић наводи да нас уметница зналачки упознаје са различитим морским врстама, прати њихове анатомске одлике, док на бескрајно много делова разлаже, украја, преклапа.

– Из мноштва дезена, боја, ма-

теријала, родила се богата, пиктурална, слојевита игра. Ништа мање занимљива од првог плана, позадина са наглашеном перспективом, са детаљима стилског намештаја у комбинацији са софистицираним, модерним, сведеним дизајном, слици даје димензију пуноће и довршености. Првобитно у ентеријеру, рибе са слика Катарине Танасковић, почеће да освајају и друге просторе. Слободне, самосвесне, кренуће у сусрет новој авантури. Плућаће градским трговима, заћи у морске дубине, каже Маја Станковић.

Ипак слике Катарине Танасковић су пре израз експресивне еуфорије, сматра Станковићева, чији је императив у естетској хетерогености и поезији визуелног, него у језичко наративном контексту, који је ближи надреалистима. Њена уметност је постмодернистичка варијанта колажног, у

ПОСТАВКА „ИЗ МОРА У СВЕТ ГЛАМУРА“

којој илустровани часописи, рекламе и модни магацини, добијају своје место.

Катарина Танасковић, рођена је у Крагујевцу. Члан је удружења Ликовних уметника Србије и удружења Ликовних уметника Крагујевца, а до сада је излагала на осам самосталних изложби акварела, три самосталне изложбе колажа и на преко 120 колективних изложби у земљи и иностранству. Више пута награђивана је за акварел и колаж, а посебно признање освојила је за оригинални колаж на Међународном бијеналу жена у Мајданпеку 2010. године, као и прву награду за сликарство на годишњој изложби ЛУК-а.

НА РЕПЕРТОАРУ

Два пиштоља

Оскарком награђени глумац, Дензел Вашингтон и његов колега Марк Валберг, главни су јунаци акционог филма „Два пиштоља“ који се налази на редовном репертоару биоскопа „Синелекс“.

Два оперативца наша су се у задњичкој мислији, али проблем у њиховом савезу је тај што ниједан не зна за овог другог да је федерални агент на тајном задатку.

Последњих годину дана агент за наркотице, Боби Тренч и агент обавештајне службе, Мајклу Стигман, нерадо су упућени један на другог. На тајном задатку, као чланови нарко банде, покушавају да осујете овог другог. Када покушају да се инфилтрирају у мексички нарко клан, права акција почиње.

Интригантна акција о Бобију Тренчу и Мајклу Стигману прича је заснована на стрипу о два тајна агента. Написао ју је Стивен Грант који је склон обради криминалних тема.

Док је сценарио био још у настанку, глумац Марк Валберг изразио је жељу да заигра у њему. Он игра подофицира Мајкла Стиг-

СЦЕНА ИЗ ФИЛМА - ДЕНЗЕЛ ВАШИНГТОН И МАРК ВАЛБЕРГ

мана који је деценијама служио у морнарици. Сада је снајпериста који је једнако шармантан колико и лукав.

Када је требало да се одлучи коме ће припасти редитељска палица, продуценти су били сагласни са предлогом Валберга да би добар избор био Балтазар Кормакур. Овај редитељ, који је веома успешан на Исланду, одакле и долази, већ је успешно сарађивао са поменутим глумцем.

Ово је филм који одаје почаст вестерн филмовима, кроз осећање и пејзаже. Сниман је на локацијама као што су Њу Мексико и Луизијана, који би најбоље осликали дух вестерна односно баланс између таквог и модерног жанра.

НОВИ БЛОКБАСТЕР

Гру поново у акцији

Светски блокбастер „Грозан ја“ премијерно је приказан ове недеље у биоскопу „Синелекс“. Први део овог филма одушевио је публику, зарадио 540 милиона долара и постао десети највећи анимирани филм у америчкој историји.

Други део је наставак лудила који праве Малци, а Крис Меледандри и његов тим створили су потпуно нову комичну авантуру у којој се враћају супер злочинац Гру (Небојша Дугалић), његове предивне девојчице, и непредвидљиви и урнебесно смешни Малци и гомила нових, потпуно откачених ликовова.

ГРУ МОРА ДА ОТКРИЈЕ КО ЈЕ ОДГОВОРАН ЗА СПЕКТАКУЛАРНЕ ЗЛОЧИНЕ

Гру је оставио иза себе живот супер зликовца и решио да се стара о Марго, Едит и Агнес. Сада има довољно слободног времена, али, само што је почео да се навикава на улогу породичног човека из предграђа, супер-тајна организација, која се бори против зла у целом свету, долази њему на врата.

Сада Гру и његова нова партнерка, Луси (Мина Лазаревић), треба да открију ко је одговоран за спектакуларне злочине и да их приведу правди. Ипак, потребан је највећи светски бивши супер зликовац, да би се ухватио неко ко претендује да га замени на том месту.

Екипи повратника сада се придружује и Флојд Орлокосић, најчешће осумњичени за све гнусне злочине који су почињени у свету од када је Гру изашао из игре. Ту је и Сајлас Овнуоз – Лусин шеф из Анти зликовачке Лиге и супер-шпијун чије презиме даје повода за бескрајне шале за Малце.

УКРАТКО

Избор најсмешнијег снимка са интернета

Наредни догађај у оквиру програма „Вечери смеха“ одржаће се у четвртак, 26. септембра, у Арт-кафе галерији, СКЦ-а, а на програму ће бити избор најсмешнијег снимка са интернета. У избор за програм вечери улазе смешни аматерски снимци и смешни снимци из домаћих медија. Биће приказано укупно 30 најсмешнијих снимака у обе категорије.

На самој вечери ће се посетиоцима пуштати изабрани материјали са кратким паузама, а између сваке серије снимака водитељи програма уводиће гледаоце у даљу причу и давати им интересантне информације везане за управо погледане материјале. Публика ће током вечери упоредо са гледањем снимака моћи да гласа за своје фаворите. После прегледаних свих снимака следи свечано проглашење пет најбољих и награђивања финалног догађаја на „Вечерима смеха“, а то је нова стендап комедија, 3. октобра, у сали ПМФ-а.

Коначно откуп књига

За откуп књига за јавне библиотеке биће издвојено 90 милиона динара из буџета Републике Србије, дупло више од првобитно најављене суме од 49 милиона динара, одлучено је на првој седници Комисије за откуп књига издатих 2012. године у Народној библиотеци Србије.

На републички конкурс за откуп књига, који је био отворен од 12. јуна до 15. јула, одазвало се 195 издавача који су предложили 3.086 наслова. Рад комисије представља први круг избора књига, будући да ће они направити списак књига које ће препоручити библиотекама. Библиотекари ће на основу свог искуства и познавања потреба читалаца изабрати књиге, а њихову одлуку ће комисија ревидирати уз консултације са националним саветом. Њихов коначни списак одобриће министар културе и информисања Иван Тасовац.

Прошле године на конкурс је стигло 2.910 наслова 220 издавача, а одабрано је 1.612 наслова 191 издавача, односно 160.560 примерака књига. Буџет за републички откуп књига прошле године био је 89.9 милиона.

СКЦ у Пољској

Фолклорни ансамбл „Светозар Марковић“ учествоваће крајем септембра на фолклорној манифестацији, која се по 39. пут одржава у пољском граду Познањ. Реч је о фестивалу ревијалног карактера, а ове године организатори су одлучили да по први пут, позову и један фолклорни ансамбл из Србије.

Манифестација је посвећена регионалној култури, свадбеном обичају, инструментима, за коју је специфичан инструмент дилпе. Програм који се захтева је представљање игара, песама и инструмената државе из које се долази.

СТЕВАН СТЕВА ПАЈИЋ (1947-2013), ДИСКОФИЛ И МУЗИЧКИ КОЛЕКЦИОНАР

Рок ташна са 11.000 грамофонских

плоча

Недавно је преминуо један од највећих колекционара плоча и дискофил. Сви који су са њим сарађивали и дружили се кажу да је његово знање о музици као и колекција плоча коју је у Крагујевац донео из Швајцарске, променило и обогатило овдашње поимање популарне музике. Неостварена жеља му је била да са својом емисијом „Из рок ташне“ уђе у Гинисову књигу рекорда

Пише Зоран Мишић

Пре месец дана градом се пронела вест – изненада је преминуо Стева Пајић. Човек чије је име деценијама у граду, али и много шире, било синоним за добру и квалитетну музику, а колекција ретких плоча позната ван граница (и оне пређашње, као и садашње) земље, отишао је тихо, једноставно, срце га је издало у сред града. И тада, у својој последњој шетњи, Стева је био не само пуки пролазник, него као и увек у „музичкој мисији“. У кеси је носио (није била ташна овај пут) диск Отиса Блекмура за друга Алека и албум „Електрик бугала“, којег је очигледно набавио за неког њему сличног дискофила и колекционара.

Стевино име широј јавности постало је познато почетком осамдесетих година када је на тада престижном Радио Крагујевцу покренуо своју ауторску емисију „Из рок ташне Стевана Пајића“ са музиком везаном за корене и прве почетке рока из периода педесетих и шездесетих година прошлог века. Емисија која је почела са емитањем 1983. године ишла је на Радио Крагујевцу све до пре две године када је Пајић због вишемесечних неисплаћених хонорара прекинуо сарадњу.

Штета је што ова кућа није имала слуха за емисију са толиком традицијом, јер би се ове године навршило тачно три деценије од њеног почетка и то је раритет са којим би се и Пајић и Радио Крагујевац уписали у Гинисову књигу рекорда. Ни једна станица на свету, чак ни Би Би Си, није до сада имала ауторску емисију коју је водио исти водитељ пуних 30 година, кажу они који су познавали Пајића и били верни слушаоци музичких раритета и бисера из његове колекције које је пуштао у програму.

■ „Марш на Дрину“ од „Шедоуза“

Још по доласку у Крагујевац 1982. године Пајић је привукао пажњу својом за то време и наше поднебље невероватном колекцијом плоча од преко 4.000 албума и још много више синглова, која је до

НАЈВЕЋИ КРАГУЈЕВАЧКИ КОЛЕКЦИОНАР ПЛОЧА

његове смрти нарасла на преко 11.000 ел пија. Доласку на Радио Крагујевац кумовало је познанство са Александром Димитријевићем – Ацом Крњом (умео је да каже: „Крња ме је довео на радио“) који је тада водио емисију „На крају града једно поље“, али и једна анегдота са тада неприкосновеним музичким ауторитетом Миодрагом Миком Хоњицким, уредним-ком музичког програма овог медија.

– Као свој соло пројекат Точак је тада снимео „Марш на Дрину“ и Стева је тврдио да су ту нашу нумеру обрадили „Шедоузи“ још много раније. Хоњицки није поверовао у то. Пајић је отишао кући и донео оригинал плочу од „Шедоуза“ из 1966. године са обрађеним „Маршом на Дрину“. Мика Хоњицки му је тада „скинуо капу“ и проценио да он има и колекцију плоча и знање о музици које човек који је живео и радио код нас није могао да стекне.

СТЕВА ИЗ МЛАЂИХ ДАНА

Понудио му је сарадњу (види антрфиле) и све остало је легенда и „Из рок ташне“, прича Дарко Миленковић, директор програма Радио Крагујевац, дугогодишњи Пајићев пријатељ и колега.

Али, пре тога следила је Стевина необична животна прича.

Рођен је 1947. године у Шиду и није имао баш срећно детињство. Његовог оца Светислава, трговца и кафетију, који је држао локал у Шиду, УДБА је оптужила да се у његовој кафани окупљају људи који „говоре“ против власти. Привели су га и ислеђивали, а од последица тог „саслушавања“ је и преминуо. Са мајком Иванком, куварицом, село се у Бачку Паланку, Бач, Шабац и на крају су се „скрасили“ у Баточини 1964. године.

Као млад свирао је тамбурицу и „савладао“ све жичане инструменте. Имао је као и многи клинци, своју рок групу, али је његова највећа љубав остала „слушање и сакупљање добре

ПОРОДИЦА ПАЈИЋ, МИЛУНКА, СТЕВА И БОРИС

ТАЈНУ ОТКРИО МЕДИЈИМА

Кумовали ујак и комшија

Толика колекционарска страст и огромно богатство плоча, касета и дискова није могло да прође медијски незапажено. О Стеви Пајићу као пасиониром дискофила писале су многе новине, попут „Вечерњих новости“ (где тако нешто да промакне Голубу Лазаревићу) 1990. године, „КГ новине“ (оне старе), „Блиц“ и „Глас јавности“ половином прошле деценије – када је његова колекција плоча већ имала преко 11.000 примерака, „Ало“...

У једном од тих разговора Стева је напоменуо да му је прву плочу поклатио 1962. године, као и први грамофон, ујак из Шапца. Била је то синглица „Точкови“ Билија Вона, коју је касније поломио један његов ортак када му је позајмио за потребе игранке у Баточини. По одласку у Швајцарску одмах ју је поново набавио.

А да постане колекционар плоча „највећи кривац“ је један ујак комшија из Шапца.

– Отац тог младића радио је у Енглеској и стално му је слао плоче. Када бих отишао код њега да слушамо музику, он би ме извео у двориште испод прозора да седнем и тек тада пустио плочу са грамофона који је био у соби. Ако бих га замолио да ми позајми неку плочу, одбио би ме са објашњењем да му плочу никада нећу вратити. Схватио сам тада да ако желим да уживам у музици, морам да набавим своје плоче. Тако је све почело, открио је тајну својих колекционарских прапочетака Стева Пајић новинарима.

КАКО ЈЕ ЗАВОЛЕО МУЗИКУ

И РУКОМЕТ ЈЕ БИО ЊЕГОВА ВЕЛИКА ЉУБАВ

Левица која цепа мреже

Поред дискофилије и музичког колекционарства и спорт је био велика љубав Стева Пајића, посебно рукомет који је активно играо и тренирао.

– Почео је као клинац у школи, па наставио у тиму железнице у Лапову, а активно је играо и у Швајцарској. Није имао неки одраз, али је због рада у ложионици имао убитачну левицу. Његово раме било је дупло веће него код обичног човека, прича Стевин син Борис, додајући да је његов отац имао позив и да пређе у београдску „Звезду“, али је одбио да оде и на пробни тренинг јер је био везан за Баточину и друштво.

– У Швајцарској је био као играч велика атракција за публику. Силовитом шута је цепао мреже, избијао ексере којима су биле заковане за стативе. Дешавало се да звекне у противничку пречку, а да се лопта одбије до његовог голмана. Увеселавао је публику када би се лопта од пречке одбијале до плафона хале, каже Борис, додајући да је Стева престао да се активно бави овим спортом када се он родио, јер је желео да га чува и посвети му пажњу.

Две страсти су изгледа, ипак, биле превише. Дискофилија је остала највећа.

Thurgau / Kreuzlingen

Handball-Spitzenkampf in Kreuzlingen

Die 1. Herrenmannschaft des TV Kreuzlingen. Stehend von links nach rechts: M. Baer, S. Pačić, P. v. Känel, C. Holenstein, W. Eggi, R. Wenzler, Trainer P. Martin; Knielend von links nach rechts: H. Lanz, T. Lohg, H. Zweifel, H.-P. Füllmann, H. Hauser.

КАО РУКОМЕТАШ У ШВАЈЦАРСКИМ НОВИНАМА (СТЕВА СТОЈИ ДРУГИ С ЛЕВА)

који је пола у Швајцарској, а чија је друга половина Коштанц у Немачкој, баш где је Ђинђић студирао, тако да смо границу прелазили без пасоша. Стева је плоче набављао наручујући их из каталога, најчешће из Америке, Енглеске и Холандије... Плоче су у Немачкој биле нешто јефтиније, али су и тада коштале око 15 до 20 франака, присећа се његов син Борис, подсећајући на податак да је његовом оцу Радио Цирих пред повратак у домовину понудио цифру од 120.000 долара за музичку колекцију.

– Превагнула је његова колекционарска страст. Понуду је, без

музике“, којом се „заразио“ још као веома млад боравећи код ујака у Шапцу (види антрфиле).

По завршеној школи и одслуженој војсци (Титова гарда у Београду) радио је на железници у Лапову, „Стражевици“ и крагујевачком „21. октобру“. Ту се упознао са супругом Милунком (преминула пре три године), са којом се венчао 1974. године и решио да срећу опроба у Швајцарској.

– Никада нисам био класичан гастарбајтер, тврдио је Стева и сви су му веровали јер су знали колика је његова љубав према музици и плочама.

Невероватно, али истинито, као сјајан бравар и алатничар у неутралној Швајцарској радио је у фабрици тенкова. Звали су га Хер Штеф и изузетно ценили као радника, а „наш је Штеф“ радио по две смене, од 12 до 14 сати, сваку суботу и недељу, намењујући приход из „прве смене“ за породицу и живот, а из „друге“ својој колекционарској страсти.

■ Глат одбио „непристојну“ понуду

Син Борис родио се 1976. године.

– Живели смо у граду Кројцингену на Бодинском језеру,

КАКО ЈЕ СТЕВИНА ЕМИСИЈА ДО

Замало Из рок кесе

За Срђана Пауновића, са којим је Стева Пајић сарађивао на радију у више наврата, он је био човек који је буквално „пао са неба“ и донео нешто феноменално у овај град.

– Стева је био велика срећа за све нас што смо у његовој емисији „Из рок ташне“ и захваљујући његовој колекцији имали прилике да чујемо неке плоче које никада нигде не би послушали. Дошао је неприметно, оставио велики траг и отишао неприметно, али захваљујући њему Радио Крагујевац је имао нешто што није имао нико, истиче Срђан Пауновић.

Он се сећа и како је на необичан начин Стевина легендарна емисија случајно добила име.

– Осамдесетих су се овде

СТЕВА ПАЈИЋ СА КАЗИМИРОМ ПЕТРОВИЋЕМ ПРИМА ПРИЗНАЊЕ РАДИО КРАГУЈЕВЦА 2010. ГОДИНЕ

размишљања, глатко одбио са одговором: „Шта да радим, с тим парама? Да опет купујем плоче из почетка?, у шали је говорио Стева, прича Борис Пајић.

За тај чин, као и уопште за своје колекционарске подвиге, имао је разумевање супруге Милунке.

Породица Пајић се у Крагујевцу враћа 1982. године због сина Бориса, како би се школовао на матерњем језику, а Стева се запослио у „Застава компонентама – 21. октобар”.

Пре тога је пажљиво своју импресивну колекцију пренео у отаџбину.

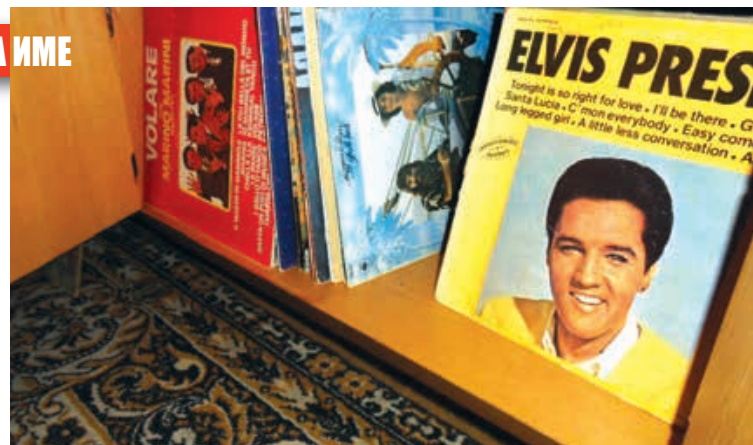
– Није могао све плоче да пренео из Швајцарске одједном. Радио је то полако, пажљиво и брижљиво, по 20, 30, 50 комада, преко поузданих пријатеља, поверљивих људи, јатака... који су у тадашњу Југославију долазили колима. За тај „пренос” требало му је преко годину дана, тврди Дарко Миленковић, којем је Стева то препричавао.

– У то време било је то непроцењиво музичко благо, сећа се Аца Крња, који се тада са њим увелико дружио делећи заједничку страст према музици и плочама.

Стева је умео да га фасцинира подацима, попут онога да Нет Кинг Кол са Крњином омиљеном песмом „Очаравајуће” никада није успео да „прескочи” четврто место на чувеној лондонској топ-листи, али и да га обрадује са нумером цез кларинетисте Ејкера Блика „Странац на обали” која му је била неопходна за шпицу емисије.

■ Без слуха за Гинисов рекорд

На Радио Крагујевцу (види антрифиле) заживела је, прво као само полчасовна, експериментална, емисија „Из рок ташне Стевана Пајића” која је трајала 28 година и у којој је он као ау-

ИЗ РОК ОРМАРА СТЕВЕ ПАЈИЋА – ДЕО КОЛЕКЦИЈЕ У ЊЕГОВОМ СТАНУ СА НЕИЗБЕЖНИМ „КРАЉЕМ”

дешавале добре ствари. Мика Хоњици, који је био задужен за музику на Радио Крагујевцу, желео је да иновира ствари, пружио је прилику мени, мом брату Зоћи и Стеви Пајићу да сарађујемо. Када се повео разговор о томе како ће се звати Стевина емисија, он је у Радио био донео плоче у кеси и неко му је скренуо пажњу да их не носи тако, Радио Крагујевац је био далеко, у Шумарицама, могле су да покисну, испадну... За своју емисију ја сам тада носио плоче у

тор промовисао музику коју је волео.

– Отац је пратио музичке правце до појаве хард рока. Волео је краће ствари, бржег ритма, од два-три

МУЗИЧКИ ПОЧЕЦИ У БАЧУ – СТЕВА СА КОНТРАБАСОМ

минута, што је по њему био „конкретан и прави музички концепт”, наводи син Борис, док се колега Дарко Миленковић сећа Стевине тезе да је „савремена музика изумрла са индустријализацијом и комерцијализацијом” за коју су, по њему, били криви „Битлси”.

– Слушао је искључиво „читаве” плоче. Штос је у томе да је плоча – албум или сингл за њега морала да буде комплетан пројекат. И када би данас нешто „скинуо” са нета, ма колико жудео да чује ту песму, морао је прво да нађе адекватан омот, макар га и сам одштампало, па тек онда да преслуша албум. То је навика која му је „претекла” из „времена плоча”. Дакле, рачуна се само – комплетан угођај, тврди Миленковић.

Ни он, као ни било ко други, ма

колико се дружио са Стевом Пајићем, никада није сагледао његову колекцију у целини јер су се његове драгоцене плоче и каснији савремени музички записи налазили у стану (види слику) у посебно направљеним орманима, кући у Баточини (где је такође, повремено гостовао на тамошњем радију), у викендици у Драчи...

– Сем набављања плоча и диско-ва преко каталога и интернета, сарађивао је са осталим колекционарима, посредовао и помагао љубитељима музике да дођу до винила и звука који им је недостајао, причају син Борис и колега Миленковић.

Занимљиво је да никада није сакупљао „домаћу”, већ искључиво „страну” музику, правдајући то тиме да у време када је он кренуо са колекционарском пасијом нису постојале топ-листе наше музике, већ само стране.

– Волео сам га и ценио много и

син ме је први пут видео да плачем када сам сазнао за његову смрт. Људи су склонили да, када је Стева Пајић у питању, увек у први план истичу његову колекцију плоча, а да при томе забораве какав је он сјајан човек био. „Отишао” је доброћудни чин, не крије своје емоције Зоран Пауновић, још један од крагујевачких дискофила са којим је Пајић сарађивао и дружио се. Радиле су заједно у „Застави”, „Квину”, на радију...

– Упознали смо се почетком осамдесетих и одмах остварили феноменалан контакт. Разликовао се од стегнутих, „типичних колекционара” који своје плоче не дају никоме. Стева је умео да ми позајми колекцију првих пет синглова Елвиса Прислија из 1955. године, оригинал издања из „Сан рекордса” – на коју је био толико поносан и чија је вредност тада била 1.500 долара по плочи, као и комплетно луксузно издање плоча свега онога што је снимио Бади Холи – без проблема, сећа се Пауновић.

Он каже да је Стева своју дневну норму у „Застави”, а радио је на производњи волана, умео да испуни већ до девет-десет сати и онда би кренули њихови неискрпни разговори о рокенролу.

Када су почели да се друже, Стевина колекција је већ била „нарасла” на око 5.500 плоча.

– Знао је све о музици педесетих и шездесетих, али и да ме обрадује и набави, ко зна одакле, и неке „новије ствари” за које је знао да ме интересују.

Пред саму Стевину смрт правили су планове о плочама које ће набавити и дисковима које ће нарезати када се врате са одмора.

На жалост, Стевино болесно срце није издржало. Преминуо је 22. августа, а сахрањен два дана касније на гробљу у Драчи поред супруге Миланке.

Син Борис још увек није одлучио шта да ради са очевом колекцијом, која треба да има употребну вредност, а не да скупља прашину. Истина је да је то посласица и „залогај” у данашње време „када је све доступно на нету” само за праве колекционаре и сладокусце. И сам Стева би се са тим сложио.

КУЋА И ДВОРИШТЕ ЕТНО УМЕТНИКА УКРАШЕНО ФИГУРАМА

ЕТНО УМЕТНИК ИЗ ДУЛЕНА

Дрво као инспирација

Самоуки уметник израђује скулптуре у дрвету и поносан је на своја дела, а излагао је и у београдском хотелу „Континентал”

Мирослав Пантвић Карабајкула из Дулена већ годинама од дрвета израђује оригиналне и занимљиве скулптуре за које је већ пронашао и доста купаца. Изван атара свог села и Шумадије постао је познат када је као члан Удружења за неговане старих заната и српске традиције „Етно – форма” из Јагодине на фестивалу вина под покровитељством Владе Србије 2010. године излагао у београдском хотелу „Континентал.”

На „Вино – фесту” излагало је десетак преставаника европских држава, а скулптуре Мирослава Пантвића су запажене на штанду сувенира.

– Моје село Дулене носи име по цару Душану. Када је ишао у неки

СКУЛПТУРА СТАРЦА СА ШАЈКАЧОМ

дрвета ораха, липе, кру-шке или јабуке, а, како каже, не гледа у дрво док га длетом клеше, већ му осећај у руци даје форму коју хоће! Кад ради фигуре не прекида док не заврши оно што је започето. Поносан је на своја дела, међу којима су и оригинални послужавници за ресторан „Жар Манце”, али и гусле, које више не прави јер их израђује дуго од пробраног материјала, док се много боље продају јефтине имитације, које иду и за 20 евра. Украсио је двориште и кућу у селу својим рукотворинама, завршава базен и рибњак у дворишту.

О плановима радо

говори.

– Прво ћу до краја године направити велике скулптуре козе, па коња и великог „Исуса”.

У децембру организујем велику етно колонију и изложбу у Дому културе у Дуленима. Позваћу етно уметнике и сликаре. Сан ми је да у мојој окућници код бунара направим ресторан од дрвета који ће служити домаће специјалитете, гибанице, штрудле, врућу погачу и прави домаћи кајмак, па ко ме воли нек изволи, поручује Карабајкула свима, а посебно уметницима.

Текст и фотографије:
М. ИГЊАТОВИЋ

ШУМАДИЈСКЕ
ПРИЧЕ

Влазимир Јаџић

Као керови

ЛЕНКИНИ родитељи су презирали Зоксову фамилију, њихово имовинско стање било је јасно сређено - и уређено: они су били уживаоци пензија, власници куће и родитељи школоване запослене ћерке, ту имовину нико није могао да им оспори. А сви су за Ленкиног претка Спасоја говорили да је луд кад силази у град и оставља у селу онакве пашњаке и имања. Испоставило се да је тадашњи лудак једини поступило исправно и паметно. Ко не верује - нек погледа кућу. А кућа је, заиста, импресивна. Јесте недовршена, али на спрат. И не само на спрат, него и са поткровљем и подрумом. У ствари, само поткровље није сређено, то је остало за боље дане. Кућа - не за две, за три породице!

Све је Зоксов таст Милоје израчунао кад је дограђивао спрат. Оно јест, веровао је потајно да ће његова ћерка Ленка наћи бољу партију. Али, ипак, у дну душе и сам Милоје је схватао да је Ленка подебела партија и да је, уопште, с таквом килажом - тешко наћи присталог момка, на свом месту. А кад је затруднела и донела на свет здраво новорођенче, ћеркицу - весело није било крота. Пуцало се, и певало. Зок је тастовом „пеглицом“ довео новорођенче из болнице, где су га фотографисали, заједно са Ленком, која је тада прилично смршала (натерали је доктори, док је била у трудноћи); окупала се читава фамилија - и из села и из града.

Зок је, може се рећи, тада био срећан. Не само због Радике која се родила и кмекала повијена у пелене, него због читаве те ситуације која, одједном, од њега није захтевала бриге о данашњем или сутрашњем дану, због осмеха са којим су га сви сусретали, због тапшања по рамену, због повика да му треба растргнути кошуљу као вуку, због читавог тог усхита обнове живота и света, због пажње коју су задобили захваљујући том малом женском кмекаву. Још да је мушко! Али, кад већ није, нека је жива и здрава. И сви су се поводом њеног рођења помирили, на неко време престали са свађама: и родитељи, и сестра, таст и ташта није приговарали као обично зету - о осталима ни речи не треба трошити.

Сви су нешто донели као дар - шта је ко имао: сервис, радни сточић, орман са великим огледалом, и храну, храну, храну - печено пиле, свињски бут, плећку (тада нису, као данас, доносили конверте са страним парама). Таст је, уосталом, испекао прасе од педесет кила, а Зоксов отац донео печено шилеже, па су пировали цела три дана. Таст је позвао Зоксове родитеље да преспavaju у његовој кући, што се никада, ни пре, ни после, није догодило, а кад је о пићу реч - нису се трезнили у следећих седам дана. И на послу га, због кашења и мамурлука, нико ништа није питао, сви су знали да је сада све баш тако треба и да су ово најблагословенији дани које човек на земљи може да дочека.

Али, таквих дана је било мало, они су били изузетак, поклопљен димом и гаражи свакодневице која ни изблиза није била тако цветна.

НАПРОТИВ, таст Милоје и ташта Будимка као да су почели да се труде како би на сваки начин зета истерали из куће, нарочито сад кад су добили унуку, после чега им он више није био потребан. Одрадио је своје - време је за фајронт, нек се негде склони - да га не гледају. Зок се, међутим, није дао. Нека му они само загорчавају живот, он је и тако код куће само да прспава, набави потрепштине, изведе бебицу у шетњу, па одлази. Све више су се на њега једини, тражили да пронађе сталан и сигуран посао, а кад га је пронашао у фабрици, као возач палета у магацину, тражили су разлог да га омазове због ништавне зараде (приз крају месеца таст би увек морао да им позајмљује новац да плате струју, парно грејање и комуналне услуге). Но, кад је прешао на место возача кола хитне помоћи, са сталним радним односом, зачепио им је уста. Све болеснији, схватили су да ће им живот, можда, једног дана, зависити од његове возачке умешности. На таквом месту Зок сада ради: може да приђе болничком лежају и - клик! Само искључи апарате, а

онда - збогом, свете! Боље је манути се ћоравом посла, нека то питање решава ћерка, они су јој говорили да се не удаје за гуланфера, а она их није слушала. Уосталом, ту је и унуче, расте, гледа, слуша, све је одједном постало компликовано... Па да, кад нису скота избацили на време!

Зок је почињао да схвата да једино што у градском животу вреди, под условом да си здрав и прав, а он је био и здрав и прав - јесте кеш, а све остало - нема никаквог значаја. Он је, међутим, имао свега, осим кеша. Имао је кућу, жену, ћерку која је са сваки даном расла у паметну девојчицу, имао је посао, колеге, имао је такозвани правац у такозваном животу. Али, кеша није имао. Могао си све ценом на панталонама и сакоима да истресеш: нигде жутог цвојка.

Кад су Ленкини родитељи помрли, једва да је имао новца да их посахрањује. Није ни знао колико су погребне услуге скупе. А све мора да се плати, од сандука и копања раке, до попа. Таква плаћања у вези са сахраном неизбежна су, као што је неизбежна и смрт. Жалост која је тих дана, после смрти таста Милоја, кога је шлог ударио мучки док је седео на столицу (потом су се сви сећали да се неколико дана жалио да га „заноси“ кад шета), у Зокса је навирала из сасвим других разлога него код осталих укућана. Ако ћемо право, он за тастом Милојем није много жалио, јер јер се уз њега нагутао горких пијула: није било дана да му овај не пребацује да станује у његовој кући, за чију градњу је он одвајао од уста, и да га трпи само због унуке, иначе би, да је до њега, друкчије радио и друкчији живот својој кћери одредио. Ето, она га није слушала, сад се, наравно, каје, али је касно за кајање. Ту су и одмакле године, ту је дете, па се сад сналази уз мужа-кретена.

Није Зок жалио за Милојем, али је постао не жалостан, већ огорчен, кад је схватио колико мора да плати попа. Тај поп му је и иначе ишао на живце. Милоје је у својим родитељским плановима био намислио да кћи уда за младог ученика богословије из суседне улице, Бранимира - који је, ево сада, поп у њиховој епархији. Говорио је, како је Зок начуо, да је поповска служба идеална: не радиш ништа, само читаш јектенија и бденија и кадиш о сахранама, славама и свадбама, сечеш колач и улазиш људима у куће, код жена, кад су они на послу и наоко ништа не тражиш, а сви морају да изваде бар пет стотина. И хоп - ниси се ни окренуо - ти немаш ни за хлеб, а гос'н попа вози цип, кућа му личи на замак, а жена топ-скуцкана, као из пинион парка!

Еј, а онај оснивач ујахао је у Јерусалим, где ће га разапети, на магарцу! Какав су диван напредак они остварили! Да и не рачунамо на плату која је у цркви, разуме се, увек нередовна (одвајају, ваљда, за зидање храмова и слично), али ту, осим искоришћавања среће и несреће становништва, капље и са других страна: дају и држава, и општина, и радне организације, и богати појединци, нарочито лопови који су покрали свој народ, па се сад упредобили и праве се врли. Испада да поповима сви нешто дају, или су обавезни да дају! А кад се верници сложе, они ће попу кога воле и кућу да саграде!

ДАКЛЕ, требало би, ћерко, говорио је Милоје Ленки, да се удаш за попа. И то за попа Бранимира. Ленка против тога није имала ништа, схватила је да одрасла девојка треба да се уда, а она је била баш то: девојка за удају. Један и један јесу два. Сам

Илустрација ДаркоТУЦИ

поп Бранимир је о томе, међутим, имао друкчије мишљење и бежао је од Ленке као ђаво од крста: била је дебела као да је већ попадија, а не да тек треба попадија да постане. И, иако од те Милојеје замисли није било ништа, Зок је ипак био киван, не само на попа Бранимира, него и на попове уопште. Имао је, увек, жељу да им каже нешто ружно што ће им покварити дан, али никога није бивао у прилици, јер би се попови, као да знају шта их чека, кад дођу да свете водицу или да освештају дом пред славу, тако сатлатко смешкали, као да се спремају да вам учине некаку најлепшу ствар коју свет може и замислити. И, уместо да их опсује или отера с прага, Зок би послушно завлачио руку у џеп, вадио последњу стотинарку или двестотинарку и, кисело се смешићи, давао је попу који је уредно отварао ташну и свеску, пуну, као за пакост, хиљадарки (као да ће речи: гледај шта ми прави људи дају, а не као ти, цицијо цицијашка!), уз речи:

- Благодаримо, Бог нек вам да здравља...

И, уместо да попа затуче каквом циничном репликом, као сав наш нормалан свет, Зок је остајао да се нервира у кући, да се једи и копа по празним џеповима, корећи себе што је дао тако много и стално у мислима враћајући причу на то како су неки људи у неком селу отерали попа зато што им је тражио паре и одређивао високе износе за парастосе, свадбе и славе, иако на то није имао право.

„Рака, сандук погребно предузеће, одело за упок, гробарима за руке, сваке године гробарина - и још и попа да плаћам!“ - мислио је Зок, одлазећи на тастовљево сахрану. Кад се сахрана завршила, а поготово пошто је, пола године касније од рака умрла и његова ташта (рак јој је, коначно, зачепио уста, говориле су комшије - имала је рак грла, јер је била страствен пушач), Зок је, ипак, одахнуо. Загорчавала су му живот два човека мање на свету, чије је чантрање морао да слуша сваки боговетни дан. Остала је да чантра само Ленка: то се, ипак, уз његове честе избивања из куће, уз честе ноћне смене у „Хитној помоћи“, некако давало трпети.

РАДИЦА није волела одрастање. Боље јој је било да као дете мање зна, јер је схватила прекасно да одрасла уз свакодневне свађе и трвења родитеља. Уосталом, ни у другим комшијским, градским породицама није било боље. Све њене школске другарице су је извештавале о сличним свакодневним изливима зле крви, о прекој ђуди и раној смрти родитеља, или напуштању породице, углавном са богатим партнерима. Миленина мајка је отишла са братом од стрица на море, отуда се јављала три пута, а кад је испливало да јој је то швалер, више се није ни јављала. Жарков отац је отишао у Америку и обећао да ће Жарка, кад заврши средњу школу, узети са собом, на цоб. Од тога ништа, али ипак се нешто померио, променило. Некада би сви питали шта је то цоб, а сад су сви знали: цоб је посао и доноси мани. Овде мани нема, а нема ни цоб.

- Живе као керови - говорио је школски чикица Панта Мојсиловић. - Сретну се на годину-две, направе децу, онда их родитељи издржавају још неко време, а кад и то пукне - куд који мили моји. А деца - шта им Бог да. Ни кучићи тако не раде.

Међутим, сам Панта није имао ни кучета, ни мачета, па је мало ко слушао шта он то мрмља, вечно држећи метлу.

Не, није волела ни пулпење својих груди, ни крварење између ногу, ни ширење кукова који тако радују мушке погледе и траже додир неке снажне длакаве шаке. Нешто се мењало мимо њене воље, над чиме се није могла имати потпуна контрола. Чинило јој се да њене другарице боље подносе такве промене. Оне стално нешто шушљетају пре него оду у клозет, тамо пуше, као да уживају у оном несносном амонијачком смраду, често се и без разлога кикоћу, довикују се са младићима, понекад тајновито не раде физкултуру, седећи на струњачама у физкультурној сали и плетући једна другој кике, јер су добиле мецу. На неки начин, постају важне и недодирљиве, а све би дале да што пре постану додирнуте и остану важне. Испада да је то тешко изводљива ствар, јер све њихове почетне авантуре, стискања у мраку и први полупци, завршавају готово исто таквим омразама према бившим момцима, неконтролисаним препиркама које се претварају у свађе, у бесмислена раскидања и помирења, како је било и код њихових матера и оцева. Водећи то мало љубави, у почетку, само додају мржње, на крају.

И ма колико се трудила да не прави такве грешке, Радика је себе хватала закопрцану у исту мрежу. Јер је љубав, очито, блаженство и проклетство.

Девојчице су имитирале једна другу, у некаквом тешко видљивом, али јасном такмичењу. Кад би нека у школу дошла с поткраћеном или друкчије рашчешљаном фризуром, остале девојчице би је листом напуштале и остављале усамљеном, завидећи и мрзећи њен нови имиџ.

Радици су, док је била мала и тутаста, у основној школи, док је имала буцмасте образе, злурадо говорили да је на мајку. Чак се и стари обичај да деца говоре нешто лепо и мило - овде изгубио, чим би постале иоле разумне и почеле да сазревају. Кад је од седмог разреда основне школе нагло израсла, нико јој није говорио да ће бити витка на оца: почели су да питају, злурадо, како јој иде у школи. А кад би добили одговор да је одлична, са свим петицама, више је нико ништа није ни питао, прошли би ћутке поред ње и не јављајући се.

Она је, иако није волела своје стасавање, и стрепела од свога девојаштва, сматрала да је, ипак, израсла у правом тренутку - који јој је омогућио неку нејасну гордост и издвојеност од околине. Живела је са њима, али као да и није, јер је веровала да су, мада су налик људима, више керови него људи. Од тог трена имала је контролу над својим животом, трудећи се да се не претвори, никад, у оно што од ње очекују људи из те кереће околине - да стаса, по сваку цену, од саме себе боља.

ИЗГРАДЊА СПОМЕНИКА ПАЛИМ ШУМАДИНЦИМА У КРАГУЈЕВЦУ (5)

Прихваћен пројекат Јозе Кљаковића и Антона Аугустинчића

На јавни конкурс за решење споменика приспели су предлози чак 25 уметника, од тога 23 са скицама и моделима, а Одбор је 24. децембра 1930. године одлучио да се дефинитивно прихвати пројекат вајара из Хрватске Јозе Кљаковића и Антона Аугустинчића. Рок за подизање споменика био је петнаест месеци

Пише: Предраг Илић,
архивски саветник

Већ априла 1930. године из записника Одбора за подизање споменика палим Шумадинцима сазнајемо да је Живојин Терзибашић обавестио Извршни одбор да је вољан да поднесе оставку јер је премештен из крагујевачког гарнизона на нову дужност у другом граду, а секретар Милош Богдановић у Скопље. Одлучено је, ипак, да они остану на својим дотадашњим дужностима, с тим што ће Терзибашића мењати по потреби Милоје Павловић, а Богдановића потпоручник Петар Ножинић, који је радио у Драјмлер техничком заводу. На истој седници изнета је информација о великом интересовању уметника за конкурс, јер је 33 уметника тражило потребне услове – скице.

Наредна седница Извршног одбора одржана је 4. јула 1930. године, само четири дана по истеку рока да пристигну пријаве уметника за расписани конкурс. Потпредседник Одбора Милоје Павловић обавестио је присутне да се на конкурс званично пријавило 25 уметника, 23 са скицама и моделима, а два само са скицама. Иако су радови стигли под шифрама и имена нису била позната, Милоје Павловић је известио да су радови приспели из Београда, Загреба, Сремске Митровице, Сенте, Далмације, Париза, Пеште и других места. Дошло је и до мањих измена чланова жирија, па је уместо Момчила Живановића, који због болести тај посао није могао да обавља, изабран Милоје Павловић.

Радови изложени у дворшту Гимназије

На седници Одбора од 18. јула 1930. године Павловић је обавестио да је комисија у саставу Живојин Терзибашић, Милоје Павловић, Милан Димовић, Тома Росандић и Драгиша Брашован завршила свој посао 14. јула и донела следећу одлуку: да не треба наградити првом наградом ни један рад, да другом наградом у износу од 15.000 динара треба наградити пројекат "Победиоци" Јозе Кљаковића и Антуна Аугустинчића, уметника из Загреба, да трећом наградом у износу од 10.000 динара треба наградити пројекат "Успон" Сретена Стојановића, вајара из Београда, и да се откупи по цени од 10.000 динара пројекат "Епопеја" Петра Палавичинија, вајара из Београда.

Жири је био мишљења, пошто конкурсом то није посебно одређено, да може доносити одлуке о откупљивању, утолико пре што није додељена сва сума одређена за награде. После различитих мишљења и ставова чланова Одбора, ипак је одлучено да се откупи пројекат "Епопеја" вајара Петра Палавичинија, а да се питање откупљивања других модела одложи за неко друго време и док се не обаве разговори са уметницима приликом подизања скица. На овој

седници Одбора одлучено да се изврше све исплате награда, дневнице и трошкови пута члановима жирија, као и трошкови изложбе свих радова у дворшту Прве мушке гимназије у Крагујевцу, која је отворена од 18 до 28. јула 1930. године.

На наредној седници Одбора, која је одржана тек 24. децембра 1930. године, одлучено је да се за подизање споменика дефинитивно прихвати пројекат Јозе Кљаковића и Антуна Аугустинчића, који су на конкурс били награђени. Милоје Павловић је реферисао Одбору садржину писама које је добио од уметника из Загреба и разговора са Аугустинчићем. Одлучено је да се уговор са уметницима закључи у Крагујевцу, а да се усменим путем покуша да тражени износ од милион динара буде смањен бар на 900.000 динара.

На истој седници одлучено је да се у погледу закључења уговора комисији, у саставу потпредседник Милоје Павловић, благајник, Милош Павловић и чланови Војислав Калановић, Срејоје Каранац и Владимир Туфегџић, дају одрешене руке. Комисија је предвидела да споменик треба да буде готов до 1. априла 1932. године, да га прими посебна комисија од најмање три реномирана уметника и да се из вредности уговора изузме вредност бронзе коју ће обезбедити Одбор.

Тада је вођен и озбиљан разговор по питању финансијских средстава којима Одбор располаже, јер према извештају благајника Милоша Павловића, са приспелим каматама на дан 1. јануара 1931. године, биће око 640.000 динара, што значи да је за споменик потребно још око 400.000 динара. Одлучено је да делегација у саставу Живојин Терзибашић, Војислав Калановић, Милоје Павловић, Аца Станојевић, Петар Топаловић и

ЈОЗО КЛЈАКОВИЋ И АНТОН АУГУСТИНЧИЋ, АУТОРИ СПОМЕНИКА ПАЛИМ ШУМАДИНЦИМА

Милош Павловић о свему извести Краља Александра, председника Владе и бана Дунавске бановине и од њих затражити финансијску помоћ. Такође је одлучено да општина Крагујевац у складу са својим могућностима финансијски помогне подизање споменика.

Уговор са уметницима закључен је у јануару 1931. године и у њему одређено да споменик буде готов за 15 месеци од тренутка када Одбор прими гарантно писмо од Прве хрватске штедионице на износ од 250.000 динара. Споменик треба да буде изграђен према награђеној скици, која се састоји од четири групе доњих фигура и завршне групе од бронзе. Цео споменик треба да буде од бизеког камена, фино полираног. Уговором је било предвиђено да се за целокупан рад, камен и монтирање плаћа Кљаковићу и Аугустинчићу 800.000 динара у ратама по фазама израде споменика: 250.000 динара чим се добије гарантно писмо и то писмо Одбор прими, 125.000 динара кад четири групе доњих фигура буду готове, 125.000 кад завршна фигура буде готова, 150.000 кад сви

вајарски радови буду готови и 150.000 динара кад се споменик у Крагујевцу монтира и прими од комисије. Одбор се обавезао да набави и достави 8.000 килограма бронзе (франко Загребачка станица).

Споменик стиже железницом

До краја 1931. године одржане су само још две седнице Одбора. Једна је била 11. маја, када је Одбор обавештен да је Министар војске и морнарице одобрио Одбору 8.000 килограма бронзе бесплатно. Бронза ће бити предата лицу које за то одреди Одбор у Загребу. Милоје Павловић обавестио је Одбор да је тог јутра добио од вајара из Загреба фотографије фигуре која симболизује период Првог светског рата (1914-1918) с молбом да се одреди стручно лице које ће најхитније да је прегледа и Одбору рефериса, да иловача не би пуцала због топлих дана. Одбор је одмах донео одлуку да замоли познатог хрватског вајара Иван Мештровића да прегледа овај рад и достави извештај или, у случају његове спречености, Франо Кршинић, такође вајар из Хрватске.

Већ крајем јуна исте године стигао је Одбору одговор Ивана Мештровића, који је прегледао рад Антуна Аугустинчића, оценио да је рад добар и да може да се излије у бронзи. Пошто бронза још није била послата, Одбор је тражио од Управе Артиљеријско-техничког завода да се бронза што пре пошаље уметницима, како би могла да се лије прва група фигура.

Упоредо са израдом споменика требало је по нацрту – плану Јозе Кљаковића и Антуна Аугустинчића да се изврше припреме простора у парку на коме споменик треба да се постави. Међутим, иако је општина крагујевачка више пута то тражила, до почетка 1932. године плановима нису стигли. На седници Одбора почетком фебруара 1932. године констатовано је да недостају средства за споменик, а тада је оставку на место потпредседника понудио Милоје Павловић, због премештаја у Ваљево. Оставке Павловића, као и рани-

ја оставка због исте ствари ђенерала Живојина Терзибашића, нису прихваћене, уз образложење да они остану на својим функцијама до откривања споменика. За наступника Милоја Павловића и вршиоца дужности председника, за време њиховог одсуства буду трговци Урош Симић и Петар Топаловић.

После десетак дана стигао је извештај Ивана Мештровића у коме се каже да су све четири доње фигуре изливене у гипсу, а од њих две и у бронзи. Мештровић их је у име Одбора примио и истиче да су добро урађене и да одговарају замисли предоченој у скици. На захтев уметника договорено је на седници Одбора да им се пусти друга рата средстава у износу од 125.000 динара. Одбор је обавештен да је од Дунавске бановине добио 100.000 динара помоћи за израду споменика, а истовремено је договорено да се и од краља и председника Владе тражи помоћ, јер се видело да ће недостајати средства за комплетан завршетак и постављање споменика.

Нови извештај Ивана Мештровића који је стигао и прочитан на седници Одбора 22. априла 1932. године био је веома повољан, израда споменика била је при крају. На седници Одбора је донета одлука да се изврши уплата треће рате уметницима. Споменик ће бити транспортован железницом, а истовар ће се вршити у кругу Завода, уз помоћ њихових дизалица. Транспорт од Артиљеријско-техничког завода до места вршиће се општинским колима. На седници је одлучено да истовар, транспорт и монтирање треба да врше уметници, односно лица која они за то одреде.

На истој седници општински инжењер је реферисао о радовима који треба завршити око темеља споменика. План изгледа околине споменика урађен је према плановима – нацртима уметника који су тих дана тек стигли из Загреба. Одлучено је да се скице које је урадио општински инжењер Владимир Туфегџић пошаље уметницима на сагласност или на евентуалне измене.

Насијавиће се

ПОЗНАТИ ВАЈАР ИВАН МЕШТРОВИЋ БИО ЈЕ АНГАЖОВАН КАО НЕКА ВРСТА СТРУЧНОГ КОНСУЛТАНТА

ОДВАЛЕ

АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ, потпредседник Српске напредне странке:
- Подржавам мирне протесте демократа у Београду. Ако немају довољан број демонстраната, ми ћемо им позајмити.

ИВА ШТРЉИЋ, глумица:
- Волим да кувам и умам да кувам, али - не кувам. Чак ми ни рерна не ради. Углавном насецкам неке салатице, а некако ми није ни забавно да кувам само за себе, па углавном смућкам нешто на брзак.

СЛОБОДАН МИЋИЋ, светски путник и аутор ТВ серијала „Свет на длану“:
- Бије ме глас да нисам јео само псе и змије. Није тачно, ни мачке никад нисам јео. Пржене скакавце такође избегавам, пробао сам крокодила, али је киселкаст, није ми се свидео, међутим боље је да ја поједем њега него он мене.

НЕНАД ЧАНАК, председник Лиге социјалдемократа Војводине:
- То што тражимо за себе нудимо свима. Због тога сматрам да Истра треба да има аутономију у Хрватској.

Карикашура Горан МИЛЕНКОВИЋ

ВЕРИЦА РАКОЧЕВИЋ, модна дизајнерка, после удаје за тридесет година млађег мушкарца:
- Могу и баба да му будем, али шта је то вас брига. Затворите се у своје бедне и јадне куће и гледајте да уграбите мало среће јер не знате шта вас сутра чека.

ЦЕЈ РАМАДАНОВСКИ, певач:
- Не знам да ли бих се поново женио, велика је то обавеза. Не знам ни како ме је бивша жена толико издржала. Иначе, мој сан је - бела жена.

ИВАН ТАСОВАЦ, нови министар културе:
- Ја сам протеклих година толико говорио о култури и кад је дошла понуда да будем министар, могао сам само да је прихватим или да заћутим за цео живот.

ДЕЈАН МИЈАЧ, редитељ:
- Ако постоји висока култура, њу обавезно прати и добар ве-це. У томе је суштина.

ВИЦОТЕКА

Забрана

Разговарају два другара и један пита другог:
- Реци ми, богати, зашто жмуриш кад пијеш пиво?
Овај му одговори:
- Знаш, рекао ми је доктор да пиће не смем ни да погледам.

Ословљавање

Сретну се врабац и глиста у Црној Гори и глиста поздрави врабаца:
- Ђе си, соколе?
А врабац јој отпоздрави:
- Ево ме, а ђе си ти, гујо љута.

Колосеум

Отишли Мујо и Хасо у Рим и разгледају Колосеум.
- Ово је фантастично – каже Хасо.
На то ће Мујо:
- А замисли како ће да изгледа кад га заврше.

Родитељи

Свађају се два дечака око својих родитеља:
- Е, да знаш, мој тата је бољи од твога – каже један.
- Није, мој тата је сигурно бољи – одговори му други.
- Али, моја мама је зато боља од твоје.
- Знаш, то и мој тата каже.

Запослење

Окупило се десет хиљада Црногораца на тргу у Под-

горици да протестују због незапослености. И док је један по један држао говоре, појави се човек у „мерцедесу“, приђе једном од протестаната, да му визит карту и каже:
- Ево, пријатељу, дођи сутра код мене на ову адресу и ја ћу ти дати посао!
- Е, јадо, па ће мене нађе међу оволико људи.

Колпортер

Стоји старац на мосту и виче:
- Десет жртава, десет жртава!
Прилази му човек и пита:
- Десет жртава, а где?
Старац га гурне са моста и настави да виче:
- Једанаест жртава, једанаест жртава!

Поклон

Разговарају дечачић и деда Мраз и мали му каже:
- Деда Мразе, волео бих да ми за Нову годину пошаљеш брата.
- Хоћу, сине, само пре тога ти мени пошаљи маму.

Горан Миленковић

У ЖЕЉИ ДА СВОЈИМ МЛАДИМ СУГРАЂАНИМА
ОЛАКШАМО НАВИКАВАЊЕ НА ПРОМЕНУ БОРАВКА
И СНАЛАЖЕЊЕ У НОВОЈ СРЕДИНИ,
И ОВОГ ПУТА ОБЕЛЕЖАВАМО
ПОЧЕТАК АКАДЕМСКОГ ЖИВОТА БРУЦОША ИЗ
КРАГУЈЕВЦА,
МАНИФЕСТАЦИЈОМ ПОД НАЗИВОМ:

"ДА ТЕ ДОЧЕКА НЕКО ТВОЈ"

ПРИЈЕМ ЋЕ БИТИ ОДРЖАН 03.10
У ПРОСТОРИЈАМА УДРУЖЕЊА КАРАГУЈЕВЧАНА,
(БУЛЕВАРУ ДЕСПОТА СТЕФАНА БР. 12/8)
СА ПОЧЕТКОМ У 19 ЧАСОВА

ПОЗИВАМО СВЕ БРУЦОШЕ И ЊИХОВЕ
СТАРИЈЕ КОЛЕГЕ ДА НАМ СЕ ПРИДРУЖЕ!

УДРУЖЕЊЕ КАРАГУЈЕВЧАНА У БЕОГРАДУ
Бул. Деспота Стефана бр. 12, 11000 Београд;
тел: 3346-003; 066/142-422;
udruzeniekgubg@gmail.com

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ
од 26. септембра до 2. октобра

Четвртак 26. септембар	Петак 27. септембар	Субота 28. септембар	Недеља 29. септембар	Понедељак 30. септембар	Уторак 1. октобар	Среда 2. октобар
СТАЊЕ СТВАРИ	КАО И ДРУГИ	Jessica	СТАКЛЕНО ЗВОНО	СПОРТСКИ ПРЕГЛЕД	Суграђани	Мозаик
20.00 Стање ствари	20.00 Као и други	23.00 Џесика (1. део)	20.00 Стаклено звоно	19.30 Спортски преглед	20.30 Суграђани	17.00 Мозаик
07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм	09.00 Вести	09.00 Вести	07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм
08.30 Цртани филм р.	08.30 Цртани филм р.	09.05 Цртани филм	09.05 Цртани филм	08.30 Цртани филм	08.30 Цртани филм	08.30 Цртани филм
09.00 Вести	09.00 Вести	10.00 MegaFon Music р.	09.35 Најсмешније животиње р.	09.00 Вести	09.00 Вести	09.00 Вести
09.05 Музички програм	09.05 Музички програм	11.00 Документарни програм р.	10.00 Документарни програм	09.05 Музички програм р.	09.05 Музички програм р.	09.05 Музички програм р.
10.00 Жене ван закона р.	10.00 Жене ван закона р.	12.00 Вести	11.00 Кућица у цвећу	10.00 Жене ван закона р.	10.00 Жене ван закона р.	10.00 Жене ван закона р.
11.00 Хотел Вавилон р.	11.00 Хотел Вавилон р.	12.05 Шумадијски праг р.	11.30 Лек из природе р.	11.00 Хотел Вавилон р.	11.00 Хотел Вавилон р.	11.00 Хотел Вавилон р.
12.00 Вести	12.00 Вести	13.00 Кућица у цвећу	12.00 Вести	12.00 Вести	12.00 Вести	12.00 Вести
12.05 Кухињица	12.05 Кухињица	13.30 Fashion files	12.05 Шумадијски праг	12.05 Кухињица	12.05 Кухињица	12.05 Кухињица
12.35 Кућица у цвећу р.	12.35 АБС шоу	14.00 Shopping avantura	13.00 Агродневник	12.35 Стаклено звоно р.	12.05 Агродневник р.	12.35 Цркве брвнаре р.
13.00 Музички програм	13.00 Музички програм	14.00 Shopping avantura	13.30 Кућица у цвећу	13.00 Музички програм	12.35 Агродневник р.	13.00 Музички програм
14.00 Комунални сервис р.	14.00 Стање ствари р.	15.00 Документарни програм	14.00 Мали фудбал: Колубара - Економица	14.00 Shopping avantura р.	13.00 Музички програм	14.00 Здравље је лек р.
15.00 Цртани филм р.	15.00 Цртани филм р.	16.00 Вести	16.00 Вести	15.00 G.E.T. Report	14.00 Спортски програм: Фудбал р.	14.30 Суграђани р.
15.30 Вино и виноградарство р.	15.30 Атлас р.	16.05 Четири момка у ноћи 1. део	16.05 Четири момка у ноћи 2. део	16.00 Вести	16.00 Вести	15.00 Цртани филм р.
16.00 Вести	16.00 Вести	18.00 Као и други р.	18.00 Документарни програм	16.05 Серија р.	16.05 G.E.T. Report р.	15.30 Fashion files р.
16.05 Серија р.	16.05 Серија р.	18.30 Нокаут р.	18.50 Хит дана	17.00 Мозаик	17.00 Мозаик	16.00 Вести
17.00 Мозаик	17.00 Моја Шумадија	18.50 Хит дана	19.00 Хроника 1	18.00 Жене ван закона	18.00 Жене ван закона	16.05 Серија р.
18.00 Жене ван закона	18.00 Жене ван закона	19.00 Хроника 1	19.30 Цртани филм	18.50 Хит дана	18.50 Хит дана	17.00 Мозаик
18.50 Хит дана	18.50 Хит дана	19.30 Цртани филм	19.30 Цртани филм	19.00 Хроника 1	19.00 Хроника 1	18.00 Жене ван закона
19.00 Хроника 1	19.00 Хроника 1	20.00 Лек из природе	20.00 Стаклено звоно	19.30 Цртани филм	19.30 Цртани филм	18.50 Хит дана
19.30 Цртани филм р.	19.30 Цртани филм	20.30 Илузиониста	20.30 Најсмешније животиње	19.30 Стање ствари	19.30 Стање ствари	19.00 Хроника 1
20.00 Стање ствари	20.00 Као и други	21.00 Концерт	21.00 Концерт	20.00 Стање ствари	20.00 Стање ствари	19.30 Цртани филм
20.40 Музички програм	20.30 Нокаут	21.50 Хит дана	21.50 Хит дана	20.40 Музички програм	20.40 Музички програм	20.00 Комунални сервис
21.00 Серија	21.00 Серија	22.00 Хроника 2	22.00 Хроника 2	21.00 Серија	21.00 Серија	21.00 Хроника 2
22.00 Хроника 2	22.00 Хроника 2	22.30 АБС шоу	22.30 Цркве брвнаре	22.00 Хроника 2	22.00 Хроника 2	22.00 Хроника 2
22.30 Хотел Вавилон	22.30 Хотел Вавилон	23.00 АБС шоу	23.00 Џесика 2. део	22.30 Хотел Вавилон	22.30 Хотел Вавилон	22.30 Хотел Вавилон
23.30 Атлас	23.30 MegaFon Music	23.00 Џесика 1. део	00.00 Вести	23.30 Спортски програм: Рукомет	23.30 Гледајте сад ово	23.30 Вино и виноградарство
00.00 Вести	00.00 Вести	00.00 Вести	01.00 Хит дана	00.00 Вести	00.00 Вести	00.00 Вести
00.05 Хит дана	00.05 Хит дана	01.00 Хит дана		00.35 Хит дана	00.30 Хит дана	00.05 Хит дана

■ филм □ серија

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

www.rtk.co.rs

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам, и заштиту животне средине, Одељење за просторно планирање на основу члана 63. Закона о планирању и изградњи («Службени гласник РС» бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-Одлука УС, 24/11 и 121/12)

ОБЈАВЉУЈЕ**Јавну презентацију
Урбанистичког пројекта**

1. Урбанистички пројекат за реконструкцију доградњу и надградњу породичног стамбеног објекта на кп.бр.6719 КО Крагујевац 1

Јавна презентација се организује у периоду од 27.09.2013. до 03.10.2013. године у просторијама Града Крагујевца, Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам, и заштиту животне средине, Одељење за просторно планирање у периоду од 09-14 часова.

Позивају се сва заинтересована физичка и правна лица да изврше увид у урбанистички пројекат, као и да у току трајања јавне презентације доставе своје примедбе и сугестије у писаном облику Градској управи за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам, и заштиту животне средине, Одељење за просторно планирање Трг Слободе 3. 34000 Крагујевац.

Заинтересованим физичким и правним лицима која врше увид у изложени урбанистички пројекат, Томислав Спасенић, начелник Одељења за просторно планирање, пружиће потребне информације и обавештења о садржају јавне презентације.

ЈАВНО СТАМБЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ
«КРАГУЈЕВАЦ»
ОБЈАВЉУЈЕ

ОГЛАС**О ДАВАЊУ У ЗАКУП СТАНОВА
на одређено време до 3 године**

- Јована Петровића Ковача бр.5, површина 63,00 м²

Почетна месечна цена за станове износи 274,00 дин/м².

Закупац сноси и трошкове осигурања.

Понуда се достављају у затвореној коверти са назнаком «Понуда за закуп стана» и то искључиво препорученом поштом на адресу ЈСП «Крагујевац», Николе Пашића бр.2.

Понуда треба да садржи:

- име и презиме,
- адресу,
- број телефона за контакт,
- податак о занимању, делатност,
- висина закупнине по м²
- број закупнина које се нуде унапред.

Физичко лице које се јавља на оглас за стан доставља писмену изјаву и доказ да не поседује стан на подручју града Крагујевца.

Изабрани понуђач је дужан да пре закључивања уговора о закупу уплати закупнину за број месеци који је навео у понуди а најмање за два месеца унапред.

Станови који се оглашавају користе закупци и биће усељиви по њиховом иселењу.

Рок за подношење пријава је 8 дана од дана објављивања.

МАРКЕТИНГ
marketing@kragujevacke.rs

телефони
333 111
333 116

У недељу, 29. септембра 2013. године, је три године од расанка са вољеним сином и братом Владом

Владимир Весовић
1979 – 2010.

Тог дана у 13,30 сати на Бозман гробље позивамо све који у срцу чувају успомену на њега, да присуствују овом тужном помену. После твог одласка ништа се није вратило на своје место.

За тобом тугују твоји најмилији: мама, тата и сестра са породицом

Весовић Владимир

Непрежаљени Владо, прођоше три тешке и тужне године како си отишао без повратка. Док смо ми бићеш и Ти са нама.

Твоја тетка Гордана
са породицом

Вера Митровић
учитељица
1939 – 2012.

Вољена сестро и тетка Вера, сећање на тебе, на велику љубав коју си нам дала, заувек ће остати у нашим срцима.

Једногодишњи помен одржаће се на Градском гробљу у Крагујевцу, 28. септембра 2013. у 11 сати.

Породица Митровић

**СЕЋАЊЕ
Радовић**

Стојанка

29. 9. 2005 – 29. 9. 2013.

Слободан

10. 10. 2003 – 10. 10. 2013.

С поносом њихови синови
Владан и Ненад са породицама

СЕЋАЊЕ**Јагода
Матовић**

19. 4. 1950 – 29. 9. 2002.

Једанаест година како није са нама. Сећање не бледи. Остала си да живиш у нама својим ликом, речима и делом. Хвала ти за све. Почивај у миру.

Син Зоран, супруг Рајко, снаја Светлана,
уници Вељко, Емилија и Марко

Дана 14. септембра нас је заувек напустила наша вољена

Василић Биљана

Била си нам више од мајке и баке.

Нека те анђели чувају.

Заувек твоји:
Никола, Миона, Сузана и Петар

Мали огласи

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Студенти свих виших и високих школа и факултета (септембар, октобар). Тел: 034-360-202, 063-77-11-002, е-маил: harsich@gmail.com, Арсић.

КРОКИ СТУДИО - школа архитектуре и цртања за младе

Научите више о техникама слободноручног и техничког цртања и принципима решавања логичких задатака. Наставни програм обухвата курсеве општег типа, припреме за студије архитектуре и пејзажне архитектуре, као и приватне часове нацртне геометрије, 2Д и 3Д дигиталног цртања.

Школа почиње са наставом 5. октобра 2013.

За више информација посетите фејсбук страницу Кроки доња црта студио. Контакт телефон 060 4028998

Дана 19. септембра 2013. године, у својој 85-ој години упокојио се наш предобри отац, свекар, деда и прадеда

Урош Поповић

1929 - 2013.

Сахрана је обављена 21. септембра 2013. године на Бозман гробљу.

Породица Поповић

Дана 23. септембра 2013. године сахрањена је на Варошком гробљу наша драга

Љубица Николић

1946 - 2013.

Позивамо све оне који су је волели и поштовали да у суботу, 28. септембра, у 11 сати, присуствују парастосу – првој седмици.

Унuci Немања, Давид и Лука, унука Сара, син Бранислав, снаја Данијела и муж Драган

Милош Љеповић

30. 9. 2002 - 30. 9. 2013.

Хвала ти за све.

С љубављу и поштовањем заувек: син Владо, ћерка Нада, унuci Оља, Борис, Ана и Јанко, снаја Марина, зет Миша и остала родбина и пријатељи

У суботу, 28. септембра 2013. године, у 12 сати, на гробљу Аниште у Книћу, даваћемо годишњи помен нашем драгом

Ивану Терзићу Терзи

1959 - 2012.

Твојим прераним одласком оставио си велику тугу и бол. Блистао си добротом, лепотом и племенитишћу. Када би љубав и поштовање могли да ти подаре вечност, наша би то учинила. Заувек ћеш остати у нашим срцима и мислима.

Неутешни: мајка Цвета, супруга Гоца, ћерка Ивана са породицом, син Марко, ћерка Мартина и сестра Весна са породицом

У недељу, 29. септембра у 11,30 сати, у алеји III - 218 на Варошком гробљу, посетићемо вечну кућу и обележити

др Дејану Урошевићу

годишњи помен

Време лети, бол је све јачи... Све је стало... Само деца расту. Позивамо рођаке, пријатеље, колеге и све оне који су га волели, да својим присуством увеличају овај тужан чин.

Неутешни најмилији

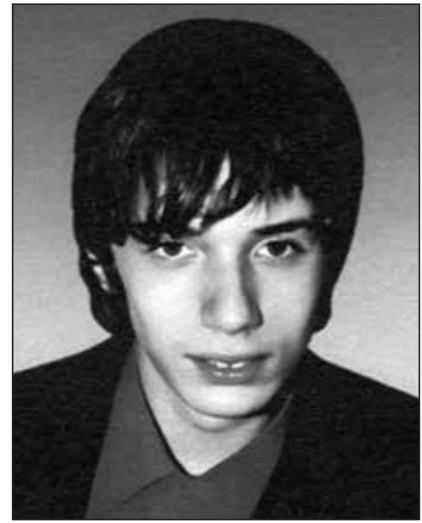

Дејан Урошевић

Корачала сам твојим стопама, гледала бојом твојих очију, време мерила твојом љубављу, кораци су утихли, стопе нестале, очи се склопиле, боје ишчезле. Остало је време и чувари твоје љубави.

Твоји:
Сандра, Сава и Доротеја

Дана 28. септембра, на гробљу Бозман, у 11 сати, одржаће се парастос, када се навршава пет година од када није са нама наш вољени син

Стефан Лазаревић
Заки

22. 10 1988 - 4. 10. 2008.

Сине, не треба ништа рећи, ти све знаш.

Твоји Војче и Рајкица

2. 10. 1998 - 2. 10. 2013.

Мила

Иво Андрић: „Корачам као да још идем нечем у сусрет, гледам и мислим, а преда мном су све саме неминовности, без излаза, без одлагања.

Камен који може само да тоне.

Завеса која се свега једном спушта, а никада не диже.

Прича о птици за коју се зна једино да је одлетела.

Живота нема, смрт не долази.

Несхватљива, дуга, неподношљиво дуга, Људска судбина.”

Мама

СКАНДИНАВКА

199	НАРКОТИК ИЗ МАКА	СПОРЕНА СТРАНА СВЕТА	ЗНАК ЗА ЗАУСТАВЉАЊЕ				
УЗВИК ЗА ПОДСТИЦАЊЕ ВОЛОВА							
ДРУМ							
ПИСАЦ "ЈАДНИКА" ВИКТОР							
НЕМАЧКИ МОДНИ ДИЗАЈНЕР ВОЛФГАНГ							
ПОРЕД, ДО			ПРИВИДНО ИЗДУЖЕЊЕ ВЕНЕРЕ (АСТР.)				
УЗВИК ЗА ДОЗИВАЊЕ МАЧАКА			НАШ ДРАМСКИ ПИСАЦ СА СЛИКЕ	13. И 23. СЛОВО АЗБУКЕ	ИСТОК (СКР.)	ОНАЈ КОЈИ СЕ ОГЛУШИ О ПРАВДУ	НЕМАЧКА ФАБРИКА АУТО-МОБИЛА
	НАПУКНУЋЕ, НАПР-СЛИНА						
	БОН ОД ЦИПЕЛЕ						
ПОП ПЕВАЧИЦА РОМАНА						ЕВРОПСКА УНИЈА (СКР.)	ПОСПАН, СЕН
ВЕРАН						СРПСКО ПЕВАЧКО ДРУШТВО ПРОИЗВОЂАЧИ ХЛЕБА	
ТАЈЛАНД (СКР.)		ВАЈАРИ					
		ИМЕ АМЕР. ПЕВАЧА РИЧИЈА					
ЗАСТРАШИВАЊА							ИЗГОРЕЛО МЕСТО, ОПЕКОТИНА
ГРАНИТ ПРВЕНЕ БОЈЕ							
УЗВИК БОЛА						ПРОСТОР ЗА ПТИЦЕ	КОМПОЗИТОР ЛЕО
ИМЕ ФУДБ. ТРЕНЕРА ВЕСЛИ-НОВИЋА							ДИЗИ ГИЛЕСПИ
							ГРАД У УКРАЈИНИ
	НЕВЕШТО						
	КОЛЕКС ЧАСТИ КОД САМУРАЈА						
ИМЕ КОМПОЗИТОРА БАРТОКА						АУТОМОБ. ОЗНАКА ЗА ИРСКУ	ГРАД У БЕЛГИЈИ
СКИТНИЦЕ, БЕСКУЊНИЦЕ							
ШУМА (СКР.)		ФРАНЦУСКИ ГРАД					ТОНА (ОЗН.)
		ПОТПУНА ТИШИНА					НЕМАЧКИ ПИСАЦ ЈОХАН ФОН
ИМЕНИЦА (СКР.)						СТАНОВНИЦИ ВЛАШКЕ	БЕОГРАД УНИВЕРЗИТЕТ (СКР.)
СУМЊИВ, НЕЗВЕ-СТАН (ЛАТ.)							
ПРОСТОР ОКО КУЋЕ							

ОСМОСМЕРКА

У мрежи осмосмерке налазе се појмови са доњег списка. Када их све пронађете, преостала слова дају коначно решење осмосмерке.

Г	Ш	А	Д	А	П	С	Е
Р	А	Н	И	Л	А	М	Њ
А	Р	Л	К	Б	Р	О	А
М	Е	П	А	А	А	Т	Љ
А	Н	Р	Ч	В	Б	В	В
Т	И	И	Е	А	О	О	А
И	Л	Н	С	Ђ	Л	Р	Р
К	О	У	Д	Е	А	Е	П
А	Б	Д	О	М	Е	Н	У
Т	У	А	Л	Е	В	О	О
Ф	У	Д	Б	А	Л	С	К
А	О	О	Е	И	Ш	Т	С
Ц	Д	Р	В	Т	И	Е	Т
И	А	А	Н	Е	М	В	А
Н	Т	Н	П	С	И	Њ	М
Ш	Р	Р	О	Т	П	Н	О
Е	У	Ц	И	Е	И	Т	О
Р	Ф	Н	Р	Р	Л	Р	У
Г	Е	Т	И	А	С	Л	А
Г	С	С	А	М	О	У	К

■	АБДОМЕН	■	КРЕАТИН	■	СВАСТИКА
■	АДАПТЕР	■	ЛАМПИОН	■	СЛАДОЛЕЦИЈА
■	АКОРДЕР	■	ЛЕВО ОКО	■	СЛЕПИ МИШ
■	АЛБАНИЈА	■	МАЈДАНПЕК	■	СТОЛИЦА
■	АМНЕРИС	■	МАЛИНАР	■	СТРЕПЊА
■	АСТАТИН	■	МЕНХЕТН	■	ТЕСТЕРА
■	АУТОМАТСКО УПРАВЉАЊЕ	■	МЕЂАВА	■	ТЕСТИЈА
■	БАВАРКА	■	ОДСЕЧАК	■	ТИМПАНИ
■	БРАТИЈА	■	ОНТАРИО	■	ФУДБАЛСКИ СТАДИОН
■	ЕПИСКОП	■	ОСМЕСИ	■	ФУРТАДО
■	ЕСПАДА	■	ОТВОРЕНОСТ	■	ЦРНА РОДА
■	ГЕНИТИВ	■	ПАРАБОЛА	■	ШАРЕНИЛО
■	ГРАМАТИКА	■	ПЕНДРЕК	■	ШРАФОВИ
■	ГРЕШНИЦА	■	ПРИНУДА	■	ШТАВИЛО
■	КОМПАЊОН	■	ПРОВАЛА		
		■	САМОУКО		

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: р, лар, еде, ома, пил, ал, роб, директна, вукадин, канонска, уноси, шф, рч, истар, секста, а, а витамин, ливерани, аћим, ноћ. КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА: фалстаф, алавко, оса, плакнути, б, раск, облакодер, е, тамарис, лела, стена, изис, лед, тркачица, итоко, господичићи, тв, аш, р, о, мапери, мада, бра, немоћ, пристранци, иш, ист ривер, онон, ит, меки, баратински, нок, р, апотекарство, и, каналити, нил, кец, и, исто, а, миона, п, осат, кајтел, ондатре, ана окса, арл, сс, ла, илерин, емил, утучено, астана.

СУДОКУ: а) 241-657-893, 739-428-561, 856-193-247, 513-942-678, 472-836-159, 698-715-324, 387-264-915, 924-581-736, 165-379-482. б) 217-846-539, 358-917-264, 946-532-817, 573-684-921, 891-325-746, 462-179-358, 629-751-483, 784-263-195, 135-498-672.

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ: ●●●○

			5	3		8	9
	9	2			8		
		1		6			5
1			2				
	7	3		5			1
	6					7	4
		7		9		3	
8							
	3						6

НИВО ТЕЖИНЕ ●●●●

	4		1				
1		3			5		
7				4			
6				3			5
	8	1		7		4	
		7		5			9
						8	
	2	8	3				
4				2		1	

ШАХ**Богосављевићу регионално**

ВЕЛЕМАЈСТОР Бобан Богосављевић, члан Шаховског клуба Водовод и актуелни шампион државе, победник је појединачног првенства Шумадије у шаху.

На такмичењу одржаном у Крагујевцу, он је до наслова првака региона стигао са осам освојених поена из девет партија, док је другопласирани мајсторски кандидат Горан Павловић, првотимац крагујевачког Радничког, био други са бодом заостатка.

В. У. К.

ТРИЈАТЛОН**Солидно**

КЛАДОВО је у недељу било домаћин Балканског првенства у тријатлону. Учествовали су такмичари из шест земаља, а представник Клуба екстремних спортова Крагујевац у конкуренцији кадета, Душан Костовић, завршио је трку на десетом месту.

Интересантно је да, због недоласка пријављених, није одржана паратријатлонска трка, те је крагујевачки пар Лазар Филиповић-Марко Павловић учествовао у такозваној старосној трци ван конкуренције и убедљиво освојио прво место.

М. М.

АТЛЕТИКА**ФУДБАЛ****РАДНИЧКИ 1923 - ДОЊИ СРЕМ 2:0****До бодова уз помоћ голова**

НАЈВЕЋА дилема нашег тима, како угурати лопту у противничку мрежу, овога пута успешно је одгонетнута два пута у првих 45 минута, па је, захваљујући томе, обезбеђен првенствени тријумф над екипом Доњег Срема. То је укупно други у до сада играних шест кола, опет, као и против Напретка, достигнут на стадиону „Чика Дача“.

Најбољи појединац овог меча, везиста Радничког Бојан Белић, мало по старту утакмице нашао се сам испред голу, али је сигнализирани офсајд, док судије његову акцију и пад у казненом простору Пећинчана у 10. минуту не сматрају једнаестер-

ИВАНЧЕВИЋ НЕ ТРПИ**Рад под притиском**

Ваљда не схваћајући жеље и њориве овдашњих навијача, да се манемо илаланачкој менталијетици и будемо међу најбољима, па и прваци државе, тренер Радничког Радмило Иванчевић, резигниран изговара са трибина, које, додуше, у себи крију и дозу личној анимозитетици дела најважнијих фанова према ујрави, макар јавно, ипосебно је ипосебно ошавку након победне над Доњим Сремом.

- Не разумем ипакво незадовољство према мени или председнику иосле победне. Да ли сам ја ипроблем? Ако јесам, иовући ћу се, ако не, ипреба се склонићу и иустийићу људе да раде - казао је Иванчевић.

КРАГУЈЕВАЦ - Стадион: „Чика Дача“. Гледалаца: око 1.500. Судија: Нинслав Сјасић (Сурдулица). Помоћници: Срђан Милутиновић (Ниш), Милош Гајић (Неоштин). Сјерелци: Сјалевић у 27. и Белић у 34. минути. Жути картони: Чанчаревић, Павловић, Марић (Раднички 1923), Буко-рац, Синђић (Доњи Срем). Црвени картони: Павловић у 62. минути (Раднички 1923).

РАДНИЧКИ 1923: Чанчаревић, Павловић, Марић, Бубања, Росић, И. Петровић, Кривокајић (од 71. минути Симоновић), Недовић, Белић, Стојмировић (од 85. Петронијевић), Сјалевић (од 90. Андрић).

ДОЊИ СРЕМ: Белић, Васиљевић, Прљевић, Божовић, Буко-рац (од 69. Зеи), Марчевић (од 88. Илић), Крунић, Синђић, Јанковић (од 77. Човић), Дамњановић, Ашковски.

цем. Да дође до гола имао је прилике и центарфор домаћих Спалевић, у 16. и 21. минуту, али се није најбоље сналазио. Ипак, наш капитен у 28. минуту трећи пут није заказао. Центаршут је извео Бе-

лић, а Дарко Спалевић клизећим стартом лопту спровео у мрежу - 1:0.

Правећи констатну пометњу Сремцима по боковима, Белић је и у 34. минуту сам себи створио шансу, када је лопту, сада са десне стране, протуррио у средину и ефектним ударцем, између три чувара, послао лопту у доњи леви угао гола ривала за 2:0.

На даље већих узбуђења није било, док поново Белић, у 6. минуту другог дела, не опробава свој ударац са дистанце. Понадали смо се и неколико минута касније, али акција Иван Петровић-Спалевић не добија жељени епилот.

Ни искључење Предрага Павловића у 63. минуту, после добијања другог жутог картона, није превише пореметило нашу игру. Јесу се гости „дрзнули“ да нападну, међутим све је то било кратког даха и безуспешно.

У наредном колу, ове суботе, Раднички гостује ужичкој Слободи, по бодовном учинку још лошијем тиму од себе. А јуче су „црвени“ на „Чика Дачи“ имали и куп премијеру, када су у осмини финала дочекали зрењанински Банат.

В. У. К.

СУПЕР ЛИГА СРБИЈЕ

6. КОЛО: Раднички 1923 - Доњи Срем 2:0, Спартак - Напредак 3:2, Чукарички - Јагодина 0:0, Нови Пазар - Јавор 2:0, Раднички (Н) - Војводина (2. октобра), Партизан - ОФК Београд 2:0, Рад - Слобода 0:0, Вождовац - Црвена звезда 1:0.

Партизан	6	5	1	0	16:6	16
Чукарички	6	4	2	0	6:1	14
Раднички (Н)	5	3	1	1	7:2	10
Нови Пазар	6	3	1	2	9:6	10
Црвена звезда	6	3	1	2	9:8	10
Вождовац	6	2	3	1	6:4	9
Војводина	5	2	3	0	4:2	9
Јагодина	6	2	2	2	6:5	8
Напредак	6	2	1	3	9:8	7
Јавор	6	2	1	3	7:9	7
Спартак	6	2	1	3	5:8	7
ОФК Београд	6	2	0	4	4:8	6
Раднички 1923	6	2	0	4	5:11	6
Рад	6	1	1	4	2:7	4
Слобода	6	0	3	3	2:6	3
Доњи Срем	6	0	3	3	4:10	3

7. КОЛО: Слобода - Раднички 1923, Јагодина - Нови Пазар, Војводина - Партизан, ОФК Београд - Рад, Јавор - Раднички (Н), Напредак - Чукарички, Црвена звезда - Спартак, Доњи Срем - Вождовац.

ФИЛИП КНЕЖЕВИЋ**Све разочарао**

ВЕЛИКО је питање какву фудбалску будућност има деснокрилни нападач Партизана, тренутно на позајмици у Радничком, Филип Кнежевић. Његово понашање у поразу „црвених“ од Рада на Бањници (0:1), када је искључен због намерног ударања противничког играча, толико је разочарало челне људе нашег клуба, да сада увелико размишљају о прекиду даље сарадње са њим.

Сем исказане недисциплине, томе је разлог и то што ће Кнежевић, највероватније, зарадити дужу суспензију од стране дисциплинских органа ФСС.

В. У. К.

СУПЕР ЛИГА - Ж**Крај мини паузе**

ПОСЛЕ кратке паузе у фудбалском првенству Супер лиге Србије за даме, због обавезе националне селекције у квалификацијама за Светско првенство у Канади, овог викенда настављају се лигашки окршаји.

Крагујевачки Тријумф, у оквиру шестог кола, путује у Суботицу, где ће се састати са лидером првенства и најубедљивијом екипом досадашњег такмичења (постигли 28, примили само један гол), Спартаком.

Иначе, што се селекције Србије тиче, наше даме су у квалификацијама прошле недеље забележиле историјски пораз, пошто су изгубиле од репрезентације Швајцарске са чак 9:0.

С. М. С.

Маратонци на крагујевачким улицама

У ОКВИРУ обележавања „Октобарских свечаности“, у нашем граду ће 20. октобра бити одржан први „Крагујевачки маратон“. Ова манифестација, за почетак, обухватиће полумаратонске трке, трке задовољства и мини-маратон трке предвиђене за децу предшколског узраста.

Од 11 сати, старт полумаратона, у дужини од 21 километра, биће испред Скупштине града, која је покровитељ трке, а стаза ће даље ићи кроз улицу Николе Пашића до „Заставиног“ солитера, затим Лепеничким булеваром ка тргу „Код крста“, па опет према раскрсници до улице Николе Пашића. И тако три круга.

Промотер маратона је Стеван Плетикосић, стрелац светског ранга, а међу онима који се одлуче да наступе на трци, биће и Дарко Живановић, члан Радничког, једини српски олимпијцац у најтежој атлетској дисциплини.

В. У. К.

НИЖЕ ЛИГЕ

Српска лига „Зайаг“, 6. коло: Рудар (К) - Бане 3:0, Шайине - Партизан (ББ) 2:1, Слобода (Ч) - Железничар 1:3, Лозница - Победа Белошевац 1:0, Шумадија (А) - Млади радник 4:0, Јошаница - Јасеница 1911 1:0, Сељак (М) - Полетић (Ј) 0:2, Крушик - Мачва 0:1.

Табела: Железничар 16, Мачва 12, Полетић (Ј) 12, Лозница 12, Рудар (К) 11, Победа Белошевац 10, Млади радник 10, Јошаница 8, Јасеница 1911 8, Сељак (М) 7, Шайине 6, Шумадија (А) 5, Крушик 4, Партизан (ББ) 3, Бане 3, Слобода (Ч) 2 бода.

7. коло: Победа Белошевац - Шумадија (А) (недеља, 15.30), Мачва - Рудар (К), Полетић (Ј) - Крушик, Јасеница 1911 - Сељак (М), Млади радник - Јошаница, Железничар - Лозница, Партизан (ББ) - Слобода (Ч), Бане - Шайине.

Зона „Морава“, 6. коло: Мешалац - Мокра Гора 2:2, Славија - Трепча 2:1, Водојажа - Карађорђе 0:1, Шумадија 1903 - Слобода (Г) 1:0, Драгачево - Орловац 0:0, Арсенал - Тушин 2:2, Омладинац - Рудар (Б) 2:1, Полетић (Т) - Таково 2:2.

Табела: Шумадија 1903 15, Мокра Гора 13, Карађорђе 13, Полетић (Т) 12, Омладинац 12, Славија 11, Тушин 10, Таково 9, Мешалац 9, Водојажа 8, Рудар (Б) 6, Орловац 5, Трепча 3, Драгачево 2, Арсенал 2, Слобода (Г) 0 бодова.

7. коло: Трепча - Водојажа, Мокра Гора - Славија (субота, 15.30), Орловац - Арсенал, Слобода (Г) - Драгачево, Карађорђе - Шумадија 1903 (недеља, 15.30), Таково - Мешалац, Рудар (К) - Полетић (Т), Тушин - Омладинац.

Прва градска лига, 6. коло: Партизан (Ц) - Јединство 3:1, Шумадија - Слоја (Д) 2:1, Гава - Виногради ДБ 2:3, Бајремар - Србија 2:1,

Шумадија (Ч) - Маришић 1:1, Сељак (МП) - Корићани 3:2, Будућност - Колонија 1:0, Јагран - Сушица 1:1.

Табела: Партизан (Ц) 16, Јагран 11, Бајремар 11, Колонија 11, Јединство 10, Сушица 9, Гава 8, Србија 7, Будућност 7, Маришић 7, Слоја (Д) 6, Корићани 6, Виногради ДБ 6, Шумадија 6, Сељак (МП) 3, Шумадија (Ч) 2 бода.

7. коло: Маришић - Сељак (МП) (субота, 16.00), Сушица - Шумадија, Јединство - Јагран, Колонија - Партизан (Ц), Корићани - Будућност, Србија - Шумадија (Ч), Виногради ДБ - Бајремар, Слоја (Д) - Гава (недеља, 16.00).

Друга градска лига, 6. коло: Борац (Д) - Бошунје 6:3, Шумадија 1934 - Добрача 7:1, Застава - Сељак (Ц) 6:2, Кушолово - Младосић Теферич 3:1, Азбест - Младосић 1:2, Слоја (Л) - 21. октобар 2:0, Кошутњак - Хајдук 0:1, Кременац - Жежель 1:2.

Табела: Хајдук 16, Младосић 15, Слоја (Л) 13, Борац (Д) 13, 21. октобар 12, Бошунје 10, Шумадија 1934 8, Сељак (Ц) 8, Младосић Теферич 7, Жежель 7, Кушолово 6, Азбест 4, Кошутњак 3, Застава 3, Кременац 1, Добрача 0 бодова.

7. коло (недеља, 16.00): Жежель - Шумадија 1934, Хајдук - Кременац, 21. октобар - Кошутњак, Мл-

БИЦИКЛИЗАМ

Ђука повређен у Кини

НИЈЕ имао среће крагујевачки маунтин бајкер Бојан Ђурђић на последњој овосезонској међународној трци која се бодује за светску ранг листу. Већ првог дана такмичења у Гујангу, прошле недеље, пао је са бицикле и повредио кључну кост.

Ђурђићу је у једној од кривина кружне стазе, дужине километар и по, спала гума са предњег точка, што је изазвало пад. Одмах је пребачен у оближњу болницу, где, на срећу, иако се радило о повреди лучне кости, није констатован било какав прелом нити напрснуге.

Популарни "Ђука" опоравља се у хотелу у Гујангу, одакле се очекује његов повратак авионом у Београд.

С. М. С.

ПАРАТРИЈАТЛОН

Пукла веза

ВЕЛИКИ пех имао је крагујевачки пар Лазар Филиповић-Марко Павловић, који је представљао Србију на Светском првенству у тријатлону у Лондону. Наиме, приликом атлетске деонице обавезна веза између њих двојице је пукла, они су се поново „привезали“, али су судије то приметиле и дисквалификовале их. Пре тога заузимали су четврто место у трци са дистанцама 750 метара пливања, 20 километара вожње бициклом и пет трчања.

Иначе, такмичење је обухватило све категорије тријатлонаца, а постављен је рекорд учешћем преко 8.300 спортиста.

М. М.

БАДМИНТОН

Спорт у служби деце

У ОРГАНИЗАЦИЈИ Спортског клуба Вашариште и Бадминтон клуба Равенс КГ, а под покровитељством Министарства омладине и спорта и уз подршку Града Крагујевца и Бадминтон савеза Србије, прошле недеље је у Основној школи Радоје Домановић започет спортско-здравствени пројекат под називом „Спорт против дијабетеса“, у коме је учествовало преко 300 малишана.

Ових дана очекује се реализација овог пројекта у још 15 крагујевачких основних школа, где ће се деца ураста од првог до четвртог разреда огледати у основама моторике, пре свега када су фудбал и бадминтон у питању.

За све учеснике, током реализације пројекта, обезбеђени су пакети спортске опреме, фудбалске лопте, рекети за бадминтон, лоптице и мреже, који ће бити донирани овим установама за потребе часова физичког васпитања и омогућавање школцима млађих разреда да се едукују за бадминтон и одреде као изабрани спорт у настави физичког васпитања.

Након промотивних активности по школама, биће организовани и завршни међушколски турнири у бадминтону и фудбалу.

С. М. С.

А СА ЕВРОПСКОГ

Стиже и Никола

ЗАБЕСА на Европски шампионат је пала, српска репрезентација прошла је како је прошла, али што се тиче крагујевачке кошарке, добила је много. Некако стидљиво најављен као појачање пре Ивковићевог избора у најбољих 12, Никола Калинић из Словеније у свој нови клуб сада долази као велики адут. Његове игре у одбрани, борбеност, пре свега присебност и вредност за екипу доносе "црвенима" велика очекивања. Срећом, сарадња је потписана на четири године пре његовог одласка на првенство, јер, у супротном, ко зна да ли би га Раднички себи могао приуштити. Зато, честитке онима који су га на време ангажовали.

Калинић је после Љубљане добио петодневни одмор, па ће се, највероватније у Подгорици, придружити свом новом јату.

М. М.

ДЕВОЈКЕ "ЦРВЕНИХ" И ШУМАДИЈЕ

Све спремније

КОШАРКАШИЦЕ Радничког и Шумадије успешно приводе крају припреме за почетак нове сезоне највалитетнијег ранга такмичења у Србији.

До десетак дана пред старт првенства, одиграно је још неколико пријатељских утакмица. „Црвене“ су биле боље од Нишлијки, екипе Студента, „Шумадинке“ су декласирале Краљевчанке - 100:45, а потом савладале чак и шампионски тим Партизана на продужетке - 75:70.

С. М. С.

ОДБОЈКА

ОК РАДНИЧКИ

Гиги за сећање

СЕДМИ пут по реду Одбојкашки клуб Раднички организује Меморијални турнир „Александар Гиговић“, као успомену на свог прерано преминулог првотимца и репрезентативца.

Такмичење ће трајати два дана у хали „Језеро“, а улаз је, наравно, бесплатан. У петак су на програму полуфинални мечеви, а састају се Младост (Брчко) - Партизан Визура (Београд) од 16 сати и 30 минута, а у 19 сати Раднички и Рибница из Краљева. Поражене екипе бориће се за треће место сутрадан од 15, а финале је у 17 сати и 30 минута. Победнику и најбољим појединцима организатор ће поделити пригодна признања.

Екипа је током протекле седмице одиграла неколико припремних утакмица. На гостовању у Брчком две, а резултати су били 2:2 и 3:1 за Раднички, док је на повратку ривал био Партизан Визура у Београду, а скор 2:2. Данас ће се екипе из Крагујевца и Брчког састати у „Језеру“, у мечу затвореном за јавност.

КОШАРКА

КОШАРКАШИ РАДНИЧКОГ НЕМИЛОСРДНИ У ПРИПРЕМНОМ ПЕРИОДУ

Пали Руси, Бугари и

СЕРИЈА контролних утакмица Кошаркашког клуба Раднички у пуном је јеку. Играчи се полако окупљају, али их то не спречава да пружају одличне партије, па, по речима тренера Николића, екипа изгледа све боље.

Током недеље на реновираном паркету хале „Језеро“ због захтева такмичења у Евро купу, наш састав савладао је руску екипу Автодор са 95:75, по деоницама 23:21, 29:17, 16:16, 27:21. Најпре су гости дошли до предности, а онда је, за преокрет, уследио шутерски рафал Крагујевчана из свих позиција. До краја победа није долазила у питање, а велики допринос дали су Лешић са 29 поена, Сили који је убацио 13, те са Димић 11.

Уследило је учешће на традиционалном турниру у Охриду. У полуфиналу крагујевачки састав био је бољи од Левског из Софије, могућег ривала у Евро купу, резултатом 77:75, по четвртинама 21:20, 20:19, 22:19, 14:17. Јару је „преболео“ промену часовне зоне и одиграо одличну партију постигавши 18 поена, статистички гледано слободна бацања 4/5, шут за два поена 7/10, осам скокова, три асистенције уз чак 34 минута проведених у игри. Лешић је додао 17 поена, Мариновић 11, а Сили и Млађан по 10.

У суботу у финалу наши момци намерили су се на МЗТ Скопље, такође учесника Евро купа, који је у полуфиналу био бољи од ваљевског Металца. Одиграна је нова утакмица на „једну лопту“, а Рад-

нички је освојио и други предсезонски турнир победом после продужетка од 90:88, по деоницама 22:24, 20:18, 18:13, 18:23, 12:10. „Црвени“ су углавном током целе утакмице стизали предност домаћина, а нарочито узбудљиво било је у последњој четвртини, када је изгледало да је меч добијен, но ривалу је у последњем минуту допуштено да са 0:4 уђе у продужетак. У додатном времену Јовић је тројком и слободним бацањем обезбедио свом тиму пехар. Јару је поново био одличан са 20, Мариновић је постигао 18, уједно проглашен је за најкориснијег играча турнира, Јовић и Лешић убацили су по 11, а Димић 10 поена. У мечу за треће место Лукоил је савладао Металац резултатом 79:67.

Следећи турнир, као последња провера пред почетак сезоне, игра се у Подгорици. На премијерном Меморијалу „Љубо Јовановић“, Раднички се сутра састаје са Сутјеском из Никшића, а други полуфинални пар чине Будућност и Ловћен са Цетиња. Финале је у суботу, од 20 сати.

Пре пута у престоницу Црне Горе крагујевачки лигаш одиграо је синоћ у „Језеру“ утакмицу са новосадском Меријаном.

М. М.

ШТА КАЖЕ
КЛАДИОНИЦАРаднички
трећи њик

КЛАДИОНИЧАРСКА помама почетком јесени захвата цео свет, а Срби су један од најактивнијих љубитеља тикета. Фудбал је, наравно, први „пик“, али и кошарка не заостаје по интересовању. Код нас мање омиљене, али у свету веома интересантно, јесте клађење на „дуге стазе“. Букмејкери

су прави мајстори за процену исхода разноразних такмичења, па се њиховим проценама итекако верује.

Најинтересантније вести са тог поља за Крагујевчане стигле су из Британије. Позната светска кладионица „Бвин“ проценила је шансе клубова учесника за освајање АБА лиге, а по њима ова сезона биће реприза прошле, јер се најбоље котирају српски клубови. Најозбиљнији кандидат по њиховој процени је

Црвена звезда са квотом од 2,85, други је Партизан, чије су шансе 1:3,85, док је трећи Раднички са добитком од 6,50 долара на један уложени. Следе загревачке перјанице, Цибона и Целевита са 8 поена, а далеко иза су Будућност и Игокеа са квотом 18. Најбоље ће проћи они који се кладе на МЗТ Скопље и мађарски Солнок, јер ће, у случају њиховог шампионског славља, имати добит 1:201, односно 1:301.

М. М.

до сада чланице Црвене звезде, а сарадња је уговорена на годину дана.

Клуб се налази у јеку припрема, па је тако у недељу одигран меч са суграђанкама, прволигашем Радничким, а резултат је био 4:0. У плану је још један, највероватније у суботу, када у Крагујевац стиже Јединство из Старе Пазове.

КУП СРБИЈЕ

Крагуј прошао

ОВОГОДИШЊА одбојкашка сезона званично је стартовала утакмицама на територијама региона у најмасовнијем такмичењу. Два крагујевачка тима почела су Куп у овом степену, а успех је половичан.

Друга екипа Радничког, у мушкој конкуренцији, изгубила је максималним резултатом на свом терену од Обреновца и тако завршила учешће. Са друге стране, девојке из Крагуја успеле су да савладају Лазаревац на гостовању резултатом 3:0, па у суботу од 19 сати, у хали „Гордана Гоца Богојевић“, у наставку надметања очекују београдски Раднички.

Смеч 5 и Раднички у женској, као и Раднички у мушкој конкуренцији укључиће се у такмичење крајем октобра, у мечевима шеснаестине финала на територији Републике.

М. М.

РУКОМЕТ

СПАРТАК - РАДНИЧКИ 19:18

Ненадани кикс

СУБОТИЦА - Дворана: „Дугова шума“. Гледалаца: 500. Судије: Рајић и Драгомировић (Београд). Седмерци: Спартак 5/3, Раднички 7/6. Искључења: Спартак 12, Раднички 6 минути.

СПАРТАК: Вукославић, Косовић, Павловић, Јањић, Калџић, Ковачевић 8, Тодоровић, Мајић, Јовановић, Цветковић, Дискол 4, Пајочкић, Јелић, Пајић 3, Чуйић 4, Букановић.

РАДНИЧКИ: К. Милошевић 4, Жељарац 1, Сјасић 1, Пралица 5, Рамоновић, Јанићијевић, Гулешић, Лекић, Сјевановић, Пејровић, Милинчић, Н. Милошевић, Јахимовић 2, Томић 1, Шмић 1, Босић 3.

чигледно тровит по Крагујевчане, те у овонедељном дуелу са Ру-

даром из Костолца, на свом терену немају право на грешку. В. У. К.

СУПЕР ЛИГА (М)

2. КОЛО: Спартак - Раднички 19:18, Југовић - Напредак 23:19, Морава - Црвена звезда 23:26, Рудар - ПКБ 23:20, Металоплас - Колубара 29:19, Железничар - Врбас 28:27.

Спартак	2	2	0	0	47:38	4
Железничар	2	2	0	0	58:54	4
Ц. звезда	2	1	1	0	58:55	3
Металоплас.	2	1	0	1	49:43	2
Раднички	2	1	0	1	42:39	2
Врбас	2	1	0	1	51:50	2
Југовић	2	1	0	1	50:49	2
Рудар	2	1	0	1	45:44	2
Колубара	2	1	0	1	46:52	2
Напредак	2	0	1	1	51:55	1
Морава	2	0	0	2	46:53	0
ПКБ	2	0	0	2	40:51	0
Партизан					плеј-оф	
Војводина					плеј-оф	

3. КОЛО: Раднички - Рудар, Врбас - Југовић, ПКБ - Железничар, Колубара - Спартак, Црвена звезда - Металопластика, Напредак - Морава.

СУПЕР ЛИГА (Ж)

2. КОЛО: Наиса - Раднички (К) 21:23, Раднички (С) - Књаз Милош 22:26, Макс спорт - Железничар 26:27, Јагодина - Црвена звезда 37:28, Војводина - Миленијум 23:39, Кикинда - Јуниор 33:22.

Раднички (К)	2	2	0	0	49:35	4
Књаз Милош	2	2	0	0	53:41	4
Јагодина	2	2	0	0	60:49	4
Миленијум	2	1	0	1	60:46	2
Кикинда	2	1	0	1	52:49	2
Црвена звезда	2	1	0	1	64:65	2
Војводина	2	1	0	1	63:69	2
Железничар	2	1	0	1	55:62	2
Макс спорт	2	0	1	1	56:57	1
Наиса	2	0	1	1	51:53	1
Раднички (С)	2	0	0	2	36:52	0
Јуниор	2	0	0	2	52:73	0

3. КОЛО: Раднички (К) - Макс спорт, Књаз Милош - Наиса, Миленијум - Кикинда, Црвена звезда - Војводина, Јуниор - Раднички (С), Железничар - Јагодина.

ВАТЕРПОЛО

ПРВЕНСТВО ОД 16. ОКТОБРА

Дерби на старту

ДОМАЋИ шампионат почиње 16. октобра, а на премијери, у Крагујевцу, састаће се Раднички и Партизан, друго и трећепласирани тим из прошле сезоне. Актуелни првак Србије, Црвена звезда, у одбрану титуле креће из Ниша, где гостује Наисусу, док истовремено ЖАК дочекује Војвину, а Бањица екипу Дунава.

Подсећамо, из ланског састава "црвених" недостају Војислав Чупић, Ђорђе Башић, Игор Лазић и нови министар спорта и омладине Вања Удовичић, а њихово место заузели су придошлице Иван Басара (Партизан), Срђан Вуксановић и Милош Милићевић (Војводина), Милош Кориља (Дебрецин) и Американац Мајкл Розентал.

ФАС и даље уз црвене

САРАДЊА компаније „ФИАТ Аутомобили Србија“ и Ватерполо клуба Раднички обновљена је и на следећу сезону. Уговор о техничко-финансијском спонзорству, у просторијама Радничког, на затвореном базену СЦ „Парк“, потписали су Антонио Безаре Ферара, генерални директор ФАС-а и Југослав Васовић, спортски директор "црвених".

У Крагујевцу се у протеклих годину дана играо врхунски ватерполо, а пехар Купа Европе и финални мечеви у домаћем шампионату били су више него добра позивница да Раднички добије све већи број навијача. Уједно, то је и била најбоља препорука да се сарадња наше компаније и овог клуба настави и у наредној сезони. На тај начин само потврђујемо колико ценимо резултате, напоре да се они остваре и значај који спорт има и у нашој локалној заједници - рекао је том приликом Ферара.

И Југослав Васовић је изразио велико задовољство што ће крагујевачки тим и у овој сезони имати веома значајну подршку ФАС-а, речима:

- Наставак и проширење ове сарадње само је логични след околности после изузетно успешне прошле године како за ФАС тако и за наш клуб.

Сигурни смо да ће и на даље бити успешна, и да ћемо заједно забележити пуно пословних и спортских победа, пре свега кроз наступ у европској Лиги шампиона.

(Ж) НАИСА
- РАДНИЧКИ 21:23

Добро је...

НИШ - Дворана: ОШ „Мирослав Анђић“. Гледалаца: 500. Судије: Ненадић (Младеновац), Сјефрановић (Земун). Седмерци: Наиса 2/2, Раднички 6/5. Искључења: Наиса 8, Раднички 12 минути.

НАИСА: Драгољубовић, Пејковић, Марковић, Димић, Ђубела 2, М. Мишировић, Лајајне 4, Сјефрановић, Ђоковић 5, Недељковић 1, Ј. Здравковић, Н. Мишировић, Т. Здравковић 4, Пејровић 1, Филиповић, Горилска 4.

РАДНИЧКИ: Рисовић, Тошовић, Босић, Дабовић, Пријовић 2, Танић, Сјефрановић 3, Радовасљевић 2, Чачировић 2, Милошевић 8, Балаћ, Кукић-Радојичић 2, Дукић, Обућина, Стојићковић, Даниловић 4.

ИШЛО је теже од очекиваног, али су рукометашнице Радничког ипак славиле на гостовању Наиси у Нишу. Резултат скроман - 23:21, али више него довољан да се задржи лидерска позиција на табели Суперлиге Србије.

А све је кренуло по најбољим замислима. Повеле су „црвене“ са 3:0, па 5:1, а онда долази до општања, што ривал користи да у 22. минути изједначи на 9:9. Ипак, нова три гола Крагујевчанкама враћају предност, те се на одмор отишло са скором 14:12.

У наставку је виђена равноправна игра, све до десетак минута пре краја, када вођство домаћих од 19:18 бива преокренуто. И задржано, за ново славље чланица Радничког.

Следи дочек пазовачког Макс Спорта, у суботу, од 20 и 30, одакле је ове сезоне и стигао највећи "талас" појачања у наш клуб.

В. У. К.

ФУТСАЛ

ЕКОНОМАЦ У РЕПРЕЗЕНТАЦИЈИ

Боба чува орлове

СЕЛЕКЦИЈА Србије у фудзалу, у чијем тиму наступа чак седаморица играча Економца, поражена је у првој утакмици баража за пласман на Европско првенство 2015. године у Белгији, од Румуније, резултатом 2:1.

Искусни домаћини, помогнути навијањем преко 500 гледалаца, од старта су кренули агресивно и то претворили у озбиљно вођство. Најпре су голом Матеја у трећем минуту повели са 1:0, да би само четири минута касније, преко Сотарке, удвостручили предност. Репрезентативци Србије ипак нису се дали тако лако збунити, па су у наставку, испољавајући завидан ниво игре, најпре примирили домаћина, а затим, девет минута пре краја, и да постигну гол који им даје велике шансе у реваншу. Стрелац за српски тим био је тобица из Крагујевца Слободан Боба Рајчевић.

Реванш утакмица играна је прекиноу у београдским Шумицама, и то за евентуални четврти узастопни пласман наше селекције на највеће такмичење Старог континента.

В. У. К.

КАРТИНГ

Шампиони, него како

АСК Крагујевац и ове године је екипни победник картинг шампионата Србије. То су чланови овог клуба и потврдили на последњој трци одржаној на Новом Београду, на стази Ада Хуја, последњој, шестој за шампионат Србије.

Појединачне титуле "оверили" су неприкосновени ове сезоне Мирослав Марковић у класи 6 и Александар Ристић у класи 4. До одличја, бронзаних, дошли су и Андреј Јашић у класи 1, Никола Лазаревић у класи 3 и Драган Мрђа у класи 6.

Тако је још једно такмичење окончано без веће помпе, уз пуно проблема и питања да ли ће и како опстати.

С. М. С.

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ

Следи Краљево

ПОСЛЕ тријумфалног старта у првом српском шампионату за жене на свом терену, пут ка титули шампиона Дивље Мачке настављају за викенд у Краљеву.

Игра се друго колу у групи „Југ“, а ривали Крагујевчанкама су домаће Краљевске Круне, борске Златне Медведице и Соколице из Обреновца. За сада наше девојке воде на табели без иједног изгубљеног меча.

Бодови без игре

ПРОТЕКЛОГ викенда стартовао је и јуниорски шампионат Србије у америчком фудзалу. Тимови су подељени у две групе, „Север“ и „Југ“, а по два најбоља из њих бориће се у плеј-офу за титулу најбољег.

У јужној групи налазе се и наши Дивље Вепрови, који је требало да у недељу по први пут изађу на терен, али то се није догодило. Ривал, јагодинаски Келти, није имао довољан број играча, те је тако крагујевачки састав добио меч службеним резултатом, 35:0.

У једино одиграном дуелу Краљевске Круне су у Краљеву декласирале Златне Медведице из Бора са 70:0, док су слободни били Анђеооски Ратници из Чачка, који већ у недељу, у другом колу, дочекују Крагујевчане

М. М.

БОКС

По медаље у комшилуку

ПРВУ јесењу озбиљну проверу српски боксери требало би да имају од данас до недеље. На рингу у Краљеву одржаће се појединачно првенство државе, одложено из априла, за најквалитетнију, сениорску конкуренцију. На овој смотри, са неколицином такмичара представиће се и чланови крагујевачког Радничког.

Борбе почињу данас или сутра, у зависности од броја пријављених боксера, полуфинале је у суботу, а мечеви за титулу требало би да буду у недељу.

М. М.

КУГЛАЊЕ

СУПЕР ЛИГА

Металац тврд орах

НАКОН две сјајне победе на старту првенства Супер лиге Србије, куглаши Водовода поражени су у трећем колу овог такмичења, и то на свом терену од Металаца из Горњег Милановца са 5:3. Иако је резултат наизменичних победа био егал - 3:3, два пресудна бода однела су Горњомилановчани, пошто су у коначном скору били бољи за 85 чуњева - 3.445:3.360.

Крагујевчани су на старту поклекли, када једноставно није ишло Симину, који је на половини меча морао да уступи место нешто боље расположеном Вуксановићу. Гости су то искористили да на старту поведу са 64 чуња разлике. Предност је умањио Милинковић, најбољи куглаш Водовода прошле недеље, али и целог меча, који је "убио" сјајних 618 "дрва". Затим су уследила још два пораза, а онда су у завршници Пантић и Ђорђевић покушали да поправе ствар. Јесу забележили победе, али за више од 27 чуњева нису могли да смање разлику.

Овог викенда, тачније у недељу 29. септембра, Водовод иде на првенствени мегдан екипи Баната у Зрењанин.

ПРВА ЛИГА

Видојевић закоџао Рудар

ПАК Промет забележио је и другу победу у првенству Прве лиге Србије групе Центар, пошто је прошле суботе, у оквиру трећег кола, био бољи од костолачког Рудара - 6:2.

Делује убедљиво, али нимало лако домаћи нису дошли до победе. Јесу појединачно били бољи од својих противника, али су све време јурили минус који је после прве серије био највећи и износио чак 83 чуња. Вуксановић и Петковић су успели пре последње измене да тај резултат доведу до мањка од 16 чуњева, а онда је Видојевић једноставно "одувао" свог противника, победивши га са чак 79 дрва разлике, па је у коначном збиру резултат гласио 3.173:3.110.

Ове недеље Пак промет, који до сада није изгубио ни један меч, гостује екипи Бакра из Бора.

С. М. С.

NAJBOLJE CENE STANOVA!

Dvosobni stanovi i stanovi na 5. i 6. spratu
za samo 833 evra/m² + PDV.

SAMO
833 €/m²
+PDV

GRATIS
garažno
mesto

SLATKI PAKET
ZA USELJENJE
10Kg ČOKOLADE
NA POKLON

• SMALLVILLE •
Kragujevac

Prodaja i informacije: +381 34 635 2641
info@smallville.rs, www.smallville.rs

Od igre
do mode
ZA DECU
od Rode!

RODA MEGAMARKET
20% popusta na igračke*
20% popusta na dečije knjige *
20% popusta na snimljene medije (igrice, cd, dvd)*

Tehnika

**10% popusta na sve vrste računara,
monitore i tablete***
**20% popusta
na snimljene medije (igrice, cd, dvd)***

INTERSPORT

**specijalnih 20% popusta
na dečiji tekstil i obuću**

* Popust se obračunava na kasu,
ne sabira se sa drugim popustima i ne važi za
akcijske artikle.

**Dečija
nedelja**
**od 1. do 6.
oktobra**

Kragujevac, Save Kovačevića 48a

Srećna kupovina :)

RODA CENTAR